

KNIHA POSVÁTNÁ

KATECHISMUS katolického náboženství je kniha posvátná, poněvadž nám podává pravdy Boží. Proto je přijímáme s vírou božskou neboli nadpřirozenou. To znamená: S pomocí Boží přijímáme s nejpevnější jistotou všechno, co Bůh oznámil neboli zjevil a čemu nás učí jeho Církev jako pravdám od Boha zjeveným. I tomu pevně věříme, co nemůžeme poznat a osobní zkušenosti nebo pochopit svým rozumem, protože ty pravdy máme od Boha.

Božskou nadpřirozenou víru si nemůže nikdo dát sám. je to veliký dar neboli milost od Boha. Tento dar božské, nadpřirozené víry jsme dostali s milostí posvěcující. Máme zaň děkovat a také se modlit o to, abychom si jej vždy zachovali, upevňovali a rozmnožovali.

Proto s modlitbou a s touto božskou, nadpřirozenou vírou ber do ruky tuto knihu:

Katechismus katolického náboženství není k tomu, abys pravdy Boží jen poznával. Je hlavně k tomu, abys jim nadpřirozenou vírou radostně věřil, podle nich se řídil ve svém denním životě, podle nich opravdu žil. K tomu ovšem zase potřebuješ Boží pomoci. Proto začínej a ukončuj četbu katechismu vždy modlitbou.

1. NÁŠ VĚČNÝ CÍL : NEBE

1. K čemu jsme na světě?

Jsmen na světě, abychom sloužili Bohu a po smrti se dostali do nebe.

2. Čím sloužíme Bohu?

Bohu sloužíme tím, že 1. věříme v pravdy Boží, 2. žijeme v milosti posvěcující a 3. plníme zákon Boží.

Zamysli se! - Není nikoho, kdo by vždy a upřímně mohl prohlašovat: "Jsem tak šťasten, že mi už nic nechybí." Bůh to již tak zařídil, abychom zde na světě neulpěli jen na životě pozemském, ale také myslili na věčný život po smrti, na svůj věčný cíl. Svatý Augustin o tom napsal: "Stvořil jsi nás, Bože, pro sebe a nepokojné je srdce naše, dokud nespočine v Tobě" (Vyznání 1, 1).

Pro věčný cíl, pro nebe ses také zvláštním způsobem narodil. Stalo se to při svatém křtu. Křest byl pro tebe jako nové narození. Bylo to narození ne z rodičů, ale z Boha! Bylo to narození ne pro život pozemský, ale pro nebe. Bez toho narození by ses do nebe vůbec nemohl dostat. Proto řekl Pán Ježíš: "Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království Božího" (Jan 3, 5). Den tvého křtu je proto nej památnějším dnem tvého života. Víš kdy jsi byl pokřtěn?

Nestačí však při křtu se pro nebe narodit, ale podle toho také musíš žít! Proto při křtu kněz připomínal tvému kmotrovi, abys vždy věřil v pravdy Boží, žil v milosti posvěcující a plnil zákon Boží, zvláště největší přikázání lásky k Bohu a k bližnímu.

Proto nakonec po křtu svatém kněz ještě položil na tebe bílou roušku se slovy: "Přijmi roucho bílé a přines je bez poskvrny před soudní trůn Pána našeho Ježíše Krista, abys měl život věčný. Amen." A potom pro tebe podal kmotru do rukou hořící svíci se slovy: "Přijmi svíci hořící a zachovávej bez úhony křest svůj. Zachovávej Boží přikázání, abys až Pán přijde k nebeské svatbě, mohl mu jít vstříc se všemi svatými dvoru nebeského a byl živ na věky věků. Amen."

Co pravil Pán Ježíš o našem věčném cíli? - Pán Ježíš pravil o našem věčném cíli: "Co prospěje člověku, i kdyby celý svět získal, ale ztratil život (věčný)?" (Mat 16, 26). "Hledejte tedy nejprve království Boží a jeho spravedlnost a ostatní všechno bude vám přidáno!" (Mat 6, 33).

.

Važ si této knihy. Chce být tvým dobrým přítelem a vůdcem na cestě životem. Přemýšlej často o tom, co ti praví, vroucně a často se modlívej

,abys důsledně podle toho žil. Tak se staneš šťastným nejen jednou na věčnosti, ale už zde na světě neboť sv. Pavel praví: "Těm, kdož milují Boha, všechno pomáhá k dobrému" (Řím 8, 28). A Pán Ježíš řekl: „Blahoslavení, kteří slovo Boží slyší a zachovávají" (Luk 11, 28).“

Část první

VĚŘ V PRAVDY BOŽÍ

PÁN JEŽÍŠ TI PRAVÍ: "JÁ JSEM PRAVDA!"

2. BOŽÍ PRAVDY – ZJEVENÍ BOŽÍ

3. Kdo nás učí pravdám Božím?

Pravdám Božím nás učí Církev katolická.

4. V čem jsou obsaženy pravdy Boží?

Pravdy Boží jsou obsaženy v Písmě svatém a v ústním podání apoštolů.

5. Co je Písmo svaté?

Písmo svaté je sbírka knih, které byly sepsány z vnuknutí Ducha svatého a uznány od Církve za slovo Boží.

6. Co je ústní podání apoštolů?

Ústní podání apoštolů jsou pravdy Boží, které apoštolé kázali, ale nenapsali.

7. V které modlitbě jsou stručně obsaženy pravdy Boží?

Pravdy Boží jsou stručně obsaženy v modlitbě "Věřím v Boha“

8. Které jsou pravdy Boží základní?

Pravdy Boží základní jsou: 1.Bůh je jeden. 2.Bůh je nejvyšší spravedlivý. 3. Bůh je ve třech osobách. 4. Bůh Syn se stal člověkem, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a na věky spasil. 5. Duše lidská je nesmrtelná. 6. Milosti Boží je k spáse nevyhnutelně potřeba.

Písmo svaté neboli bible. - Písmu svatému říkáme také bible. Je to z řeckého slova "biblos" a česky to znamená „kniha". Písmu svatému se

dává toto jméno proto, že ono ze všech knih nejvíce zasluhuje názvu kniha, neboť je to kniha nejcennější, je to opravdu kniha knih.

Duch svatý tak pomáhal pisatelům bible, že je k tomu povzbuzoval, aby psali, jejich rozum osvěcoval, aby věděli, co mají psát, a tak je při psaní stále vedl, aby napsali bez omylu pravdy, o kterých Bůh chtěl, aby byly věrně lidem zjeveny. Tato stálá pomoc Ducha svatého při sepisování bible se jmenuje biblická inspirace.

Knihy Starého zákona. - Písmo svaté neboli bibli dělíme na knihy Starého a Nového zákona. Starý zákon obsahuje pravdy, které Bůh oznamoval neboli zjevoval skrze patriarchy a proroky. Patriarcha neboli praotec všech lidí je Adam. Patriarchové neboli praotci národa izraelského, který byl vyvolen k uchování zjevených pravd, jsou: Abrahám, Izák, Jakub neboli Izrael. Proroci byli svatí mužové, kteří lidem oznamovali to co jim Bůh uložil. Z vnuknutí Božího také předpovídali o Vykupiteli. Velcí proroci jsou: Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel. Menší proroci jsou: Oseáš, Joel, Ámos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Habakuk, Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš a Malachiáš. Posledním prorokem a zároveň předchůdcem Páně je svatý Jan Křtitel. Starý zákon má celkem 45 knih (21 dějepisných, 7 naučných a 17 prorockých). Byly napsány většinou jazykem hebrejským.

Knihy Nového zákona. - Nový zákon obsahuje pravdy, které Bůh oznamoval neboli zjevoval skrze Ježíše Krista a jeho apoštoly. Tyto pravdy svěřil Pán Ježíš své Církvi, aby je neporušené zachovávala a všechny lidi jim učila. Nový zákon má celkem 27 knih (4 evangelia, Skutky apoštolské, 21 listů nebo epištol a 1 knihu prorockou - Apokalypsu neboli Zjevení sv. Jana). Skoro všechny byly napsány jazykem řeckým. Nejdůležitější knihy Nového zákona jsou čtyři evangelia. Napsali je: sv. Matouš, sv. Marek, sv. Lukáš a sv. Jan. Proto jim říkáme evangelisté. Popisují život, učení, utrpení a oslavení Pána Ježíše. Úryvky z evangelií a z epištol (anebo z knih Starého zákona) se čtou ve mši svaté a také před kázáním. Těmto úryvkům říkáme perikopy.

Máte doma Písmo svaté? - V každé katolické rodině má být Písmo svaté alespoň Nového zákona. Katolíkům je však dovoleno číst jen takové Písmo svaté, které je s vysvětlivkami a s církevním schválením. Našemu národu přinesli Písmo svaté v jazyku slovanském apoštolé Slovanů sv.

Cyril a sv. Metoděj. - Hlavní příběhy z Písma svatého jsou v knize "Biblické dějiny".

Ústní podání apoštolů neboli tradice. - Pán Ježíš apoštolům nenařídil, aby jeho učení napsali, nýbrž aby je ústně dále hlásali. Proto jim řekl: " Jděte tedy, uče všechny národy ... " (Mat 28, 19). Kdyby apoštolé učení Páně jen napsali, nebyli by je tak rychle rozšířili, vždyť tehdy bylo málo lidí znalých čtení. Apoštolé většinou jen kázali. Bloudil by ve víře, kdo by myslil, že dostačí věřit jen tomu, co je obsaženo v Písmě svatém. - Pravdy které apoštolé kázali, ale nenapsali, byly napsány od jiných spisovatelů a jsou s pomocí Ducha svatého neporušeně zachovávány Církví katolickou. Těmto pravdám říkáme ústní podání neboli tradice.

Poděkuj Bohu za to, že zjevil své pravdy. Z nich poznáváš, co máš dělat pro svou spásu. Čím ukážeš nejlépe svou vděčnost? Tím, že budeš Písmo svaté, aspoň Nový zákon, rád a často pročítat a že budeš s pomocí Boží vždy pevně věřit všemu, co Bůh zjevil a čemu učí Církev katolická a podle toho také důsledně žít. V tom ti bude pomáhat katechismus, který obsahuje souhrn zjevených pravd Božích jak z Písma svatého tak z ústního podání apoštolů. Pozorně v něm čítávej a pros Boha, aby ti přitom pomáhal.

3. KDO JE BŮH

9. Z čeho poznáváme, že je Bůh?

Že je Bůh, poznáváme: 1. Z viditelného světa,
2. z hlasu svědomí a
3. zvláště z nadpřirozeného zjevení Božího.

10. Kdo je Bůh?

Bůh je Pán celého světa i vesmíru a náš Otec nebeský.

Že je Bůh, poznáváme:

1. z viditelného světa. Nic se nemůže udělat samo. Dům má svého stavitele, svět a celý vesmír má svého Stvořitele.
2. Z pohybu země a ostatních těles ve vesmíru. Nic se nemůže samo od sebe dát do pohybu. Naší zemi a ostatním tělesům ve vesmíru dal pohyb všemohoucí Bůh. –
3. Ze vzniku života na zemi. Z neživé hmoty se nemůže vyvinout vlastní silou živá bytost. Proto první rostliny, první zvířata a první lidi stvořil Bůh a také jim dal zákony, jak se mají dále rozmnožovat. –

4. Ze zákonů přírodních. Všechno v přírodě se řídí podle moudrých zákonů, jež směřují k určitému cíli. Tyto zákony nedali lidé, nýbrž tvůrce přírody - Bůh. On je nejvyšší zákonodárce. Tak je pro nás svět a celý vesmír přirozeným zjevením Božím.

Že je Bůh, poznáváme z hlasu svědomí. - Každý člověk, pokud není otupělý hříchem, má ve své duši vnitřní hlas a ten mu praví, co je dobré a co je zlé. Konáme-li něco dobrého, chválí nás ten hlas. Konáme-li něco zlého, vyčítá nám to. Tomu hlasu říkáme svědomí. Svědomí jsme si sami nedali, ani je nemůžeme odstranit. Svědomí nám mohl dát jen náš stvořitel - Bůh!

Že je Bůh, poznáváme z nadpřirozeného zjevení Božího. - Celé Písmo svaté Starého i Nového zákona a také ústní podání nám vypravují o tom, jak Bůh o nás pečuje, abychom mohli dosáhnout věčné spásy. Písmo svaté a ústní podání apoštolů je pro nás nadpřirozeným zjevením Božím.

Kdo je Bůh? - Bůh jakožto Pán celého světa i vesmíru má nejdokonalejší rozum a nejdokonalejší svobodnou vůli. Tělo nemá, je pouhý duch, ovšem duch nejdokonalejší. To znamená, že není na něm nic hmotného, co by se mohlo smysly postřehnout. Proto jej nemůžeme vidět svýma očima.

„Po všechny dny svého života měj na paměti Boha a varuj se, abys nikdy nesvolil ke hříchu a nezanedbal přikázání Hospodina, našeho Boha“, napomínal Tobiáš svého syna (Tob 4, 6). I ty po všechny dny svého života měj na paměti Boha, neboť jen on je tvůj nejvyšší Pán On tě bude jednou soudit, až zemřeš. Proto na tom nejvíce záleží aby on byl s tebou spokojen. Může být s tebou spokojen dnes? - Každý večer, než ulehneš k odpočinku, rozpomínej se, zda mohl být Bůh toho dne s tebou spokojen, lituj z lásky k němu svých chyb a hříchů a umiň si, v čem se chceš na druhý den s jeho pomocí polepšit.

4. JAKÝ JE BŮH

11. Co znamená: Bůh je věčný?

Bůh je věčný, znamená: Bůh vždy byl, je a bude.

12. Co znamená: Bůh je všudypřítomný?

Bůh je všudypřítomný, znamená: Bůh je všude.

13. Co znamená: Bůh je vševědoucí?

Bůh je vševědoucí, znamená: Bůh ví všechno, co bylo, co je a co bude, zná i naše nejtajnější myšlenky.

14. Co znamená: Bůh je všemohoucí?

Bůh je všemohoucí, znamená: Bůh může všechno, co chce.

Bůh je věčný. - Představ si malého ptáčka, který by měl být tak dlouho živ, až by odnesl ve svém zobáčku po drobném zrníčku všechny pahorky a hory do moře. Jak dlouho by to trvalo? Věčně? Nikoliv. Trvalo by to velmi, velmi dlouho, ale přece byl by s tím jednou hotov. Bůh je však mnohem déle. Vždy byl, je a bude. Bůh je věčný. My jsme zde vždy nebyli. Jednou jsme začali být, a proto ani nedovedeme pochopit, jak je to dlouho, co trvá věčně. Jak veliký jsi věčný Bože!

Bůh je všudypřítomný. - Bůh je ve všem, všechno je v Bohu, a přesto Bůh je větší než všechno! "Kam mohu zajít před tvým duchem, nebo kam utéci před tvou tváří?" (Žalm 138, 7). Poněvadž Bůh je všude, je také v tobě, a právě v tobě je ti nejbližší. Proto když se chceš k němu modlit, nemusíš ho daleko hledat. Bůh "není daleko od každého z nás. Neboť v něm žijeme a dýcháme i trváme" (Sk. ap. 17, 27-28). Nikde nejsi zcela sám, nikde nejsi opuštěn. I kdyby tě všichni lidé opustili, Bůh tě neopustí nikdy. On je s tebou všude. "I když mi projíti jest údolím smrti, nebojím se zlého, neboť ty se mnou jsi . . ." (Žalm 22, 4).

Zvláštním způsobem je Bůh přítomen v duši, která je v milosti posvěcující. V nejsvětější svátosti oltářní je přítomen Syn Boží i se svým oslaveným lidským tělem. V nebi je přítomen Bůh tak, že svatí patřící na něho, jsou nevýslovně šťastni.

Bůh je vševědoucí. - Kdyby ti někdy napadlo, že jsi sám, a proto můžeš dělat co chceš, vzpomeň si: "Nejsem sám, Bůh je zde a vidí všechno! Jak bych mohl hřešit před Bohem, který všechno vidí?" Bůh ví dopodrobna všechno, co se děje na světě. Ví, co si myslíme, čeho si přejeme, čeho potřebujeme, co je pro nás nejlepší. Ví, co bude a předpověděl mnoho skrze proroky. Nikdy se v ničem nemýlí a nic nezapomíná.

, Bůh je všemohoucí. - Bůh ukazuje svou všemohoucnost zvláště tím

že všechno stvořil, udržuje, řídí a také tím, že činí zázraky. "U Boha není nic nemožného" (Luk 1, 37). Proto se také říká: "Lékař léčí, ale Bůh uzdravuje."

5. BŮH - NEJVÝŠ SPRAVEDLIVÝ, DOBROTIVÝ A MILOSRDNÝ

15. Co znamená: Bůh je nejvýš spravedlivý?

Bůh je nejvýš spravedlivý, znamená: Bůh všechno dobré odměňuje a všechno zlé trestá.

16. Co znamená: Bůh je nejvýš dobrotivý?

Bůh je nejvýš dobrotivý, znamená: Bůh pečuje otcovsky o své tvory, všechno dobré máme od něho.

17. Co znamená: Bůh je nejvýš milosrdný?

Bůh je nejvýš milosrdný, znamená: Bůh odpouští hříchy každému, kdo jich kajícně lituje.

Bůh je nejvýš spravedlivý. - Bůh nemusí odměnit nebo trestat hned na světě, poněvadž nikdo neujde jeho soudu na věčnosti. týká se: "Mlýny Boží melou pomalu, ale jistě. Bůh nevyplácí každou sobotu, ale "nikomu dlužen nezůstává.

Hříšníkům se vede na světě leckdy dobře a zdají se být šťastni. Proč? Protože Bůh je nejvýš spravedlivý, ale i vševědoucí. On ví dobře, kdo setrvá ve hříchu a zemře bez pokání ve svých hříších. Poněvadž nemůže takového člověka odměnit v nebi za jeho dobré služby, které přece i zlý tu a tam v životě vykonal, proto tím hojněji jej odměňuje již zde na zemi.

Ale o takovém štěstí svatý Augustin řekl: „Jak hrozné je štěstí hříšníka!" A dodává prosebně: "Zde na světě, mne, Pane, řež, bij a pal jak chceš, ale tam na věčnosti mne ušetři." Nedej se proto mýlit zdánlivým štěstím některých hříšníků zde na světě.

Kromě toho pamatujme na to, že na štěstí pozemském mnoho nezáleží, poněvadž zde na světě trvá všechno jen krátce. Nejvíce záleží na tom, jaké to bude po smrti na věčnosti, neboť tam to trvá bez konce, věčně!

Bůh je nejvýš dobrotivý. - Bůh odívá "lilie polní" a živí "ptáky nebeské" (Mat 6, 26-30). Oč více pečuje o blaho naše! Děkuješ za všechno

modlitbou každé ráno a večer, před jídlem a po jídle? Jdeš mu poděkovat každou neděli a zasvěcený svátek zbožnou účastí na mši svaté?

Bůh je nejvyšší milosrdný. - Smiloval se po hříchu prvotném: "Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby nikdo, kdo v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný" (Jan 3, 16). Čeká také na obrácení hříšníka: "Nechci smrt bezbožného, ale aby se obrátil od své cesty a živ byl" (Ezech 33, 11).

Další vlastnosti Boží. - Bůh je nejvyšší moudrý, poněvadž řídí všechno tak, že vždycky dosahuje nejsvětějších úmyslů. - Bůh je nejvyšší svatý, poněvadž je naprosto dokonalý, miluje jen dobro, je vznešený a budí v nás úctu: "Svatý, svatý, svatý jest Hospodin, Bůh zástupů (Iz 6, 3). - Bůh je nejvyšší pravdomluvný a věrný, protože vše, co mluví, je pravda, a vše, co slíbí a čím hrozí splňuje.

Jak dokonalý je Bůh! Hled se mu co nejvíce podobat i ty! V čem se musíš ještě polepšit, aby ses mu více podobal? "Buďte tedy dokonalí, jak dokonalý jest i váš Otec nebeský" (Mat 5, 48).

6. BŮH JE TROJJEDINÝ

18. V kolika osobách je Bůh?

Bůh je ve třech osobách. Tři božské osoby jsou: Otec, Syn a Duch svatý.

19. Zač děkujeme jednotlivým božským osobám?

Jednotlivým božským osobám děkujeme za to, že Bůh Otec nás stvořil, Bůh Syn nás vykoupil a Duch svatý nás posvětil.

20. Kterým společným jménem nazýváme tři božské osoby?

Tři božské osoby nazýváme společným jménem trojjediný Bůh nebo nejsvětější Trojice.

Odkud se dovídáme o třech božských osobách? - Z Písma svatého. Například po křtu Páně zjevil se Duch svatý v podobě holubice a zazněl hlas nebeského Otce: "Tento je můj milý Syn, v němž se mi zalíbilo" (Mat 3, 17). Než vstoupil Pán Ježíš na nebesa, řekl apoštolům: "Jděte tedy, učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého" (Mat 28, 19).

Tajemství víry. - Otec nebeský je Bůh, Syn Boží je Bůh a Duch svatý je Bůh. Jsou to tři rozličné osoby, každá z nich je pravý Bůh, a přece je Bůh toliko jediný. Tato pravda se nedá pochopit lidským rozumem. Pevně však této pravdě věříme, poněvadž nám ji zjevil sám Syn Boží, který se stal člověkem, Ježíš Kristus. I v přírodě jsou různá tajemství. Například, kdo dovede pochopit, co je život? Vědci uměle sestrojili zrnko obilné, a ono přece nevzklíčilo. Proč nevzklíčilo? Onomu zrnku chyběla klíčivá síla - život. A podobně jsou ještě jiná tajemství v přírodě. Ještě větší tajemství jsou ve svaté víře. A z nich největším tajemstvím je, jakým způsobem je jediný Bůh ve třech osobách.

Svátek Nejsvětější Trojice je první neděli po Hodu Božím svatodušním. Tímto svátkem končí u nás doba pro velikonoční svaté přijímání.

Znamení svatého kříže. - Kříž děláme malý: to je palcem pravé ruky na čele, ústech a hrudi (při evangeliu), a velký: pravou rukou od čela k hrudi a od levého ramene k pravému. Levou ruku máme přitom na prsou. - Tímto znamením vyznáváme víru v Boha trojediného a dovoláváme se jeho pomoci. Je to modlitba sice krátká, ale velmi účinná. Udělej proto zbožně svatý kříž hned ráno, když vstáváš, večer, když uléháš, před prací a po práci, v pokušení a v nebezpečí. Zvlášť účinné je znamení svatého kříže svěcenou vodou. Matka dělá křížek na čele svému dítěti, dokud se ještě neumí modlit samo. I později mu rodiče dělají křížek na čele, zvláště když se ponejprv chystá k svaté zpovědi a k svatému přijímání, když se s nimi loučí před odchodem z domova, před sňatkem a v hodinu smrti. Své požehnání doprovázejí slovy: "Požehnej a opatruj tě od všeho zlého všemohoucí a milosrdný Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen." V každém křesťanském příbytku na čelném místě má být zavěšen posvěcený kříž. Je to posvátný znak naší víry a vděčná vzpomínka na to, že na kříži umřel za nás Pán Ježíš.

Častěji poděkuj Bohu Otci za to, že tě stvořil, Bohu Synu za to, že tě vykoupil, Bohu Duchu svatému za to, že tě posvětil. Vděčně se modlívej: „Sláva Otci i Synu Duchu svatému, jako byla na počátku i nyní i vždycky a na věky věků, Amen.“

6. BŮH SVĚT STVOŘIL, UDRŽUJE A ŘÍDÍ

21. K čemu stvořil Bůh svět?

Bůh stvořil svět ke své cti a slávě a k naší spáse.

22. Co znamená: Bůh udržuje svět?

Bůh udržuje svět znamená: Bůh působí svou všemohoucností, že celý svět i každý jednotlivý tvor trvá tak dlouho, dokud Bůh chce.

23. Co znamená: Bůh řídí svět?

Bůh řídí svět znamená: Všechno řídí Bůh a nic se neděje bez jeho vůle nebo dopuštění.

24. Proč dopouští Bůh i hříchy?

Bůh dopouští i hříchy, protože nechce brát člověku svobodnou vůli a následky hříchu umí obracet k dobrému.

25. Co praví Písmo svaté o řízení Božím?

O řízení Božím praví Písmo svaté: "Těm, kdož milují Boha, všechno napomáhá k dobrému" (Řím 8, 28).

Bůh svět a celý vesmír stvořil. - Bohu říkáme "Stvořitel nebe i země", protože všechno stvořil. Slovo „stvořil“ znamená: Učinil z ničeho. Jen chtěl a stalo se. Tak věříme podle zjevení Božího.

V Písmě svatém se praví, že Bůh svět stvořil v šesti dnech. To však neznamená, že by celý svět byl stvořen za těchto šest dnů podle našeho počítání času. Svatopisec chce prostě ukázat a zdůraznit, že je šest dnů v týdnu určeno Bohem k práci a snažení a sedmý den k odpočinku a posvěcení. Všechno mimo Boha jmenuje se dohromady tvorstvo, vesmír anebo celý svět.

Zde na světě nikdy nedovedeš dobře pochopit, proč to nebo ono Bůh na tebe seslal nebo dopustil. Vždy však pamatuj, že on je tvůj nejlepší Otec který tě opravdu tak miluje, jako nikdo na světě a chce jen tvoje dobro chce abys byl s ním šťasten po celou věčnost. Rozumně tedy jednáš, když se modlíš odevzdaně: „Bud vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.“

7. BUĎ VŮLE TVÁ

26. K čemu Bůh sesílá utrpení?

Bůh sesílá utrpení, aby hříšné potrestal a napravil, dobré pak zdokonalil a v nebi více oblažil.

27. Proč se máme odevzdat do vůle Boží?

Máme se odevzdat do vůle Boží, protože Bůh při všem zamýšlí jen naše dobro.

Cesta utrpení vede k spáse. - Sám Bůh ti praví: „Což se může zapomenouti matka nad svým dítětem? A byť ona se zapomněla, já se nezapomenu nad tebou“ (Iz 49, 14).

Je moudré mít vždy velkou důvěru v Boží prozřetelnost a je nerozumné a hříšné promlouvat proti Božímu řízení. I tehdy tě Bůh miluje, když na tebe dopustí utrpení, nemoc, bolest. On tomu rozumí lépe, než ty, a ví, proč tomu nezabránil. Když v něho opravdu věříš, doufáš a jej miluješ, všechno ti nakonec obrátí k dobrému. Ve chvílích bolu řekni odevzdaně s trpělivým Jobem: "Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, jak se Pánu Bohu líbilo, tak se stalo, budiž jméno jeho pochváleno ... Když jsme přijímali dobré věci z ruky Boží, proč bychom nepřijímali i zlé?" - Co sešle Bůh, nes tiše, rád, a ptej se, co chce od tebe. Bůh nemíní té sužovat. on křížem vodí do nebe.

9. ANDĚLÉ

28. Jak se k nám chovají svatí andělé?

Svatí andělé se k nám chovají přátelsky: Ochraňují nás na duši i na těle, povzbuzují nás k dobrému a prosí za nás u Boha.

29. Jak se k nám chovají duchové zlí?

Duchové zlí se k nám chovají nepřátelsky: Pokoušejí nás k hříchu a hledí nám uškodit na zdraví a na majetku.

Kdo jsou andělé? - Andělé jsou pouzí duchové, kteří mají rozum a svobodnou vůli, ale těla nemají. Když Bůh stvořil anděly, byli zprvu svatí a přirozeně blažení. Bůh je stvořil ke své cti a slávě, k jejich blaženosti a k naší ochraně. Byli svatí, to znamená: Byli obdařeni milostí posvěcující. Měli si ji zachovat a tak si zasloužit nebe. Byli přirozeně blažení, to znamená: Nic jim nechybělo a byli víc než spokojeni. Všichni andělé však nezůstali svatí a blažení. Někteří z nich se dopustili těžkého hříchu tím, že zpyšněli. Tak ztratili milost posvěcující a Bůh je zavrhl do pekla. Říkáme jim zlí duchové. Vůdce padlých andělů se jmenuje Lucifer. Velmi mnozí andělé zůstali však svatí. Bůh je za to odměnil věčnou blažeností v nebi.

Svatých andělů je nescísně mnoho. Mluvíme o devíti sborech neboli kůrech andělů. Jsou to: Andělé, Archandělé, Síly, Mocnosti, Panstva, Knížetstva, Trůnové, Cherubíni a Serafíni (Efes 1, 21; Kolos 1, 16).

- Z archandělů se uvádějí jménem: Rafael, Gabriel a Michael, jakožto "kníže vojska nebeského" a vítězný bojovník proti zlým duchům (Zjev 12, 7-9). - Co víš o zjevení andělů z Biblických dějin? Jak se andělé vyobrazují?

Andělé strážní. - Slovo "anděl" znamená posel. Bůh posílá anděly, aby nám pomáhali k spáse. "Andělům svým o tobě přikázal, aby tě chránili na všech cestách tvých" (Žalm 90, 11). Anděla strážného dal Bůh každému člověku. To si vděčně připomínáme ve svátek Andělů strážných 2. října. Denně jej vzývej modlitbou a poslouchej jeho hlasu. Napomenutí anděla strážného říkáme "vnuknutí". Budeš-li dbát vnuknutí svého anděla strážného, poznáš jeho ochranu na duši i na těle. Měj k němu úctu pro jeho blízkost. Chraň se dělat něco hříšného v jeho přítomnosti, neboť je stále a všude s tebou.

Zlí duchové. Jsou to nepřátelé Boží a také nepřátelé naši. Svatý apoštol Petr nás varuje: "Bud'te střízliví a bděte, neboť váš protivník d'ábel obchází jako lev řvoucí a hledá, koho by pohltil. Jemu odpírejte silni ve víře" (1. Petr 5, 8-9). Zlý duch hledí nám uškodit především na duši, a to vnukáním špatných myšlenek a žádostí. Jobovi z dopuštění Božího zničil všechnu majetek, způsobil smrt jeho dětí a jej samého ranil nemocí. V někom se zlý duch i usídlil. Takový člověk je posedlý zlým duchem. V evangeliu čteme, jak Pán Ježíš vymítal z některých lidí zlé duchy.

Denně pros svého anděla strážného o jeho přimluvu u Boha a jeho ochranu. Hled aby ses mu co nejvíce podobal: Měj srdce vždy zbožné, čisté, k ostatním lidem bud vždy vlídný a všem pomáhej k dobrému. Nikdy se nepodobej duchům zlým, že bys žil ve hříchu, jiným dával špatný příklad nebo jiné dokonce přímo sváděl ke hříchu. Bud jiným vždy jakoby viditelným andělem strážným!

10. JSEM ČLOVĚK, OBRAZ BOŽÍ

30. Z čeho se skládá člověk?

Člověk se skládá z těla a z duše.

31. Čím se duše lidská podobá Bohu?

Duše lidská se podobá Bohu tím, že má rozum, svobodnou vůli a že je nesmrtelná.

32. Co řekl Pán Ježíš o nesmrtelnosti lidské duše?

O nesmrtelnosti lidské duše řekl Pán Ježíš: "Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duši však zabít nemohou" (Mat 10, 28).

První lidé. - Z písma svatého víme, že první lidé byli dva, že je stvořil Bůh, že se jmenovali Adam a Eva a že bydleli v ráji.

Člověk není nikdy uspokojen, když ukojí jen své tělo, člověk touží ještě po něčem vyšším.. "Pro vyšší věci jsem stvořen," zní v nitru každého přemýšlejícího člověka, neboť má v sobě něco, co je mnohem víc než pouhá oživená hmota, má nesmrtelnou duši. Duši věřícího nemůže plně uspokojit ani věda, ani filosofie, ani umění, ani technický pokrok, ani cokoli jiného podobného. Tu může plně uspokojit jen Bůh. Děkuj Bohu za to, že tě učinil k svému obrazu člověkem s nesmrtelnou duší, s rozumem a svobodnou vůli a že ti dal milost posvěcující, kterou se jemu podobáš nejvíce. Tuto svou nejkrásnější podobu s Bohem, milost posvěcující, si vždy zachovej!

11. PRVNÍ LIDÉ A JEJICH PÁD DO OTROCTVÍ HŘÍCHU

33. Jací byli první lidé v ráji?

První lidé v ráji byli svatí, blažení a tělesně nesmrtelní.

34. Čím zhřešili první lidé v ráji?

První lidé v ráji zhřešili tím, že neposlechli Boha a jedli ovoce se stromu zapovězeného.

35. Jací už nebyli první lidé po hříchu prvotném?

Po hříchu prvotném první lidé už nebyli svatí, ani blažení, ani tělesně nesmrtelní.

36. Co dědí každý člověk po Adamovi?

Každý člověk dědí po Adamovi hřích s náklonností k zlému, utrpení a Smrt.

37. Co bylo nejhorším následkem dědičného hříchu?

Nejhorším následkem dědičného hříchu bylo, že se žádný člověk nemohl dostat do nebe.

První lidé v ráji. - Byli svatí, to znamená: Dostali milost posvěcující jako svatební roucho pro nebe, takže měli právo na nebe. Byli blažení, to znamená: Měli vše, co potřebovali k pozemskému lidskému štěstí a k tomu bystrý rozum a vůli nakloněnou k dobrému. Nepodléhali nemocem a neznali žádné utrpení. Byli tělesně nesmrtelní, to znamená: Nejenže nic netrpěli, ale neměli ani zemřít a měli jednou s duší i s oslaveným tělem přijít do nebe. To byly velké dary Boží.

Nejvzácnějším darem byla milost posvěcující. Milost posvěcující a všechny ostatní dary měli první lidé uchovat pro sebe i pro nás, své potomky. Bůh dal jim přikázání, aby ukázali svou oddanost, poslušnost a mohli zasloužit nebe pro sebe i pro nás.

Prvotný hřích. - První lidé však byli svedeni zlým duchem a přikázání Boží přestoupili. Tím zhřešili a promarnili všechny tyto dary pro sebe i pro nás. Touto neposlušností ukázali první lidé, že nechtějí uznávat Boha za svého nejvyššího Pána a že mu nevěří. Byl to proto hřích těžký. Nikdo nemůže považovat hřích prvních lidí za pouhou maličkost. Kdyby někdo například potupně pošlapal státní vlajku, byl by velmi přísně potrestán ne proto, že pošlapal kus barevného plátna, nýbrž proto, že tím potupil celý stát. Podobně těžký hřích prvních lidí nebyl jen v tom, že jedli zapovězené ovoce, nýbrž především v tom, že se tím vzepřeli proti Bohu.

Následky prvotného hříchu. - První lidé po hříchu prvotném už nebyli svatí, to znamená: Pozbyli milosti posvěcující, ztratili právo na nebe a zasluhovali peklo. Už nebyli blažení, to znamená: Pozbyli své pozemské štěstí, z ráje byli vyhnáni, jejich rozum se zatemnil a jejich vůle se naklonila k zlému. Už nebyli tělesně nesmrtelní, to znamená: Měli trpět a zemřít.

Tyto následky přešly i na jejich potomky, na nás: Když otec přijde o svůj majetek pozbývají ho s ním i jeho děti. Podobně Adam promarnil svěřené dary Boží nejen sobě, ale i nám. Proto každý člověk přichází na svět bez milosti posvěcující, to jest s dědičným hříchem. Následkem hříchu dědičného "srdce lidské se kloní od mladosti k zlému" (1. Mojž 8, 21).

Kromě toho čeká nás na světě utrpení a nakonec musíme zemřít. Nejhorší následek hříchu dědičného byl, že žádný člověk nemohl se dostat do nebe. Jediná Panna Maria zůstala uchráněna hříchu dědičného. Bůh to způsobil svou zvláštní milostí proto, že byla vyvolena za matku Vykupitele světa. Na památku toho slavíme 8. prosince svátek Neposkvrněného početí Panny Marie. Poněvadž Panna Maria byla uchráněna hříchu dědičného, vyobrazuje se, jak šlape na hlavu pekelného hada, který svedl první lidi ke hříchu. Často se modlívej: "Maria, bez hříchu prvotného počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme."

"Hřích bídnými činí národy," praví Písmo svaté (Přísl 14, 34). Hřích činí bídným i každého jednotlivého člověka. Chraň. se proto každého i nejmenšího hříchu, nejvíce však hříchu těžkého!

12. BŮH SE SMILOVAL A SLÍBIL VYKUPITELE

38. Koho slíbil Bůh po hříchu prvotném?

Po hříchu prvotném slíbil Bůh Vykupitele

39. Co zvláště předpověděli proroci o Vykupiteli?

Proroci předpověděli o Vykupiteli zvláště:

1. že se narodí v Betlémě, a to z panny,
2. že to bude sám Bůh všemohoucí a
3. že umře bolestně za všechny lidi, po smrti však bude oslaven.

Bůh slíbil Vykupitele. - Bůh řekl svůdci hadu-d'áblovi: "Neprátelství ustanovuji mezi tebou a ženou, mezi potomstvem tvým a jejím. ona rozdrť hlavu tvou!" (1Mojž 3, 15). Ženou od Boha předpověděnou je Panna Maria, matka Krista Vykupitele. Ona rozdrtila hlavu hada-d'ábla tím, že se stala matkou Vykupitele světa, který za nás na kříži zemřel, a tak nás vyprostil z moci d'áblovy, abychom mohli do nebe. - Boží slova k hadu-d'áblovi byla první radostná zvěst o Vykupiteli. Později byly zvěsti Boží o Vykupiteli čím dále četnější a jasnější. Uchovaly se u potomků Abrahámových v národě izraelském a jsou zapsány v Písmě svatém Starého zákona. Jsou to předobrazy a proroctví o Vykupiteli, Mesiáši.

Předobrazy Vykupitele ve Starém zákoně byly zvláště tyto: Ábel, Melchisedech, Izák, beránek velikonoční, měděný had na poušti, Josef Egyptský a Jonáš. Jasně a zřetelně předpovídali o Vykupiteli proroci.

Co zvláště předpověděli proroci o Vykupiteli? - Narodí se v Betlémě, a to z panny: "Ale ty, Betléme Efratský, maličký mezi rody Judovými, z tebe vyjde ten, jenž má být vladařem v Izraeli" (Mich 5, 2). "Hle, panna počne a porodí syna, zván bude jménem Emanuel" (to je Bůh s námi; Iz 7, 14). - Bude to sám Bůh všemohoucí: "Bůh sám přijde a spasí Vás. Tehdy se otevrou oči slepých i uši hluchých odemknou se. Tehdy poskočí chromý jako jelen a rozvázan bude jazyk němých" (Iz 35, 4-6). - Umře bolestně za všechny lidi: "Zbodli ruce i nohy mé. Mohou sčítat všechny moje kosti. Rozdělují sobě rouchá moje, o můj oděv metají los" (Žalm 21, 17-19). - Po smrti však bude oslaven: "Neboť nenecháš duše mé v podsvětí a svému svatému nedopustíš, aby zakusil porušení" (Žalm 15, 10). Všecka tato proroctví se splnila na Ježíši Kristu.

Advent. - Bůh nechal lidi dlouho čekat na Vykupitele. Tak měli poznat do jaké velké bídy je přivedl hřích a že je může zachránit jen Bůh. To čekání lidstva na Vykupitele se připomíná v adventě.

Děkuj Bohu, že se nad námi smiloval a poslal nám Vykupitele. Zvláště na to pamatuj v době adventní a o svátcích vánočních. Čím nejvíce budeš na to pamatovat?

13. KDO JE SLÍBENÝM VYKUPITELEM

40. Kdo nás přišel vykoupit?

Vykoupit nás přišel Ježíš Kristus.

41. Kdo je Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus je jednorozený Syn Boha Otce, Bůh a zároveň člověk.

42. Čím dokázal Ježíš Kristus své božství?

Své božství dokázal Ježíš Kristus svým učením, životem, zázraky a proroctvími.

Co znamená jméno "Ježíš" a "Kristus" ? - jméno "Ježíš" znamená Vykupitel anebo Spasitel. Toto jméno dal svému vtělenému Synu Otec nebeský. Poslal anděla k Panně Marii se vzkazem "a dáš mu jméno Ježíš" (Luk 1, 31). Tentýž vzkaz vyřídil anděl později ve snu i sv. Josefovi: "Dáš mu jméno Ježíš, neboť on spasí lid z jeho hříchů" (Mat 1, 21).

Jméno "Kristus" znamená totéž co Mesiáš, to je Pomazaný. Vykupiteli se říkalo Pomazaný, protože ve Starém zákoně byli kněží a králové k svému úřadu pomazáni olejem. Říkalo se jim "pomazaní Páně". Vykupitel je však nejvyšším knězem, učitelem a králem, a proto ještě více si zasluhuje názvu "Pomazaný-". Apoštol svatý Pavel píše o Pánu Ježíši, že je král nad králi a pán nad pány" (1. Tim 6, 15).

Kdo je Ježíš Kristus? - Ježíš Kristus je jednorozený Syn Boha Otce a zároveň člověk. Říkáme "jednorozený", protože Ježíš Kristus je jediný a pravý Syn Boha Otce, kdežto my jsme byli z milosti Boží jen přijati za děti Boží při svatém křtu. V Písmě svatém čteme také o "bratřích Páně" (Mat 12, 47). "Bratři Páně" nebyli skuteční bratři Pána Ježíše, nýbrž jeho příbuzní. Již ve Starém zákoně slovem "bratr" se označoval nejen rodný bratr, nýbrž i příbuzný a známý. Abrahám nazval Lota svým bratrem, ač byl Abrahám jeho strýcem. Židé pokládali všechny členy svého národa za jednu velkou rodinu, kde všichni byli bratry a sestrami. Jména tak zvaných "bratří Páně" jsou: Jakub apoštol, Josef a Šimon. Otcem Jakuba, a tím i jeho bratří, jmenuje Nový zákon Alfea (Kleofáše); matka jejich Marie se nazývá "sestrou" (to je příbuznou) Panny Marie.

Říkáme "Bůh a zároveň člověk", protože Syn Boží je Bůh od věčnosti, ale v čase vzal na sebe také lidskou přirozenost, totiž lidské tělo a lidskou duši, a tak se stal člověkem.

Čím dokázal Ježíš Kristus své božství? - Svým učením. Učení Pána Ježíše je nejvyšší dokonalé a on sám o sobě častěji řekl, že je Syn Boží. Pod přísahou to prohlásil slavnostně u Kaifáše (Mat 26, 63-64). Svým životem. On mohl říci i nepřítelům: "Kdo z vás bude mne vinit z hříchu?" (Jan 8, 26). - Svými zázraky. Zázrak je takový skutek, který může vykonat vlastní mocí toliko Bůh. Pán Ježíš vlastní mocí proměnil vodu ve víno a dvakrát nasýtil tisíce lidí několika chleby; vymítal zlé duchy a utišil bouři na moři; uzdravil pouhým slovem nemocné a křísil mrtvé; sám vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa.

Svými proroctvími. Proroctví je předpovědění takové budoucí věci, kterou může vědět toliko vševědoucí Bůh. Pán Ježíš předpověděl například zradu Jidášovu, zapření Petrovo, své utrpení, smrt, zmrtvýchvstání, nanebevstoupení, seslání Ducha svatého a rozboření Jeruzaléma. Všechny

tyto předpovědi se splnily. Také se splní to, co předpověděl Pán Ježíš o konci světa a posledním soudu.

Jméno Ježíš vyslovuj vždy s největší úctou! Při vyslovení nejsvětějšího jména Ježíš skloň hlavu! Rád používej pozdravu: "Pochválen bud Ježíš Kristus!" Říkej však slova tohoto pozdravu vždy s největší úctou! Ať náležíš celou svou duší i tělem Pánu Ježíši: „Ježíši, Tobě žiji, Tobě umírám. Tvůj jsem živ i mrtev. Amen.“

14. SKRYTÝ ŽIVOT PÁNĚ

43. Co znamená: Ježíš se počal z Ducha svatého?

Ježíš Kristus se počal z Ducha svatého, znamená: Duch svatý způsobil, že Syn Boží začal být také člověkem.

44. Proč se Panna Maria nazývá „nejsvětější Pannou“?

Panna Maria se nazývá "nejsvětější Pannou", protože byla uchráněna hříchu dědičného, žila do smrti bez hříchu osobního a zůstala vždy pannou.

45. Proč se Panna Maria nazývá „matkou Boží“?

Panna Maria se nazývá "matkou Boží", protože se z ní narodil Ježíš Kristus, Bůh a zároveň člověk.

46. Kde se narodil Ježíš Kristus?

Ježíš Kristus se narodil v Betlémě ve chlévě.

Panna Maria je nejsvětější Panna a Matka Boží. - Za matku Vykupitele vyvolil Bůh nejčistší dívku z Nazareta, Pannu Marii. Proto ji uchránil hříchu dědičného, takže Panna Maria bylo počata bez hříchu prvotného, přišla na svět svatá, to jest v milosti posvěcující. Svátek jejího Neposkrvněného početí je 8. prosince a jejího Narození je 8. září. Zasnoubena byla svatému Josefovi.

Když uslyšela Panna Maria od anděla, že se má stát matkou Vykupitele působením Ducha svatého, přivolila k tomu slovy: "Aj, já služebnice Páně, staniž se mi podle slova tvého" (Luk 1, 38). V té chvíli Duch svatý způsobil, že Panna Maria začala být matkou našeho Vykupitele Ježíše Krista. Proto říkáme, že Panna Maria počala Ježíše Krista z Ducha

svatého. "Jenž se počal z Ducha svatého." Tehdy upravil Duch svatý pro Syna Božího lidské tělo v lůně Panny Marie a stvořil pro něho lidskou duši. Tak jednorozený Syn Boží se vtělil. Vtělení Syna Božího si vděčně připomínáme svátkem Zvěstování Panny Marie 25. března a modlitbou Anděl Páně.

Panna Maria se stala matkou našeho Vykupitele tak zázračným způsobem, že zůstala zároveň pannou a pannou vždy zůstala. Bylo to předpověděno již ve Starém zákoně: "Aj, Panna počne a porodí Syna ..." (Iz 7, 14). Víme to také z ústního podání apoštolů. Od nejstarších dob Církve se proto modlí "jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny". Tak učili svatí apoštolé první křesťany a křesťané povždy věřili a věří: Panna Maria zůstala vždy pannou.

Svatý Josef - Ježíš Kristus jako člověk pozemského otce nemá, poněvadž se stal člověkem zázračným působením Ducha svatého. Svátý Josef je proto jen pěstounem Pána Ježíše. Svátek sv. Josefa je 19. března a svátek svatého Josefa dělníka je 1. května. Celý měsíc březen je věnován úctě svatého Josefa. Naši čeští předkové jsou nám vzorem úcty svatého Josefa, neboť si jej zvolili za ochránce české země. Svátý Josef je uctíván jako ochránce rodin a celé Církve. Je také vzorem dělníků, neboť sám byl odkázán na práci svých rukou jako tesař. Také jej uctíváme jako zvláštního ochránce mravní čistoty a vzýváme ho, aby nám vyprosil šťastnou hodinu smrti. Umíral šťastně, neboť při jeho smrti byl Pán Ježíš a Panna Maria. Přidávej proto každý večer k modlitbě aspoň krátkou prosbu: "Svatý Josefe, vypros mi šťastnou hodinu smrti." Jak se svátý Josef vyobrazuje?

Narození Ježíše Krista. - "A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi" (Jan 1, 14). "Slovo" je druhá božská osoba, jednorozený Syn Boží. Začal viditelně mezi námi přebývat v podobě lidské, když se narodil. Svátek Narození Páně slavíme 25. prosince (Hod Boží vánoční). Oktáva Hodu Božího 1. ledna (osmý den po Narození Páně), kdy Ježíš byl obřezán a dostal jméno. Oktáva je osmý den po velkém svátku. Zjevení Páně (Sv. Tří králů) 6. ledna, Obětování Páně (Hromnic) 2. února. Hlavní události z dětství a mládí Páně si připomínáme v radostném růženci. Pán Ježíš žil životem skrytým v Nazaretě až do svého třicátého roku. Když mu bylo třicet let, začal působit veřejně.

Pán Ježíš se narodil dobrovolně v chudobě aby tím začal pokání za naše hříchy a také aby ukázal, že pravým zlem není chudoba nýbrž hřích. Právě proto se stal Syn Boží člověkem, aby nás vysvobodil z otroctví hříchu a zasloužil nám nebe. Často o tom uvažuj a také podle toho jednej!

15. VEŘEJNÝ ŽIVOT PÁNĚ

47. Jak působil Pán Ježíš veřejně?

Pán Ježíš působil veřejně takto: Učil pravdám Božím, posvěcoval věřící a vedl je k zbožnému životu.

48. K čemu si Pán Ježíš vyvolil apoštoly?

Pán Ježíš si vyvolil apoštoly, aby později místo něho učili pravdám Božím, posvěcovali věřící a vedli je k zbožnému životu.

Veřejné působení Pána Ježíše. - Pán Ježíš učil pravdám Božím. Co si pamatuješ z jeho učení? - Které znáš pamětihodné výroky Pána Ježíše? - Pán Ježíš posvěcoval věřící: Často se modlíval a učil jiné se modlit, dětem žehnal, kajícníkům odpouštěl hříchy, ustanovil mši svatou, svátosti a na kříži se za nás obětoval. - Pán Ježíš vedl věřící k zbožnému životu. Sám na sobě ukazoval, jak mají svatě žít:

Učte se ode mne" (Mat 11, 29). "Příklad zajisté dal jsem vám" (Jan 13,15). Mimo to výslovně napomínal k dobrému, varoval před zlým, přikazoval plnit zákon Boží a také sám dával přikázání. Tak působil veřejně tři léta. Shromažďoval kolem sebe věřící, vybral si z nich učedníky a z těch si vyvolil dvanáct apoštolů.

Pán Ježíš řekl: "Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, leda skrze mne (Jan 14, 6). Hleď proto co nejlépe poznat učení Pána Ježíše. Bud pozorný v náboženském vyučování a také se pilně uč tomu co je uloženo. Poslouchej pozorně slovo Boží při kázání a při bohoslužbě slova. Čítávej rád v Biblických dějinách, v Katechismu, a až budeš dospělejší, čítávej také v Písmu svatém, zvláště v Novém zákoně.

16. UMUČENÍ PÁNĚ

49. Kde zemřel Pán Ježíš?

Pán Ježíš zemřel na hoře Kalvárii u města Jeruzaléma.

50. K čemu trpěl a zemřel Pán Ježíš?

Pán Ježíš trpěl a zemřel, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a na věky spasil.

Utrpení a smrt Pána Ježíše. - Bůh trpět nemůže. Proto vzal na sebe Syn Boží lidské tělo a lidskou duši, aby mohl za nás trpět, zemřít a tak nás vykoupit a spasit. Pán Ježíš trpěl a zemřel jako člověk, poněvadž jako Bůh nemohl ani trpět, ani zemřít. To všechno vzal na sebe dobrovolně a z lásky k nám. "Větší lásky nemá nikdo nad tu, kterou má ten, kdo dává svůj život za své přátele" (Jan 15, 13). "Pozoruj Pána Ježíše na kříži: Hlavu má skloněnou, aby tě políbil, ruce rozpjaty, aby tě objal, srdce otevřeno, aby tě ukryl a chránil" (svatý Augustin).

Pán Ježíš trpěl a zemřel, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil a na věky spasil. Slovo "vykoupil" znamená: Vykoupil nás z otroctví hříchu, dal náhradu za lidské hříchy, a tak nás vysvobodil od věčného zavržení. Tím nás spasil, to znamená: zasloužil nám opět milost posvěcující a právo na nebe. Dobrovolná smrt Pána Ježíše na kříži je oběť Nového zákona. Tuto oběť denně nekrvavým způsobem nám tajemně předvádí mše svatá.

„Beránek Boží.“ - Obětování beránka nařídil Hospodin Izraelským než vyšli z Egypta (2. Mojž. 12, 3-13). Na památku toho obětovali každoročně beránka velikonočního. O Kristu Vykupiteli předpověděl prorok Izaiáš, že svou smrtí bude se obětovat za naše hříchy, jako beránek (Iz 53, 6-7). A Pán Ježíš obětoval se tak na kříži skutečně: "Náš velikonoční beránek, Kristus byl obětován" (1. Kor 5, 7). "Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa" (Jan 1, 29). - To, co za nás Pán Ježíš trpěl, je krátce obsaženo v bolestném růženci.

Svatý kříž vidíš v kostele, na věži, na hřbitově, u cest, v domácnosti a jinde. Vděčně pozdravuj toto svaté znamení spásy. Hoši a mužové mají smeknout, dívky a ženy mají udělat kříž nebo alespoň se uklonit. Je krásné přitom pozdravit svatý kříž také slovy: "Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě, neboť svatým křížem svým svět jsi vykoupil." V pátek odpoledne ve tři hodiny se pomodli pětkrát Otčenáš, Zdrávas a jednou Věřím v Boha, abys poděkoval Pánu Ježíši za to, že za tebe umřel a tak tě vykoupil. Poděkujme Kristu Pánu za všelikou jeho svatou ránu! Pro jeho umučení na věky jsme s Bohem usmířeni:"

17. JEŽÍŠ KRISTUS VSTAL Z MRTVÝCH

51. Co znamenají slova: „Sestoupil do pekel“?

Slova „sestoupil do pekel“ znamenají, že duše Páně po jeho smrti sestoupila do předpekli.

52. Co znamenají slova: „Vstal z mrtvých“?

Slova "vstal z mrtvých" znamenají, že Pán Ježíš vlastní mocí spojil svou duši opět s tělem a vyšel neviditelně z hrobu zavřeného.

53. Čemu nás učí zmrtvýchvstání Páně?

Zmrtvýchvstání Páně nás učí, že Pán Ježíš je nejen člověk, ale zároveň Bůh a že i naše těla budou jednou vzkříšena z mrtvých.

Sestoupil do pekel. - Když Pán Ježíš zemřel na kříži, odloučila se jeho duše od těla. Jeho božství však zůstalo dále spojeno s jeho tělem i s jeho duší. Hned po smrti "sestoupil do pekel", to je do předpekli. Je to místo, kde duše svatých, zemřelých před Kristem, pokojně a bez bolesti očekávaly Vykupitele. Duše Pána Ježíše tam zvěštovala svatým, že jsou vykoupeni a spaseni. S nimi tam zůstala až do třetího dne. To si

připomínáme na Bílou sobotu. Zároveň je Bílá sobota památným dnem odpočinku mrtvého těla Páně v hrobě.

Vstal z mrtvých. - Pán Ježíš několikrát určitě předpověděl, že v hrobě nezůstane. Řekl například: "Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej vystavím." Tu řekli Židé: "Šestačtyřicet let byl stavěn tento chrám, a ty jej vystavíš ve třech dnech?" On však to pravil o chrámu svého těla (Jan 2, 20-21). Pán Ježíš z mrtvých vstal. Apoštol svatý Pavel napsal: "Nevstal-li Kristus z mrtvých, marné je kázání naše, marná je i víra vaše ... Avšak Kristus vstal z mrtvých jako prvotina těch, kdož zesnuli" (1. Kor 15, 14-20). V Apoštolském vyznání víry se modlí Církev od nejstarších dob "Třetího dne vstal z mrtvých."

Od svého vzkříšení má Pán Ježíš tělo oslavené. Proto přišel k svým učedníkům zavřenými dveřmi, vznesl se do výše, nemůže už trpět ani zemřít, je pro nás neviditelný a je přítomen mezi námi ve svaté hostii.

Čemu nás učí zmrtvýchvstání Páně? - Že Kristus sebe vzkřísil, je v dějinách světa největší zázrak. Svým slavným zmrtvýchvstáním dokázal Kristus nezvratně, že je nejen člověk, ale zároveň Bůh a že celé jeho učení je naprosto pravdivé. Zejména je jisté, že také my jednou budeme vzkříšeni z mrtvých. Zárukou, že i my jednou budeme vzkříšeni z mrtvých s tělem oslaveným, je nám zvláště hodné svaté přijímání. Pán Ježíš slíbil: "Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední" (Jan 6, 55). Proto v čase velikonočním volá Církev všechny katolické křesťany k sv. přijímání. Ukládá to jako velmi důležitou povinnost v pátém přikázání církevním.

Zmrtvýchvstání Páně nám slavnostně připomíná Hod Boží velikonoční, svíce velikonoční s odznaky pěti oslavených ran (paškál) a zpěv "Aleluja", to je "Chvalte Pána!" Rodičku Boží oslavujeme v čase velikonočním chvalo zpěvem "Raduj se nebes Královno!" - Hlavní události z oslavení Páně a Panny Marie si krátce připomínáme v slavném růženci.

Každý z vás si může říci s apoštolem svatým Pavlem: "Vím, komu jsem uvěřil, a jsem přesvědčen ... " (2. Tim 1, 12). Ano, vím a jsem pevně přesvědčen, že Ježíš Kristus je nejen člověk, ale zároveň všemohoucí Bůh, že je všechno pravda, čemu učil a čemu učí svatá Církev katolická. V této víře chci se pilně vzdělávat a posilovat modlitbou, mší svatou, svatým

přijímáním, podle té víry chci žít až do smrti, abych jednou byl vzkříšen nikoliv k svému zahanbení, nýbrž k věčné slávě a radosti u Spasitele.

18. JEŽÍŠ KRISTUS VSTOUPIL NA NEBESA

54. **Ve který den vstoupil Pán Ježíš na nebesa?**

Pán Ježíš vstoupil na nebesa ve čtvrtek, čtyřicátý den po svém zmrtvýchvstání.

55. **Co znamenají slova: „Sedí na pravici Boha Otce všemohoucího“?**

Slova: „Sedí na pravici Boha Otce všemohoucího“ znamenají, že Pán Ježíš i jako člověk panuje s Bohem Otcem celému světu.

Vstoupil na nebesa. - Po svém zmrtvýchvstání zjevoval se Pán Ježíš apoštolům čtyřicet dní a učil je o království Božím. Potom vstoupil na nebesa s hory Olivetské svou vlastní mocí, s tělem i s duší, před očima svých učedníků. Vstoupil do nebe první z lidí. "V domě Otce mého je příbytků mnoho ... Jdu, abych vám připravil místo (Jan 13, 2) Do nebe vzal s sebou duše z předpeklí. S námi zůstává Pán Ježíš v nejsvětější svátosti oltářní.

Svátek Nanebevstoupení Páně slavíme proto čtyřicátého dne po neděli velikonoční. Před svátkem Nanebevstoupení Páně jsou Křížové dni s prosebnými průvody. Mimo jiné se přitom modlíme: "Abys zemskou úrodu dal a zachoval, abys naše mysl k nebeským žádostem pozdvihl, prosíme tě, uslyš nás!" "Hleďte to, co je shůry, kde Kristus sedí na pravici Boží!" (Kol 3, 1).

Sedí na pravici Boha Otce všemohoucího. - Bůh je pouhý duch, a proto nemá ani pravici ani levici. Slova: "Seděti na pravici Boží" znamenají mít čest, moc a slávu, rovnou Bohu. Pánu Ježíši i jako člověku se dostalo v nebi nejvyšší pocty, moci a slávy, proto říkáme: "Sedí na pravici Boha Otce všemohoucího. S Bohem Otcem v jednotě s Duchem svatým žije a kraluje Kristus na věky. To nám připomíná svátek Krista Krále v poslední neděli říjnovou.

Máme pracovat o to, aby Kristus kraloval v srdcích všech lidí. Máme pracovat zvláště modlitbou, osobními oběťmi, sebezapřením, dobrým příkladem, dobrým slovem. Této práci říkáme apoštolát. Pán Ježíš je náš

nejvyšší Král. Modli se "Přijď království tvé" a také pracuj pro království Kristovo.

18. VĚŘÍM V DUCHA SVATÉHO

56. Kdo je Duch svatý?

Duch svatý je třetí božská osoba, Bůh Utěšitel a Učitel, kterého seslal Pán Ježíš apoštolům a Církvi.

57. V který den seslal Pán Ježíš apoštolům Ducha svatého?

Pán Ježíš seslal apoštolům Ducha svatého v neděli, desátý den po svém nanebevstoupení.

58. Co zvláště způsobil Duch svatý v apoštolech?

Duch svatý způsobil v apoštolech zvláště, že je osvětil, posilnil a posvětil.

59. Co působí Duch svatý v celé Církvi?

Duch svatý působí v celé Církvi, že ji zachovává, řídí a rozdává skrze ni své milosti, které nám Pán Ježíš zasloužil svou smrtí na kříži.

60. Co působí Duch svatý v nás?

Duch svatý působí v nás, že nás posvěcuje milostí posvěcující a pomáhá nám milostí pomáhající.

61. Co vlévá Duch svatý do naší duše s milostí posvěcující?

S milostí posvěcující vlévá Duch svatý do naší duše: tři božské ctnosti - víru, naději a lásku, sedm svých darů a ctností mravních.

62. Jak se jmenuje sedm darů Ducha svatého?

Sedm darů Ducha svatého se jmenuje: dar moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, dětinné důvěry v Boha a bázně Boží.

Sestoupení Ducha svatého na apoštoly. - Duch svatý sestoupil na apoštoly v den letnic, to je padesátý den po hlavním velikonočním svátku. Letnice se slavily na památku, že Bůh dal na hoře Sinaj desatero přikázání padesátý den po východu Izraelitů z Egypta. Slavnost trvala pouze jeden den. V Jeruzalémě bylo tehdy hodně Židů i z dalekých krajín. - My slavíme den letnic na památku seslání Ducha svatého to je Hod Boží svatodušní.

Dary Ducha svatého. - Duch svatý používá v nás svých sedmi darů k tomu, aby nás mimořádně mocně osvětlil, povzbudil a posílil.

Tak například darem moudrosti nám pomáhá Duch svatý, abychom nejen jasněji poznávali pravdy Boží, ale také pociťovali nevýslovnou radost z jejich velikosti a krásy a aby nám byly světlem k utvoření pevných zásad životních. V tom je pravá životní moudrost, tak se stáváme opravdu moudřími.

Darem rozumu nám pomáhá Duch svatý, abychom správně rozuměli pravdám Božím. - Darem rady nám pomáhá Duch svatý, abychom se zvláště ve spleťtých případech správně rozhodovali vždy pro to, co je ke cti a slávě Boží a k naší spáse. - Darem síly (statečnosti) nám pomáhá Duch svatý, abychom měli vždy odvahu a sílu vykonat přes všechny překážky to, co Bůh po nás žádá. - Darem umění nám pomáhá Duch svatý, abychom uměli ve věcech stvořených vždy víc a více poznávat Boha - Stvořitele, svého nejvyššího Pána a tak se naučili správně číst v knize přírody. - Darem dětinné důvěry v Boha (zbožnosti) nám pomáhá Duch svatý, abychom jako šťastné děti Boží měli vždy bezmeznou, dětinnou důvěru v Boha, a proto se k němu modlili vždy rádi, upřímně, s největší důvěrou a co nejčastěji. - Darem bázně Boží nám pomáhá Duch svatý, abychom se na světě nebáli ničeho, kromě hříchu, neboť hřích je největší nevděk k Bohu nejvyšší dobrotivému a zároveň největší neštěstí pro člověka.

Denně pros Ducha svatého: „Přiď, Duchu svatý, naplň srdce v tebe věřících a zapal v nich oheň své lásky!"

20. ZALOŽENÍ A POČÁTKY CÍRKVE

63. Co je Církev obecná neboli katolická?

Církev obecná neboli katolická je viditelná společnost všech pokřtěných, kteří mají pravou víru, přijímají stejné svátosti a uznávají papeže za svou viditelnou hlavu.

64. Kdo založil církev?

Církev založil Pán Ježíš.

65. Jak založil Pán Ježíš Církev?

Pán Ježíš založil Církev takto: 1. odevzdal apoštolům moc učit pravdám Božím, posvěcovat věřící a vést je k zbožnému životu; 2. ustanovil apoštola Petra za viditelnou hlavu Církve a 3. slíbil, že zůstane její hlavou neviditelnou.

66. Kterými slovy slíbil Pán Ježíš apoštolu Petrovi nejvyšší moc v Církvi?

Pán Ježíš slíbil apoštolu Petrovi nejvyšší moc v Církvi těmito slovy: "Ty jsi Petr (to je skála) a na té skále založím Církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče od království nebeského: Cokoliv svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi; a cokoliv rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi" (Mat 16, 18).

67. Kterými slovy ustanovil Pán Ježíš apoštola Petra za viditelnou hlavu Církve?

Pán Ježíš ustanovil apoštola Petra za viditelnou hlavu Církve těmito slovy: "Pas beránky mé! . . . Pas ovce mé!" (Jan 21, 15-17).

68. Kterými slovy Pán Ježíš slíbil, že zůstane neviditelnou hlavou Církve?

Pán Ježíš slíbil, že zůstane neviditelnou hlavou Církve, těmito slovy: "Já s vámi jsem po všechny dny až do konce světa" (Mat 28, 20).

Apoštolé místo Pána Ježíše. - Pán Ježíš odevzdal apoštolům moc učit pravdám Božím, posvěcovat věřící a vést je k zbožnému životu těmito slovy: "Dána je mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, uče všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého! A uče

je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já s vámi jsem po všechny dny až do konce světa" (Mat 28, 18-20). Těmito slovy Pán Ježíš zároveň slíbil, že bude pečovat o svou Církev až do konce světa, že zůstane její hlavou neviditelnou.

Apoštol sv. Petr, první viditelná hlava církve. - Apoštol sv. Petr se původně jmenoval Šimon, syn Janův. Pán Ježíš mu dal nové jméno, aby ukázal, že mu dá nový a velký úkol, vysoký úřad. "Petr" znamená česky "skála". To mělo apoštolu Petrovi připomenout, že má být jako skála pevným základem Církve. - Pán Ježíš slíbil své Církvi: "Brány pekelné ji nepřemohou." To znamená, že žádní nepřatelé nepřemohou jeho Církev. Apoštolu Petrovi slíbil Pán Ježíš: "Tobě dám klíče od království nebeského." To znamená, slíbil apoštolu Petrovi nejvyšší moc nad všemi ostatními údy Církve ve věcech spásy a také slíbil, že jej učiní svým zástupcem, neboť pán domu odevzdá klíče jen svému zástupci.

Dále řekl .Pán Ježíš apoštolu Petrovi: "Cokoliv svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi a cokoliv rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi." Slovo "svázat" znamená někoho k něčemu zavázat, něco mu nařídit. Proto svatý Petr a jeho nástupci obdrželi právo něco nařídit, co by uznali k spáse za vhodné nebo potřebné. Také ovšem svatý Petr a jeho nástupci obdrželi právo "rozvazovat". To znamená, že mají právo některá církevní nařízení (církevní přikázání) změnit, zrušit nebo z důležitých příčin prominout. Takovému církevnímu prominutí říkáme dispens. Přikázání Boží však zrušit nemůže nikdo, ani apoštol svatý Petr, ani jeho nástupci.

Do svaté katolické Církve byl jsi přijat svatým křtem. Poděkuj za tu velikou milost a slib svaté Církvi věrnost. "Děkuji ti, trojjediný Bože, že jsi mne přijal do svaté katolické Církve. Jsem tomu upřímně rád. jen pomáhej mi. abych jí zůstal vždy věrným a podle jejích přikázání také žil."

21. NÁSTUPCOVÉ APOŠTOLŮ

69. Kdo je od smrti apoštola Petra viditelnou hlavou Církve?

Od smrti apoštola Petra je viditelnou hlavou Církve jeho nástupce, biskup města Říma, jemuž říkáme svatý Otec nebo papež.

70. Kdo jsou nástupci apoštolů?

Nástupci apoštolů jsou biskupové platně vysvěcení a s papežem sjednocení.

Apoštol svatý Petr a jeho nástupci. - Apoštol svatý Petr sídlil nejprve v městě Jeruzalémě, později v Antiochii a naposledy v Římě jako první římský biskup. Za císaře Nerona byl apoštol svatý Petr přibit na kříž hlavou dolů a zemřel jako mučedník roku 67. V Římě byl také pohřben. Svátek svatého Petra (a svatého Pavla) je 29. června. Nad jeho hrobem je postaven velechrám svatého Petra. Je 187 m dlouhý, 137 m široký, 117 m vysoký a vejde se do něho asi 54 000 lidí. (Do chrámu sv. Víta v Praze se vejde asi 8000 lidí.)

Prvním nástupcem svatého Petra byl sv. Linus, pak svatý Kletus svatý Klement atd. Papež Pavel VI. je 264. nástupcem svatého Petra. Slovo "papež" pochází z řeckého slova "pappas", to je otec. Papeži říkáme svatý Otec, poněvadž vykonává svatý úřad, a je duchovním otcem všech věřících. Na památku toho, že dostal od Pána Ježíše jakožto viditelná hlava Církve jiné jméno, Petr, dává si každý zvolený papež jiné jméno a jen tímto jménem se od té doby v dějinách označuje.

Jen biskup města Říma je nástupcem svatého Petra, poněvadž svatý Petr byl až do své smrti biskupem města Říma a zároveň viditelnou hlavou Církve. Papežským sídlem v Římě je skupina budov s velechrámem svatého Petra - zvaná Vatikán, který s okolním územím (44 ha rozlohy) tvoří samostatný stát "Město Vatikán". Papežskému úřadu říkáme "Svatá stolice". Jako rádce a pomocníky má papež sbor kardinálů a biskupů z různých částí světa. Po smrti papežově kardinálové mají právo volit papeže nového. Čestným odznakem papeže je tiara neboli trojkoruna, na znamení, že má v Církvi nejvyšší úřad učitelský, kněžský a pastýřský a pak dva zkřížené klíče, na znamení jeho nejvyšší moci v Církvi. Papežský prapor je barvy zlatostříbrné (žlutobílé).

Nástupci apoštolů. - Jsou to biskupové platně vysvěcení. Ta část Církve, kterou dal papež pod správu biskupa, se jmenuje biskupství neboli diecéze. Přední biskup v zemi se jmenuje arcibiskup, neboli metropolita. Jeho biskupství se nazývá arcibiskupství nebo arcidiecéze.

Biskupům pomáhají kněží svátostně vysvěcení a k vykonávání kněžské služby zplnomocnění. O naši spásu pečuje duchovní správce biskupem ustanovený, kterému říkáme farář. My jsme jeho farníci, patříme k jeho farní osadě neboli k farnosti. Farář pomáhá v duchovní správě kooperátor, kaplan. Do které farnosti patříš ty? Jménem biskupa dozírá na několik farností kněz k tomu od biskupa ustanovený. V zemi moravskoslezské se mu říká děkan a v zemi české vikář. Každé děkanství nebo vikariát tvoří určitý počet farností. Do které diecéze a děkanství (vikariátu) patří tvoje farnost?

Svatý Otec, biskupové a kněží pečují o to, aby Církev dobře vedli. Uvažuj, čím ty jim můžeš pomáhat, aby Církev vždy více vzkvétala. Čím můžeš k tomu pomáhat zvláště ve své farnosti?

22. ZNAKY JEDINÉ A PRAVÉ CÍRKVE JEŽÍŠE KRISTA

71. Odkud víme, že Pán Ježíš založil jen jednu Církev?

Že Pán Ježíš založil jen jednu Církev, víme z jeho slov: "Ty jsi Petr (to je skála) a na té skále založím C í r k e v s v o u . . ." (Mat 16, 18).

72. Které znaky dal Pán Ježíš své Církvi?

Pán Ježíš dal své Církvi tyto znaky: Jeho Církev je jednotná, svatá, obecná neboli katolická a apoštolská.

73. Z čeho poznáváme, že naše církev je jednotná?

Že naše Církev je jednotná, poznáváme z toho: Na celém světě má jedno učení, jedny svátosti a jednu viditelnou hlavu.

Církev Pána Ježíše je toliko jediná! - Pán Ježíš řekl jasně a určitě: "Založím C í r k e v s v o u . . ." Kdyby řekl: "Založím církve své", pak by jich založil ovšem více. On však mluvil toliko o Církvi jediné! A jindy řekl: "Bude jeden ovčinec a jeden pastýř" (Jan 10, 16). Tak věřili i apoštolé: "Jeden Pán, jedna víra, jeden křest" (Efes 4, 5).

Znaky pravé Církve Pána Ježíše. - Nejeden náboženská společnost bývá nazývána "církví" a pokládána od svých příslušníků za tu Církev, kterou založil Pán Ježíš. Avšak znaky pravé Církve jsou: Církev Pána Ježíše je jednotná, svatá, obecná neboli katolická a apoštolská. Tyto všechny znaky má jediná Církev římskokatolická. Již na církevním sněmu v Cařihradě (r. 381) bylo prohlášeno: "Věřím v jednu svatou, katolickou a apoštolskou Církev." Toto vyznání víry (Krédo) se modlí kněz ve mši svaté každou neděli a o mnohých svátcích.

Církev Pána Ježíše je jednotná, neboť má jedno učení, jedny svátosti a jednu viditelnou hlavu. Ostatní náboženské společnosti, které se odštěpily od Církve, nejsou jednotné ani v učení, ani ve svátostech, ani ve viditelné hlavě.

Pán Ježíš se modlil při poslední večeři: „Aby všichni jedno byli jako Ty, Otče, ve mně a já v Tobě" (Jan 17, 21). Od starodávna snažili se papežové přivést všechny odloučené křesťany k jednotě svaté víry v pravé Církvi

23. CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA JE SVATÁ

74. Z čeho poznáváme, že naše Církev je svatá?

Že naše Církev je svatá, poznáváme z toho: Má svaté učení, prostředky k svatému životu a mnoho svatých, které Bůh oslavil zázraky.

75. Čím se hlavně jeví svatost učedníků Páně?

Svatost učedníků Páně se jeví hlavně vzájemnou láskou podle příkazu Pána Ježíše: "Přikázání nové vám dávám, abyste se navzájem milovali, jako já jsem miloval vás ... Podle toho poznají všichni, že jste moji učedníci, budete-li míti lásku jedni k druhým" (Jan 13, 34-35).

Církev Pána Ježíše je svatá. - Každý člen Církve může a má být svatým. Již zde na zemi je svatým každý, kdo žije v milosti posvěcující. Ale o takových svatých, kteří ještě nezemřeli, obvykle nemluvíme jako o svatých. Mluvíme-li o svatých, mluvíme obvykle o těch svatých, kteří jsou již v nebi a které ctíme a vzýváme. Takové svaté, kteří zde na zemi vynikali svatostí života a na jejichž přímluvu se staly aspoň čtyři zázraky, prohlašuje Církev veřejně za svaté. Když se na přímluvu někoho staly zázraky dva, takového prohlašuje Církev za blahoslaveného. To jsou ovšem jen ti nejslavnější svatí. Ale kromě těch je v nebi ještě velmi mnoho svatých, o kterých ví jedině Bůh. Naše Církev má tedy svaté, které Bůh oslavil zázraky.

Pán Ježíš vyprávěl jednou podobenství o koukolu mezi pšenicí (Mat 13, 25). "Koukol" se ukázal hned mezi dvanácti apoštoly a mezi prvními věřícími v Jeruzalémě (Sk. 5, 2). Podobně byli a jsou v Církvi někteří členové nehodní, protože nežijí podle toho, čemu Církev učí, co k posvěcení života nabízí a co přikazuje. Daleko více však než koukolu hříchu bylo a je v Církvi vzácné úrody pšeničné. Každý z nás kéž se podobá vždy pšenici a nikdy koukolu. Bůh napomíná v Písmě svatém: "Buďte svatí, neboť já svatý jsem" (3. Mojž 11, 44).

24. CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA JE OBEČNA NEBOLI KATOLICKÁ A APOŠTOLSKÁ

76. Z čeho poznáváme, že naše Církev je obecná neboli katolická?

Že naše Církev je obecná neboli katolická poznáváme z toho: Pán Ježíš ji založil pro všechny národy a doby až do skonání světa.

77. Z čeho poznáváme, že naše Církev je apoštolská?

Že naše Církev je apoštolská poznáváme z toho: Její představení jsou nástupci apoštolů a také její učení a svátosti jsou z doby apoštolů.

78. Kdo je údem Církve katolické?

Údem Církve katolické je každý pokřtěný, který se od ní dobrovolně neodloučil ani z ní nebyl vyloučen.

Církev Pána Ježíše je obecná neboli katolická. - Je obecná neboli katolická, to je všeobecná, neboť ji Pán Ježíš založil pro všechny národy a doby až do skonání světa. Proto poručil apoštolům: "Jděte tedy, učte všechny národy..." (Mat 28, 19). Národní "církev" proto nemůže být Církví Kristovou. Národní a jiné "církve" nejsou všeobecné, poněvadž vznikly až později po Kristu a nejsou ani schopny se rozšířit mezi všechny národy. Poněvadž Církev katolická je všeobecná, posílá své kněze misionáře do všech zemí a ke všem národům.

Církev Pána Ježíše je apoštolská. - Pro svou Církev vyvolil a ustanovil Pán Ježíš apoštoly v čele se svatým Petrem. Apoštolé vysvětili za své nástupce biskupy. Ti působili pod vedením nástupce svatého Petra. Nástupcové těch biskupů vysvětili dnešní biskupy Církve katolické. Každý z nich je tedy platně, to je apoštolsky vysvěcen, když byl před tím od papeže, nástupce apoštola svatého Petra, nejprve jmenován. Římský papež a biskupové takto vysvěcení a s papežem sjednoceni jsou tedy řádnými nástupci apoštolů.

Údy Církve. - Církev Kristova není pouhý spolek, do kterého se přihlašujeme jen jako členové. Církev Kristova je jeho tajemné tělo a my jako členové Církve jsme údy tohoto tajemného těla. Říkáme tajemné neboli mystické tělo, poněvadž Církev nemá zevnější podoby těla Kristova. "Jako totiž v jednom těle máme mnoho údů, ale všechny údy nemají stejnou službu, tak i my, ač je nás mnoho, jsme jedno tělo v Kristu..." (Řím 12, 4-5).

Často o tom přemýšlej, že nejsi pouhým členem Církve jako nějakého spolku, nýbrž údem tajemného (mystického) těla Kristova - vždyť Církev je jeho tajemné tělo a my katoličtí křesťané jeho údy. Podle toho také se chovej k ostatním údům Církve vždy s dobrotivou a obětavou láskou, která se projevuje zvláště tím, že se jeden za druhého modlí a jeden druhému, pokud může, ochotně pomáhá.

25. ÚKOL CÍRKVE

79. K čemu založil Pán Ježíš Církev?

Pán Ježíš založil Církev, aby místo něho učila pravdám Božím, posvěcovala věřící a vedla je k zbožnému životu.

80. Může se Církev v učení o víře a mravech mýlit?

V učení o víře a mravech Církev se mýlit nemůže, poněvadž jí Pán Ježíš udělil dar neomylnosti.

81. Komu v Církvi přísluší dar neomylnosti?

Dar neomylnosti přísluší v Církvi papeži, když buďto sám anebo spolu s biskupy ohlašuje pro celou Církev závazné rozhodnutí o víře a mravech.

V čem je dar neomylnosti? - Dobře rozeznávej! Papež není neomylný ve svém vědění světském, ani když o některé náboženské pravdě se vyslovuje soukromě. Je neomylný jenom tehdy, když slavnostně jako nejvyšší učitel a pastýř pro celou Církev závazně a jednou provždy rozhoduje, v kterou pravdu máme věřit nebo co máme dělat pro svou spásu. V tu chvíli ho chrání Duch svatý od omylu. Taktéž neomylně rozhoduje o víře a mravech obecný sněm církevní, papežem svolaný a potvrzený. Poslední obecný církevní sněm, druhý vatikánský, byl v Římě od r. 1962 do r. 1965.

Neomylný neznamená bezhříšný. Pán Ježíš neslibil ani svatému Petrovi, ani jeho nástupcům bezhříšnost.

Církev "je sloup a základ pravdy" (1. Tim 3, 15). Tak se věřilo v Církvi od pradávna. "Řím promluvil, spor ukončil" (sv. Augustin, zemřel r. 430). Na církevním všeobecném (ekumenickém) sněmu vatikánském r. 1870 byla neomylnost Církve prohlášena výslovně za článek víry.

Odkud víme, že Pán Ježíš udělil Církvi dar neomylnosti. - Že Pán Ježíš udělil Církvi dar neomylnosti, víme z jeho slov, jimiž přislíbil Církvi ustavičnou pomoc svou a pomoc Ducha svatého. Ustavičnou pomoc svou slíbil Pán Ježíš těmito slovy: "Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa" (Mat 28, 20). To znamená, že skrze Církev učí sám Pán Ježíš a on se mýlit nemůže. Apoštolu svatému Petrovi slíbil: "Já jsem prosil za tebe, aby tvá víra nepřestala, a ty jednou po svém obrácení posiluj bratry své" (Luk 22, 32). Toto zaslíbení platí i pro nástupce

svatého Petra, římského papeže. - Ustavičnou pomoc Ducha svatého slíbil Pán Ježíš Církvi těmito slovy: "Já budu prosit Otce a dá vám jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal na věky, Ducha pravdy" (Jan 14, 16).

Raduj se z toho, že jsi údem katolické Církve, kterou založil Pán Ježíš na nerozborné skále - na jejím neomylném učitelském úřadě. Hrdě se k ní hlas nejen svým jménem, svým slovem, ale i celým svým životem. S apoštolem svatým Pavlem můžeš si klidně říci: "Vím, komu jsem uvěřil a jsem přesvědčen!" (2. Tim 1, 12).

26. POVINNOSTI K CÍRKVI KATOLICKÉ

82. Které povinnosti máme k Církvi katolické?

K Církvi katolické máme tyto povinnosti: Máme k ní náležet, ji milovat, věřit čemu učí, konat co přikazuje a také ji šířit a hájit.

83. Může být spasen, kdo není v Církvi katolické vlastní vinou?

Kdo není v Církvi katolické vlastní vinou, těžce hřeší, a proto nemůže být spasen.

84. Může být spasen, kdo není v katolické Církvi bez vlastní viny?

Kdo není v Církvi katolické bez vlastní viny, může být spasen, když hledá upřímně pravdu, plní svědomitě vůli Boží a je posvěcen milostí Boží.

Církev katolická je samospasitelná. - Slovo "samospasitelná" neznamena: Jistojistě bude každý spasen, kdo náleží do Církve katolické, anebo zavržen, kdo žije mimo Církev katolickou. Slovo "samospasitelná" znamená: Nemůže být spasen, kdo do Církve katolické nenáleží vlastní vinou. Tak je třeba rozumět větám: "Nemůže Boha mít za otce, kdo by neměl Církev za matku" (svatý Cyprián, biskup-mučedník, zemřel roku 258). "Kdo se odlučuje od Církve, odlučuje se od Krista" (4. sněm Lateránský, r. 1215).

Kdo může být spasen mimo Církev katolickou? Mimo Církev katolickou může být spasen, kdo žije mimo ni bez vlastní viny, hledá však upřímně pravdu, plní svědomitě vůli Boží, jak ji poznává, a je posvěcen milostí Boží. Tak může být spasen jinověrec, ano i člověk nepokřtěný. Hřích dědičný může mu být odpuštěn křtem krve nebo křtem žádosti (čl. 40). Těžký hřích osobní může tomuto i onomu být odpuštěn dokonalou lítostí

(to je lítostí z lásky k Pánu Bohu). Všem těmto však chybí mnoho prostředků, aby došli spásy snáze a jistěji.

Je povinností naší lásky k bližnímu, abychom jiným pomáhali ke vstupu do Církve katolické. Máme se proto k nim chovat snášenlivě a zdržovat se všeho, co by je právem zarmucovalo, uráželo a tím více odpuzovalo. Zvláště pak máme se za ně mnoho modlit, obětovat mše svaté, sv. přijímání a přinášet za ně různé oběti, abychom jim vyprosili milost pravé víry.

27. VĚŘÍM V OBCOVÁNÍ SVATÝCH

85. Co je obcování svatých?

Obcování svatých je duchovní spojení, které je mezi věřícími na zemi, dušemi v očistci a svatými v nebi.

86. V čem je duchovní spojení mezi věřícími na zemi?

Duchovní spojení mezi věřícími na zemi je v tom, že všichni máme užitek ze mší svatých, modliteb a jiných dobrých skutků celé Církve.

87. V čem je naše duchovní spojení s dušemi v očistci?

Naše duchovní spojení s dušemi v očistci je v tom, že jim pomáháme.

88. V čem je naše duchovní spojení se svatými v nebi?

Naše duchovní spojení se svatými v nebi je v tom, že je uctíváme, vzýváme a oni za nás prosí u Boha.

Obcování svatých. - Svatý je, kdo je v nebi nebo v očistci, nebo kdo je v posvěcující milosti na zemi. Ale i každý jiný úd Církve katolické je v tom smyslu svatý, že je k svatému životu povolán. Všichni patříme k sobě jako údy jednoho těla a tím tělem je Církev jakožto tajemné tělo Kristovo. Jsme jako členové jedné rodiny, jedné společnosti, jedné obce. Tomu říkáme "obcování svatých". Zásluhy dobrých skutků, které konají členové Církve, jsou jakoby společným majetkem, z něhož má částečný užitek každý člen.

Raduj se z toho, že můžeš mít užitek z tolika mší svatých, z modliteb a dobrých skutků celé Církve. Větší užitek z nich má ten, kdo je v milosti posvěcující. Žij proto vždy v milosti posvěcující! Modli se denně za ostatní, zvláště za své nejbližší, kteří potřebují tvé pomoci buď na zemi

nebo v očistci. Denně ráno a večer vzývej svaté v nebi, zvláště Pannu Marii, svatého Josefa a svého křestního patrona, aby ti vyprošovali ochranu pro duši i tělo.

28. UCTÍVÁNÍ A VZÝVÁNÍ SVATÝCH

89. Proč máme ctít a vzývat svaté v nebi?

Máme ctít a vzývat svaté v nebi, protože jsou Bohem oslavení a také našimi pomocníky.

90. Proč máme nad ostatní svaté ctít a vzývat Pannu Marii?

Nad ostatní svaté máme ctít a vzývat Pannu Marii, protože je pomocnicí v díle vykoupení, matkou Boží, ze všech nejsvětější svou přímluvou nejmocnější.

Svatí v nebi jsou našimi vzory. Poněvadž jsou našimi vzory, máme je následovat v jejich životě. Je proto velmi prospěšné číst životopisy svatých, abychom se jejich příkladem povzbudili k dobrému. Kterou knihu znáš o životě svatých? Znáš životopis alespoň svého křestního patrona (patronky)? Čím více svaté následujeme, ctíme a vzýváme, tím účinněji za nás prosí u Boha neboli orodují. Někdy se na jejich přímluvu dějí i zázraky.

Svatí v nebi jsou našimi pomocníky. - Svatí milovali své bližní za živa na zemi. Ještě více milují nás nyní v nebi. Zvláště pamatují na nás oni svatí, kteří jsou nám blízcí jako apoštolé naší vlasti, jako krajané, jako patronové (farního kostela, křestní, biřmovací) a jako příbuzní. Některé svaté vzýváme jako pomocníky ve zvláštních potřebách. Úcta svatých není proti poctě Boží, poněvadž jim nevzdáváme poctu nejvyšší jako Bohu, nýbrž toliko je prosíme o přímluvu u Boha.

Královnou všech svatých je Panna Maria. - Její přímluva u Boha je nejmocnější. Proto jí říkáme "Panno mocná . . . Uzdravení nemocných . . . Potěšení zarmoucených . . . Útočiště hříšníků . . . Bráno nebeská . . ." Panna Maria je prostřednicí všech milostí. - Za druhé světové války zasvětil svatý Otec r. 1942 lidi celého světa Neposkvrněnému srdci Panny Marie a určil svátek jejího Neposkvrněného srdce na 22. srpen. Které znáš svátky Panny Marie? V týdnu je zasvěcena Panně Marii sobota. Z měsíců

zvláště květen (májové pobožnosti) a říjen (svatý růženec). Co víš o živém růženci?

Kříže, sochy a obrazy Pána Ježíše a svatých. - Kříže, sochy a obrazy Pána Ježíše a svatých máme také v úctě. Úcta jim prokazovaná se ovšem vztahuje na příslušné osoby v nebi, které kříž, socha nebo obraz představuje. Zvláště zasluhují naší úcty obrazy a sochy posvěcené. Jsou tu většinou cenné památky dějinné anebo díla umělecká. Některé obrazy oslavil Bůh zázraky a zvláštním vyslyšením modlitby. Pěkný kříž a pěkné obrazy Pána Ježíše, Panny Marie a svatých jsou důstojnou a vhodnou ozdobou katolického příbytku.

Ostatky svatých. - Jsou to pozůstatky z těl svatých. Máme je v úctě, poněvadž těla svatých byla chrámem Ducha svatého, nástrojem jejich ctností a jednou budou slavně vzkříšena z mrtvých. Mnohé z ostatků svatých Bůh oslavil zázraky. Když například do hrobu proroka Elizea položili jiného mrtvého, ten ožil, sotva se mrtvé tělo dotklo kostí Elizeových (4. Král 13, 21). Také máme v úctě ty předměty, které byly v blízkém styku s Pánem Ježíšem a se svatými. Zvláště máme v úctě dřevo z kříže Pána Ježíše Krista, neboť na něm jsme byli vykoupeni. Ostatky z kříže Pána Ježíše se dávají k políbení zvláště v pátek a po pobožnosti křížové cesty.

Máš v úctě fotografie svých rodičů, neboť ti připomínají jejich lásku a dobrodiní. Podobně měj v úctě kříže, obrazy a sochy Pána Ježíše, Panny Marie a svatých, neboť i oni tě mají rádi, svým životem jsou ti nejlepším vzorem, jsou tvými pomocníky a připomínají ti tolik lásky a dobrodiní!

29. SMRT A SOUD SOUKROMÝ

91. Kdy nastává smrt?

Smrt nastává, když se odloučí duše od těla.

92. Co řekl Pán Ježíš o hodině smrti?

O hodině smrti řekl Pán Ježíš: "Buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte!" (Luk 12, 40).

93. Kam odchází duše hned po smrti?

Hned po smrti odchází duše před Boží soud.

Smrt. - V ráji nebylo smrti. Prvotným hříchem však Adam a Eva pozbyli tělesnou nesmrtelnost nejen pro sebe, ale i pro nás, pro své potomky. Proto čteme v Písmě svatém: "Jest určeno lidem jednou zemřít" (Žid 9, 27). "Proto jako skrze jednoho člověka přišel hřích na tento svět a skrze hřích smrt, tak na všechny lidi přišla smrt, poněvadž všichni zhřešili" (Řím 5, 12). Smrt je nejhroznější a také nejzřejmější tělesný následek hříchu a jeho marnosti. Smrt je odloučení duše od těla.

Bud' připraven! - "Bud'te připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte!" (Luk 12, 40). Jindy řekl Pán Ježíš: "Bděte tedy, neboť neznáte den ani hodinu!" (Mat 26, 13). Neznáš den ani hodinu své smrti a přece na této chvíli závisí celá tvoje věčnost! Šťastná smrt, šťastná věčnost! Nešťastná smrt, nešťastná věčnost! Bud' proto stále připraven!

Na smrt je připraven, kdo je v milosti posvěcující a žije horlivě křesťansky. Takový přemáhá pokušení a když pochybil, pak se z hříchu očišťuje: Každý večer zpytuje svědomí, vzbuzuje dokonalou lítost a pokud možno každý měsíc, nebo i každou neděli a zasvěcený svátek, ba denně přistupuje k svatému přijímání. - Poslední přípravou na smrt je svatá zpověď pokud možno životní, svaté přijímání, pomazání nemocných a papežské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro chvíli smrti. - Opatrný dá záčas do pořádku své věci pozemské a udělá poslední vůli neboli závěť buď ústně anebo ještě lépe písemně. Spořádej dům svůj, neboť umřeš" (4. Král 20, 1). "

Umírajícímu rozžehneme posvěcenou svíci (hromničku), kterou postavíme na noční stolek. Pokropíme jej občas svěcenou vodou a modlíme se hlasitě, aby umírající mohl v duchu se modlit s námi: "Pane Ježíši, já tě miluji, svých hříchů lituji. Bud' milostiv mně hříšnému . . . Můj Ježíši milosrdenství, slitování, odpuštění . . . Ježíši, v tebe věřím, v tebe doufám, tebe nade všecko miluji . . . Pane Ježíši, přijmi duši mou . . . Ježíši, Maria, Josefe, vám věnuji srdce své i duši svou." Stůjte při mně v posledním boji. S vámi ať odejde duše má v pokoji.

O smrti spravedlivých praví Písmo svaté: "Blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu! Od té chvíle mají, jak praví Duch, odpočinutí od svých námah, neboť jejich skutky jdou za nimi (Zjev 14, 13). Avšak: "Smrt hříšníků je hrozná" (Žalm 33. 22).

Smrtí končí jen náš život pozemský. Pevně však věříme, že smrt není ukončením všeho, nýbrž přechodem duše do života věčného. To nám zaručuje Pán Ježíš celým svým učením a zvláště svým slavným zmrtvýchvstáním, a to nám zaručuje i jeho Církev. Proto ve mši svaté za zemřelé kněz se modlí: "Tvým věrným, Pane, život se mění, nikoliv odnímá a když se rozpadne dům tohoto pozemského přebývání, věčný příbytek v nebesích připraven bývá." Ten pak bude šťastný nebo nešťastný, podle toho, jaký si kdo zasloužil.

Soud soukromý. - Po smrti odchází duše každého člověka před Boží soud. Písmo svaté o tom praví: "Jest určeno lidem jednou zemřít a potom (následuje) soud . . ." (Žid 17, 27). Boží soud je dvojí: 1. soukromý neboli tajný, hned po smrti a 2. veřejný neboli poslední, na konci světa. - Při soudu soukromém je souzena jen duše, a to každá zvlášť. Při soudu veřejném neboli posledním bude souzena každá duše ve svém vzkříšeném těle, veřejně před všemi lidmi a společně s ostatními. Po soudu soukromém přijde duše ihned buď do očištění, do nebe nebo do pekla. Smrt, soud, nebe nebo peklo jsou čtyři "poslední věci člověka".

Má-li kdo dělat důležitou zkoušku, připravuje se dlouho a svědomitě, aby ji dobře vykonal a nepropadl. Kdyby snad u té zkoušky přece propadl, bylo by to pro něho sice velmi nepříjemné, ale neměl by všechno ztraceno. Mohl by se připravit lépe a ke zkoušce by se mohl přihlásit znovu s nadějí že se mu podaří přece ji udělat. Ale pozor! Ke zkoušce smrti a soudu Božího můžeš být povolán kdykoliv, i tehdy kdy to čekáš snad nejméně. A tuto zkoušku můžeš dělat jen jednou! Podle toho, jak tato zkouška dopadne, bude vypadat celá tvoje věčnost! Kdo by propadl u zkoušky smrti a soudu Božího, nemohl by to napravit již nikdy! Chvilé tvé smrti a soudu Božího je nejdůležitější zkouška tvého života.

Na tuto zkoušku musíš být připraven stále v každé chvíli, neboť nevíš kdy, kde a jak zemřeš. Je velmi užitečné, když si určíš jeden den v každém měsíci, kdy se zvlášť budeš připravovat na šťastnou smrt a věčnost. Tuto přípravu spojíš se svatou zpovědí, kterou vykonáš tak, jako poslední ve svém životě. Také přistoupíš ke stolu Páně a přijmeš Pána Ježíše s největší pokorou, láskou, důvěrou a s prosbou, aby ti byl soudcem milosrdným. Písmo svaté ti připomíná: "Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci a na věky nezhřešíš (Sír 7, 40). Zvláště vzpomeň na svou smrt

každý den při večerní modlitbě", potom zpytuj svědomí, lituj svých hříchů z lásky k Pánu Ježíši, umiň si, v čem zvláště chceš se s pomocí Boží polepšit, vykonej duchovní svaté přijímání a pomodli se za šťastnou smrt.

30. CÍRKEVNÍ POHŘEB, HROB A HŘBITOV

Zemřelý v rakvi. - Zemřelému se zvoní umíráčkem. Umíráček oznamuje jeho smrt a prosí o modlitbu. Mrtvé tělo bylo příbytkem duše, živým chrámem Božím a je určeno k slavnému vzkříšení. Proto zasluhuje naši úcty. Tělo svátečně oděné položí se do rakve. Do rukou se vloží křížek. Křížek připomíná: Dokud zemřelý žil, měl rád Pána Ježíše. Opravdu ho měl rád, kdo těžce nehřešil, nebo aspoň se smířil s Pánem Bohem dobrou svatou zpovědí anebo při náhlém úmrtí alespoň litoval svých hříchů z lásky k Bohu s touhou po svaté zpovědi.

Ruce se ovinou růžencem. Ovinutý růženec všem připomíná: Rád se modlí a měj rád Pannu Marii! Ber do rukou růženec, dokud jsi zdrav a rád se jej modlívej, aby ti jej po tvé smrti mohli bez rozpaků ovinout kolem tvých ztuhlých rukou.

U rakve hoří svíce jako by pobízela k modlitbě: "A světlo věčné ať mu svítí! A jako by chtěla říci: "Nezhaslo mu světlo víry a milosti posvěcující, a proto se může radovat ve světle věčném - u Pána Boha." K rakvi se postaví také nádobka se svěcenou vodou: do ní se vloží větvička k pokropení zemřelého, aby modlitby Církve prospěly jeho duši. Do rakve klademe obrázky Pána Ježíše, Panny Marie a svatých. Tak přejeme jeho duši, aby se dostala k Pánu Ježíši a mezi svaté do nebe.

Církevní pohřeb. - Kněz pokropí zesnulého svěcenou vodou. Přitom říká: "Rosou nebeskou kéž občerství duši tvou Bůh Otec, Syn a Duch svatý!" Rosou nebeskou rozumíme Boží smilování. - Jménem zesnulého se zpívá kající žalm: "Smiluj se nade mnou, Bože!" Hořící svíce neseme při pohřbu na znamení, že zemřelému vyprošujeme světlo věčné blaženosti. - Jako vonný dým kadidla má ze srdce stoupat k nebi naše přímluvná modlitba. - Mši svaté za zemřelé říkáme zádušní mše svatá (za duši zemřelého) neboli "Rekviem", protože začíná tímto latinským slovem ("Odpočinutí věčné dej jim, Pane!"). - Zúčastnit se zbožně pohřbu je skutek milosrdný, prokázaný jak zemřelému, tak pozůstalým.

Hrob. - Mrtvé tělo katolického křesťana se pohřbívá do země. Tam se rozkládá v prach, a to způsobem nikoli násilným a viditelným, nýbrž přirozeně a skrytě. Do hrobu byli pohřbeni Pán Ježíš, Panna Maria i první křesťané. Při tomto způsobu pohřbívání do země zůstává Církev podnes. Mimořádně též dovoluje Církev pohřeb žehem.

Hřbitov. - Za prvních dob křesťanských se pochovávalo tam, kde se věřící scházeli na služby Boží. Bylo to v době pronásledování v podzemních chodbách, v katakombách. Později se pohřbívало kolem kostela, neboť věřící toužili být i po smrti co nejbližší oltáři. A živí chtěli své zesnulé mít stále blízko, aby na ně při službách Božích tím více pamatovali.

Chodívej rád na hřbitov, zvláště v neděli. Vykonáš skutek milosrdný, když se tam za zemřelé pomodlíš. Myšlenka na mrtvé ti připomene i tvé poslední věci. Mrtví nám připomínají: "Co jste vy, byli jsme my, co jsme my, budete vy."

31. OČISTEC

94. Kdo přijde do očistce?

Do očistce přijde, kdo zemře v milosti posvěcující, ale má ještě trpět za hříchy.

95. Čím se očišťují duše v očistci?

Duše v očistci se očišťují velikým tesknem po Pánu Bohu a rozličnými tresty časnými.

96. Čím pomáháme duším v očistci?

Duším v očistci pomáháme modlitbou a jinými dobrými skutky, zvláště obětí mše svaté.

Očistec je! - Již ve Starém zákoně se za mrtvé modlili a přinášeli oběti: "Svatá a spasitelná je myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů zproštění byli" (II, Mach 12, 46). V Novém zákoně věřila Církev v očistec od počátku. Komu po smrti zbývají časné tresty za hříchy, ten si je musí ještě vytrpět v očistci, neboť o nebi praví Písmo svaté: "Nic poskvrněného do nebe nevejde . . ." (Zjev 21, 27). Svatá Monika (zemř. r. 387), matka svatého Augustina, prosila před smrtí: "Pochovejte tělo mé kam chcete, jen za to vás prosím, abyste na mne pamatovali při oltáři Páně."

Čím se očišťují duše v očistci? - Duše při soudu soukromém poznaly, že jsou za trest na čas odloučeny od Boha, bytosti nejdokonalejší a nejkrásnější. To duše mrzí a naplňuje velkou tesknoutou po Bohu. Tresty, které duše v očistci trpí, jsou velmi bolestné, větší nebo menší, delší nebo kratší, podle toho, kolik která duše zasloužila. Duše v očistci jsou ubohé a zasluhují naší účinné lásky; proto jim něžně říkáme "dušičky". Tresty v očistci trvají nikoli věčně, nýbrž nějaký čas. Proto jim říkáme tresty časné. Když si duše své tresty vytrpí a tak se očistí, pak se dostávají z očistce do nebe. Poslední vyjdou z očistce v den posledního soudu.

Čím můžeme pomáhat duším v očistci? - Duším v očistci můžeme pomáhat modlitbou a jinými dobrými skutky, zvláště obětí mše svaté. Duším v očistci věnujeme také svá utrpení, svou pomoc potřebným a odpustky, které jim Církev přivlastňuje. Od doby první světové války (1914 - 1918) může každý kněz na den Dušiček (2. listopadu) obětovat tři mše svaté. Tím Církev připomíná také všem věřícím, aby plnili svou povinnost lásky k trpícím duším zemřelých.

Večer před památkou Dušiček se rozsvěcují světla na hrobech. Tím navenek projevujeme svou prosbu, aby Bůh duším zemřelých rozsvítil světlo věčné radosti v nebi. Hroby zdobíme květinami, neboť přejeme duším, aby jim bylo jako v nejkrásnější zahradě. Tou zahradou bude pro ně nejkrásnější zahrada Boží - nebe. Na zemřelé nás upomínají také pomníky. Kříže připomínají víru zemřelého v Ježíše Krista, jenž i za zemřelé trpěl, umřel, ale vstal z mrtvých. Také my zemřeme, ale i my budeme vzkříšeni z mrtvých v den posledního soudu.

Duše zemřelých nemohou mít ovšem žádného užitku jen z ozdobeného hrobu. Mají jej však z modliteb, ze mše svaté, z různých dobrých skutků a z utrpení, jež jim věnujeme.

Duše v očistci prosí: „Smilujte se nade mnou alespoň vy, přátelé moji, neboť ruka Páně dotkla se mne!“ (Job 19, 21) Modli se proto za ně, pomoz potřebnému, odepři si něco, věnuj jim svaté přijímání, odpustky a zvláště mši svatou se svatým přijímáním. „Kdykoliv se slouží mše svatá, spěchají andělé otevřít žalář očistcový“ (Svatý Jan Zlatoústý). Obětuj to všechno hlavně za zemřelé členy rodiny a příbuzné, zejména ve výroční den úmrtí a v den jmenin zemřelého. "Na dušičky vzpomínejme, z očistce jim pomáhejme, budou na nás vzpomínat, až my budem umírat . . .

32. PEKLO

97. Kdo přijde do pekla?

Do pekla přijde, kdo zemře v těžkém hříchu.

98. Co trápí zavržené v pekle?

Zavržené v pekle trápí odloučení od Boha navždy a oheň věčný.

Peklo je! - První se dostali do pekla pyšní andělé. Z lidí se tam dostane, kdo zemře v těžkém hříchu. i kdyby to byl jediný těžký hřích. Proč? Těžkým hříchem se člověk úplně odvrací od Boha. Když v tom odvrácení setrvá a nekajícně umírá, zůstává od Boha odvrácen a od něho odloučen po celou věčnost, a to vlastní vinou!

Písmo svaté vypravuje, jak ven do tmy byl vyhozen člověk, který na hostině neměl "roucha svatebního" (Mat 22, 12-13). Podobně do tmy pekelné bude uvržen, kdo umře bez "svatebního roucha" pro nebe, bez milosti posvěcující, v hříchu těžkém, smrtelném. - "Každý strom, který nerodí dobré ovoce, bývá vyťat a hozen do ohně" (Mat 7, 19). "Do ohně se hází suchá ratolest" (Jan 15, 6). Kdo se podobá suché ratolesti? V den posledního soudu dostanou se s dušemi zavržených do pekla i jejich těla.

Co trápí zavržené v pekle? - Jakmile se duše od těla odloučí, míří k Bohu jako k svému jedinému a nutnému cíli, jako k nejvyšší Pravdě, Dobru a Kráse. Je to větší touha, než touha po nápoji u člověka zmírajícího žízní, než touha po pokrmu u člověka hladem zemdlého. Tak spěchá duše odloučená od těla k Bohu. Ale vtom si duše ve hříchu těžkém uvědomuje svou ošklivost a klesá před ním do temnoty pekelného ohně - navždy a

trvale - vlastní vinou! A to je právě největším trestem pro zavržené v pekle.

Pán Ježíš řekl o pekle, že je tam temno, pláč a skřípění zubů (Mat 22, 13) a že červ jejich neumírá a oheň nehasne v (Mat 9, 43). Temnem se rozumí odloučení od Boha "světla věčného". Pláčem a skřípěním zubů se rozumí pozdě probuzené poznání. - Při posledním soudu řekne Pán Ježíš zavrženým: "Pryč ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a andělům jeho!" (Mat 25, 41). Jakého druhu tento oheň je, nevíme. Tolik je však jisté, že je to oheň skutečný, není však totožný s ohněm, který známe ze své zkušenosti.

Trápení zavržených v pekle nebude pro všechny stejné. Čím více kdo hřešil, tím větší trest ho stihne. Avšak i to nejmenší utrpení v pekle je mnohem větší, než nejhroznější utrpení a bolesti na světě. V pekle nesmíme vidět osud, jemuž člověk neočekávaně propadá, nýbrž úděl, jež si zavržení plně zaviní sami a není jim pomoci žádné! "Ať nás nezžehne věčný plamen, uchovej nás, Jezu Kriste. Amen!" Od ohně věčného vysvobod' nás, Pane!

Dokud jsme na světě, musíme používat všech vhodných prostředků, abychom se do pekla nedostali a také ostatní před peklem zachránili. Vzpomínej, kterých prostředků budeš zvlášť používat, abys nepřišel do pekla? A koho zvláště z těch, kteří jsou tobě blízcí, musíš před peklem zachránit? Denně se modlívej: "Ó můj Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchraň nás pekelného ohně, přiveď do nebe všechny duše, především ty, které tvého milosrdenství nejvíce potřebují." Tuto prosbu vkládej také mezi jednotlivé desátky růžence po "Sláva Otci . . . "

33. NEBE

99. Kdo přijde do nebe?

Do nebe přijde, kdo zemře v milosti posvěcující a nemá co trpět za hříchy.

100. Co blaží svaté v nebi?

Svaté v nebi blaží patření na Boha a radost věčná.

Nebe je! - Pán Ježíš častěji mluvil o nebi. Proto: "Radujte se a plesejte, neboť vaše odplata je hojná v nebesích" (Mat 5, 12),. První se do nebe dostali dobří andělé a potom duše svatých z předpekli, které vzal s sebou

Pán Ježíš, když vstupoval na nebesa. Hned po smrti přijde do nebe duše toho, kdo zemřel v křestní nevinnosti, nebo kdo zemřel v milosti posvěcující a už na zemi si vytrpěl časné tresty za hříchy, anebo se vykoupil z trestů očišťovacích dobrými skutky a odpustky. Duše těch, kteří zemřeli v milosti posvěcující, ale mají ještě trpět za hříchy, přijdou do nebe přes očištec. V den posledního soudu dostanou se k duším svatých do nebe i jejich těla.

Co blaží svaté v nebi? - Apoštol svatý Pavel napsal: "Co oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani lidskou mysl nenapadlo, to Bůh připravil těm, kdož ho milují (1. Kor 2, 9). Vzpomeň, co krásného můžeme zde na světě vidět, slyšet nebo si přát, a přece, to všechno dohromady je jako nic proti tomu, co nám Bůh připravil v nebi. - Jako na obloze všechny hvězdy nezáří stejně, podobně i v nebi nebude stejná radost pro všechny. Čím více kdo na světě Boha miloval a čím více dobrého vykonal, tím větší radost bude mít v nebi. "Každý dostane odplatu sobě příslušnou podle námahy" (1. Kor 3, 8). "Kdo rozsévá skoupě, skoupě bude také žnouti, kdo však bohatě rozsévá, bohatě bude také žnouti" (2. Kor 9, 6).

Pamatuj, že na světě i to nejkrásnější a nejradostnější je pouhým stínem toho co ti Bůh připravil v nebi. Proto nenechej se ničím zlákat k hříchu a říkej si: "Nebe za nic na světě nedám!" Každé utrpení obětuj ve spojení s utrpením a smrtí Pána Ježíše rád jako pokání za své hříchy, abys už na světě dal za ně Bohu plnou náhradu. Potom můžeš se dostat po smrti hned do nebe.

34. SOUDNÝ DEN

101. Co učil Pán Ježíš o soudném dni?

O soudném dni učil Pán Ježíš, že vzkřísí všechny mrtvé, přijde viditelně s nebe na zem a bude nás veřejně soudit.

Vzkříšení našich těl. - Naše těla zůstanou mrtva až do dne, kdy bude poslední soud. Tehdy Pán Ježíš naše těla vzkřísí, spojí je navždy s duší a přijde viditelně s nebe na zem, aby nás všechny veřejně soudil. To bude poslední soud. O vzkříšení našich těl a o posledním soudu řekl Pán Ježíš: "Přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas a půjdou ti, kdož dobré skutky činili, na vzkříšení k životu; ti, kdož zlé skutky páchali, na

vzkříšení k soudu" (Jan 5, 28-29). "Na vzkříšení k životu" znamená, že dobří budou vzkříšeni pro život věčný v nebi.

"Na vzkříšení k soudu" znamená, že zlí budou vzkříšeni pro věčné odsouzení v pekle. Tělo pak bude mít trvalou účast na odměně nebo trestu duše, poněvadž na světě s ní spolupůsobilo ve skutcích dobrých nebo zlých. Proto budou vzkříšeni všichni lidé, dobří i zlí.

Jaká budou těla vzkříšených? - Těla vzkříšených nebudou potřebovat ani pokrmu, ani nápoje, ani spánku. Těla vzkříšených pro nebe budou udržována v blaženosti patřením na Boha. V tomto ohledu budou podle slov Pána Ježíše žít jak andělé Boží: Naše duše i tělo bude žít účastí na nejplnějším životě trojjediného Boha Otce, Syna a Ducha svatého. Zároveň bude žít v blaživém přátelství s Pannou Marií, se všemi anděly a svatými v nebi.

Těla blažených budou velmi krásná a budou podobna oslavenému tělu Pána Ježíše. Budou zbavena všech nedostatků pozemských, například kulhání, slepoty, zmrzačení, ale přece si zachovají svou přirozenou podobu. Proto každý pozná svého známého na věčnosti. Všechna těla však nebudou stejně krásná. Stupeň jejich krásy bude záviset od toho, kolik si člověk získal zásluh pro nebe.

Těla zavržených budou ohyzdná. Každý si připravuje svým životem své vzkříšení buď šťastné nebo nešťastné. Připravuj si vzkříšení šťastné a krásné!

Poslední soud. - "Odtud přijde soudit živé i mrtvé." "Živé", to znamená ty, kteří jsou v milosti posvěcující a tím určeni pro život věčný v nebi. "Mrtvé", to znamená ty, kteří jsou bez milosti posvěcující, a proto mrtví pro nebe. Jako pastýř odděluje ovce od kozlů, tak budou odděleni dobří od zlých. Dobří budou na pravici Pána Ježíše a zlí na jeho levici.

Tehdy řekne Pán Ježíš těm, kteří budou po jeho pravici: "Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným pro vás od ustanovení světa! Neboť jsem lačněl a dali jste mi jísti; žíznul jsem a dali jste mi pít; pocestný jsem byl, a přijali jste mě; nahý jsem byl a oděli jste mě; nemocen jsem byl a navštívili jste mě; v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně."

Tu se ho otáží spravedliví: "Pane, kdy jsme tě viděli lačného a nakrmili jsme tě, nebo žíznivého a napojili jsme tě? Kdy jsme tě viděli jako pocestného a přijali jsme tě, nebo nahého a oděli jsme tě? A kdy jsme tě viděli nemocného nebo v žaláři a přišli jsme k tobě?" A Pán Ježíš jim odpoví: "Vpravdě pravím vám: Co jste učinili jednomu z nejmenších těchto mých bratří, mně jste to učinili."

Potom řekne i těm, kteří budou po levici: "Pryč ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a jeho andělům! Neboť jsem lačněl a nedali jste mi jísti; žíznil jsem a nedali jste mi pít; pocestný jsem byl a nepřijali jste mě; nahý jsem byl a neoděli jste mě; nemocen a v žaláři jsem byl a nenavštívili jste mě."

Tu se ho také oni otáží: "Pane, kdy jsme tě viděli lačného nebo žíznivého, nebo jako pocestného, nebo nahého, nebo nemocného, nebo v žaláři a neposloužili jsme ti?" Tehdy jim odpoví: "Vpravdě pravím vám: Co jste tak neučinili jednomu z těchto nejmenších, ani mně jste to neučinili! I půjdou tito do věčného trápení, spravedliví pak do života věčného" (Mat 25, 31-46).

Budeme souzeni hlavně podle toho, jak jsme plnili největší přikázání lásky k Bohu a k bližnímu. Zde vypočítává Písmo svaté jen skutky tělesného milosrdenství jako část úkonů lásky k bližnímu. Tím ovšem není řečeno, že jen tak a ne jinak bude mluvit věčný soudce při posledním soudu a že právě tak mu budou souzení odpovídat. Tím se naznačuje jen to, že při posledním soudu každý si uvědomí jasně a dokonale příčinu své věčné slávy nebo svého věčného odsouzení.

Po soudu posledním přestane očištec a zůstane jen věčně šťastný život v nebi nebo věčné trápení v pekle, jak si to kdo zasloužil. Kdy bude konec světa? - Na to odpovídá Písmo svaté takto: "O tom dni však a o té hodině neví nikdo, ani nebeští andělé, toliko Otec sám . . . Bděte tedy, poněvadž nevíte, v kterou hodinu Pán váš přijde" (Mat 24, 36-42).

Apoštolské vyznání víry se končí slovem "Amen". Tímto slovem, které znamená "Tak jest", potvrzujeme, že z celého srdce svého věříme všem pravdám, obsaženým v Apoštolském vyznání víry.

Sud' sám sebe přísně každý večer při zpytování svědomí a pokud možno každý měsíc při svaté zpovědi a nemusíš se bát soudu Božího.

ČÁST DRUHÁ

ŽIJ V MILOSTI POSVĚCUJÍCÍ

PÁN JEŽÍŠ TI PRAVÍ: "JÁ JSEM ŽIVOT!"

35. MILOST BOŽÍ

102. Jak je potřeba milosti Boží ke spáse?

Milosti Boží je potřeba k spáse nevyhnutelně. Pán Ježíš řekl: "Nikdo nepřichází k Otci, leda skrze mne" (Jan 14, 6).

Co je milost Boží? - Do nebe se dostane jen ten, koho Duch svatý pro nebe posvětil. Tomu posvěcení od Ducha svatého říkáme milost posvěcující. Poprvé nás Duch svatý posvětil při svatém křtu. - Duch svatý nám také pomáhá varovat se hříchů a činit dobré skutky. Této pomoci od Ducha svatého říkáme milost pomáhající.

Tomuto posvěcení a této pomoci od Ducha svatého říkáme milost, poněvadž je to dar, daný nám Bohem z milosti. Tohoto daru nemůžeme si nijak zasloužit. Dává nám jej Bůh, poněvadž nás miluje. On "chce, aby všichni lidé byli spaseni a přišli k poznání pravdy (1. Tim 2, 4).

- Poněvadž je to dar s nebe a k nebi nás vede, říkáme mu dar nadzemský, nadpřirozený. Tento dar se uděluje naší duši, a proto mu říkáme vnitřní. Milost Boží je vnitřní nadpřirozený dar, daný od Boha naší duši k naší spáse. Milost Boží je dvojí: Milost posvěcující a milost pomáhající.

Z dějin milosti Boží. - První dostali milost posvěcující andělé. Někteří z nich ztratili milost posvěcující hříchem pýchy a byli zavrženi do pekla. Andělé, kteří si milost posvěcující zachovali, byli odměněni věčnou blažeností v nebi. Milost posvěcující dostali také Adam a Eva. Měli ji zachovat pro sebe i pro všechny své potomky. Oni však se dopustili také těžkého hříchu a tím pozbyli milosti posvěcující nejen pro sebe, ale i pro nás, pro své potomky. Znovu nám zasloužil milost Boží Pán Ježíš svou smrtí na kříži a Duch svatý ji rozdává. Proto po hříchu prvotném jak ve

Starém zákoně tak v Novém zákoně lze dostat milost Boží jen pro zásluhy Pána Ježíše.

Děkuj Pánu Ježíši za to, že ti zasloužil milost Boží. Pohlížej vděčně na kříž a vyslovuj jméno Ježíš vždy uctivě. Bud vděčný Duchu svatému, že ti milost Boží uděluje, jak milost posvěcující, tak milost pomáhající. Modlívej se často: „Přijď ó Duchu přesvatý, světla svého bohatý paprsek rač na nás lít! Přijdi, Otče ubohých, Dárce darů přemnohých, rač nám srdce osvítit!“

36. MILOST POSVĚCUJÍCÍ

103. Jak nás Duch svatý posvěcuje milostí posvěcující?

Duch svatý nás posvěcuje milostí posvěcující tak, že nás očišťuje od hříchu a činí nás svatými, Bohu zvláště milými a k věčné blaženosti oprávněnými.

104. Kdy v nás Duch svatý milost posvěcující rozmnožuje?

Duch svatý u nás milost posvěcující rozmnožuje, když se modlíme, chodíme na mši svatou, přijímáme svátosti a konáme dobré skutky.

105. Čím se ztrácí milost posvěcující?

Milost posvěcující se ztrácí těžkým hříchem.

106. Čím lze znovu získat milost posvěcující?

Milost posvěcující lze znovu získat svátostí pokání a mimořádně též dokonalou lítostí.

Co je milost posvěcující? - Milost posvěcující je největší dar Boží. Člověk, který je v milosti posvěcující, žije nejen životem lidským, ale zároveň i životem Božím! To je nejceněnější, co vůbec můžeme získat. Otec nebeský miluje všechny lidi, ale jednorozeného Syna svého miluje zvláštní láskou a nejvíce. Podobně člověk v milosti posvěcující je Božím přítelem, ba "miláčkem Božím" (Jan 15, 15 a Řím 1, 7), je Bohu zvlášť milý. Host oděný rouchem svatebním směl se účastnit královské hostiny. (Mat 22, 12). Podobně člověk v posvěcující milosti má jakožto přijaté svaté dítě Boží právo na nebeskou blaženost (1. Jan 3, 1).

Kdo je u milosti posvěcující, je schopen konat skutky pro nebe záslužné. - Duše v posvěcující milosti žije novým životem. Podobá se živé ratolesti na živém kmeni Pána Ježíše a může nést "ovoce mnoho" (Jan 15, 5). Tím ovocem jsou takové skutky, za které si zasluhujeme odměny v nebi, skutky pro nebe záslužné. - Tyto skutky jsou např. modlitba, sebezapření, oběť, utrpení, jinému pomáhat a činit dobře. Když jsi v milosti posvěcující, můžeš jimi získat pro sebe nejen vyšší stupeň věčné slávy, ale můžeš jimi také vyvážit časné tresty Boží za sebe i za jiné a vyprosit sobě i jiným mnoho milostí od Boha. - Abychom skutečně také konali skutky pro nebe záslužné, k tomu nám Duch svatý pomáhá milostí pomáhající.

Kdo milost posvěcující ztratil těžkým hříchem, je jako "marnotratný syn". - Utratil nebeskou krásu své duše, zmařil svatební roucho pro nebe, je pro nebe jako mrtev, pozbyl všech zásluh pro nebe, podobá se suché ratolesti: Kdyby tak zemřel, byl by na věky zavržen. - Kdo byl tak nešťasten, že ztratil milost posvěcující, má hledět ihned ji získat zase nazpět! Proto má svého hříchu ihned litovat z lásky k Pánu Bohu a co nejdříve se vyzpovídat.

Největší bohatství - milost posvěcující! Má větší cenu než peníze majetek, zdraví a život. Aby Pán Ježíš tuto milost nám získal, zemřel za nás na kříži. Jen ten se může dostat do nebe, kdo umře v milosti posvěcující. Proto si ji vždy zachovej! Také pečuj o to, aby ti milosti posvěcující přibývalo. I nejmenší růst v milosti posvěcující znamená větší čest a slávu Boží, i větší radost v nebi po celou věčnost, a to má cenu větší než všechno ostatní na světě! Proto: "Kdo je svatý, posvěť se ještě!" (Zjev 22, 11). Každý večer při zpytování svědomí vzpomeň, zda-li ten den jsi mohl vyrůst v milosti posvěcující.

37. MILOST POMÁHAJÍCÍ

107. Jak nám Duch svatý pomáhá milostí pomáhající?

Duch svatý nám pomáhá milostí pomáhající tak, že nás osvěcuje, povzbuzuje a posiluje, abychom dobré konali a zlého se varovali.

108. Jen komu pomůže milost pomáhající?

Milost pomáhající pomůže jen tomu, kdo ji ochotně přijímá a s ní věrně spolupůsobí.

Duch svatý nám pomáhá. - Hříchem prvotným se rozum lidský zatemnil a vůle se naklonila k zlému. Duch svatý tě osvěcuje a povzbuzuje hlasem svědomí, napomenutím rodičů, slovem Božím, dobrou knihou; dobrým příkladem bližního, výstražnou příhodou. Co ti přitom vlivem Ducha svatého dobrého napadne a k čemu pocítíš chuť, k tomu ti Duch svatý dává sílu. "Neboť Bůh je to, jenž působí ve vás, jak se mu líbí, že chcete i konáte" (Filip 2, 13). "Vše mohu skrze toho, jenž mě posiluje" (Filip 4, 13). Bez milosti pomáhající bys nemohl ani v Boha věřit ani jeho přikázání zachovávat ani svých hříchů litovat.

Kdo je ve hříchu těžkém, nemůže bez milosti pomáhající svého hříchu litovat a dosáhnout odpuštění. - Kdo je v milosti posvěcující, nemůže bez milosti pomáhající vykonat dobrý skutek pro nebe záslužný. Je to podobné jako s okem. I kdyby bylo oko seabystřejší, nemůže vidět bez světla. Milost posvěcující je jako oko a milost pomáhající je jako světlo, které oko k vidění potřebuje.

Kdo je v milosti posvěcující, potřebuje milosti pomáhající také k tomu, aby mohl přemoci velké pokušení ke hříchu. Bez milosti pomáhající by nikdo dlouho nevytrval v milosti posvěcující. Aby nám Bůh dával vždy tolik potřebnou milost pomáhající, musíme se o ni často a vytrvale modlit a na ten úmysl konat různé dobré skutky. Pak ji dostaneme a v dobrém vytrváme.

Duch svatý pomáhá každému. - Duch svatý uděluje každému tolik milosti pomáhající, kolik ji k spáse potřebuje. "Pojď za mnou," uslyšel celník Levi, a z tohoto celníka se stal apoštol svatý Matouš. Totéž slovo řečené bohatému jinochovi zůstalo bez účinku (Mat 19, 19-22). Proč? - Oběma lotrům nabízel milost Duch svatý, když na kříži umírali blízko Pána Ježíše. Jeden se obrátil, druhý však té milosti nepřijal. Jestliže zůstal v nekajícnosti a zemřel ve svých hříších, pak byl zavržen vlastní vinou. Odpírat vědomě milosti Boží je hřích proti Duchu svatému. "Jeruzaléme, Jeruzaléme! Kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti jako shromažduje slepice pod křídla kuřátka svá. Ale tys nechťel!" (Mat 23, 37). "Stále se protivíte Duchu svatému," vytýkal zatvrzelým Židům jáhen svatý Štěpán (Sk. ap. 7, 51). "Bratři, napomínám vás, abyste milosti Boží nepřijímali nadarmo" (2. Kor 6, 1).

Častěji uvaž: Milost Boží je darem nadzemským, nadpřirozeným, nejvzácnějším! Na první milost pomáhající nemá práva, ani si ji nemůžeš zasloužit žádným sebelepším skutkem. Bud tedy Pánu Bohu za jeho milost vděčný a važ si jí nade všechno! Další potřebnou milost pomáhající si můžeš vyprositi zvláště dobrou, častou modlitbou, zbožnou účastí na mši svaté, přijímáním svátostí, svátostinami a každým dobrým skutkem. Modli se denně o milost pomáhající a také dělej to, k čemu tě milost pomáhající vede. Sám Bůh ti praví: "Hle, stojím u dveří a tluku (totiž milostí pomáhající). Jestliže kdo uslyší hlas můj a dveře mi otevře (to je spolupůsobí s milostí pomáhající), vejdu k němu (totiž milostí posvěcující) a budu večeřeti s ním a on se mnou" (Zjev 3, 20)

38. SVÁTOSTI A SVÁTOSTINY

109. Co jsou svátosti?

Svátosti jsou posvátné úkony, které ustanovil Pán Ježíš k našemu posvěcení.

110. Kolik věcí náleží ke každé svátosti?

Ke každé svátosti náležejí tři věci: 1. ustanovení od Pána Ježíše; 2. posvátný úkon a 3. milost Boží.

111. Jak se jmenuje sedmero svátostí?

Sedmero svátostí se jmenuje: křest, biřmování, svátost oltářní, pokání, pomazání nemocných, svěcení kněžstva a svátost manželství.

112. Co jsou svátostiny?

Svátostiny jsou posvátné úkony a věci, kterými nás Církev doporučuje ochráně Boží.

Které svátosti lze přijmout jen jednou za celý život? - Jen jednou za celý život lze přijmout křest, biřmování a svěcení kněžstva, protože tyto tři svátosti udělují duši na věky zvláštní trvalou hodnotu, neboli vtiskují nezrušitelné znamení. Křest činí člověka katolickým křesťanem, biřmování bojovníkem Pána Ježíše a svěcení kněžstva knězem Kristovým. Kdo je pokřtěn, má na duši znamení katolického křesťana, kdo přijal své biřmování, má na duši znamení bojovníka Pána Ježíše, a kdo přijal svěcení kněžstva, má na duši znamení kněze Kristova. Tato znamení dávají duši zvláštní hodnotu a zůstávají v ní trvale buď k větší oslavě, když se nositel této hodnoty dostane do nebe, anebo k většímu zahanbení, když se dostane do pekla.

Svátosti duchovně mrtvých a svátosti duchovně živých. - Křest a svátost pokání se jmenují svátosti duchovně mrtvých, poněvadž udělují milost posvěcující těm, kteří ji do té doby neměli, a proto byli pro nebe mrtví. Svátosti duchovně živých jsou: biřmování, svátost oltářní, pomazání nemocných, svěcení kněžstva a svátost manželství. Říkáme jim svátosti duchovně živých, poněvadž k jejich hodnému přijetí se vyžaduje, aby ten, kdo je přijímá, už byl v milosti posvěcující. - Svátosti duchovně živých

rozmnožují v duši milost posvěcující a dávají nárok na zvláštní milost pomáhající.

Svátostiny. - Ony posvátné úkony, kterými nás Církev doporučuje ochraně Boží, jsou různá svěcení a žehnání. Věci, kterými nás Církev doporučuje ochraně Boží jsou: svěcená voda a různé jiné posvěcené předměty. Svátosti ustanovil Pán Ježíš a je jich sedm, svátostiny ustanovila Církev a je jich více.

Pro službu Boží se světí např. osoby řeholní, kostel, oltář, mešní roucho, kalich, zvon, hřbitov, křestní voda, olej křtěnců, nemocných, křížmo a popel. Pro věřící se světí např. kříž, medailón, růženec, socha, obraz, prsten, voda, křída, hromnice, ratolesti na Květnou neděli, pokrmy aj. Při svěcení těchto věcí se kněz modlí, aby Bůh chránil ode všeho zlého na duši i na těle ty, kteří budou zbožně používat posvěcených věcí.

K úkonům žehnání náleží také požehnání s nejsvětější svátostí oltářní, požehnání kněžské, požehnání svatoblažejské, a úvod křesťanské matky.

Svátosti jsou hlavní prostředky spásy. Proto se k nim také náležitě připravuj! Kdo by vědomě přijal některou svátost nehodně, dopustil by se tím velmi těžkého hříchu - svatokrádeže! Používej s důvěrou a s úctou také svátostin. Zvláště se žehnej svěcenou vodou každý den ráno a večer. Nosívej posvěcený růženec, posvěcený medailón nebo křížek. Přijdeš-li do styku s knězem, a je-li, k tomu vhodná příležitost, popros ho, aby ti dal své požehnání.

39. KŘEST - SVÁTOST ZNOVUZROZENÍ PRO NEBE

113. Co je křest?

Křest je svátost, kterou člověk dosud nepokřtěný se stává dítětem Božím a údem Církve katolické.

114. Odkud víme, že Pán Ježíš ustanovil křest?

Že Pán Ježíš ustanovil křest, víme z těchto jeho slov: "Jděte, učte všechny národy a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého" (Mat 28, 19).

115. Co musí činit, kdo křtí?

Kdo křtí, musí mít úmysl křtít, lít vodu na hlavu křtěnce a zároveň říkat slova: "Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého."

116. Co působí křest?

Křest působí toto: 1. odpouští dědičný hřích a uděluje milost posvěcující; 2. činí pokřtěného dítětem Božím a údem Církve katolické; 3. vtiskuje duši pokřtěného nezrušitelné znamení křesťana.

Co působí křest? - Dospělému se odpouští křtem svatým nejen hřích dědičný, ale i všechny hříchy osobní a tresty za hříchy; musí však mít aspoň lítost nedokonalou nad svými hříchy. Proto přistupuje dospělý po svatém křtu bez svaté zpovědi k svatému přijímání. Před křtem má dospělý náležitě být poučen o svaté víře.

S milostí posvěcující vlévá Duch svatý do duše také tři božské ctnosti (víru, naději a lásku), sedmero svých darů a ctnosti mravní. - Křest je jako nové narození, narození z Boha a ne z rodičů, narození ne pro život pozemský, ale pro nebe. Proto řekl Pán Ježíš: "Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království Božího" (Jan 3, 5). Den tvého křtu je opravdu nejpamátnejším dnem tvého života. Víš, kdy a kde jsi byl pokřtěn?

Poněvadž křest vtiskuje duši pokřtěného nezrušitelné znamení katolického křesťana, proto nesmí být nikdo křtěn podruhé. Pouze není-li u někoho jisté, že byl pokřtěn platně, jak je tomu skoro vždy u nekatolíků - bývá nutno při jejich vstupu do katolické Církve křest opakovat pod podmínkou "Nejsi-li dosud pokřtěn, já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého".

Křest v prvních dobách Církve. - Za prvních dob Církve byli křtěni hlavně dospělí. Ke křtu se připravovali delší dobu. Říkalo se jim katechumeni. Slavný křest dospělých býval udělován hromadně den před svátkem Zjevení Páně, na Bílou sobotu a v sobotu před Hodem Božím svatodušním. Na památku toho světí se podnes na Bílou sobotu křestní voda.

Vzpomínej, který je nejpamátnější den tvého života. Je to den tvého křtu! Tehdy tě přijal Otec nebeský za své dítě a dal ti právo na největší dědictví - nebe! To je mnohem více, než kdyby ti patřil celý svět! Proto buď po celý svůj život vděčný za svatý křest. Kdybys nebyl pokřtěn, nebyl bys dítětem Božím a neměl bys právo na nebe. Svou vděčnost ukážeš nejlépe tím, že budeš vždy jako dítě Boží žít a budeš pomáhat také jiným, aby byli pokřtěni. Uvažuj, komu bys tak mohl pomoci.

40. KŘEST JE SVÁTOST NEJPOTŘEBNĚJŠÍ

117. Proč je křest ze všech svátostí nejpotřebnější?

Křest je ze všech svátostí nejpotřebnější, protože bez křtu nikdo nemůže být spasen a nemůže přijmout ani ostatní svátosti.

118. Co jsme slíbili při křtu ústy kmotrů?

Při křtu ústy kmotrů jsme slíbili, že se navždy odříkáme zlého ducha, že zůstaneme věrni víře katolické a že podle té víry budeme žít až do smrti.

119. K čemu mají pokřtění kmotry?

Pokřtění mají kmotry k tomu, aby jednali jejich jménem při křestních obřadech a pečovali s rodiči o jejich křesťanskou výchovu. Svátost první a ze všech nejpotřebnější. - Pán Ježíš řekl o křtu: "Nenarodí-li se kdo znova z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království Božího" (Jan 3, 5).

Dítě má být pokřtěno co nejdříve, ještě během prvního týdne po narození. Bylo by velmi těžkým hříchem křest dítěte znemožnit anebo zanedbat. Zemřelé nepokřtěné děti se pohřbívají bez církevního doprovodu v zemi neposvěcené, neboť nebyly křtem přijaty do Církve. Poněvadž zemřely v hříchu dědičném, tedy bez milosti posvěcující, jejich duše se nemohou dostat do nebe, Nedopustily se však žádného hříchu osobního (ani lehkého ani těžkého), a proto neprijdou ani do očistce ani do pekla. Jejich duše se dostanou do předpekli, které je určeno pro duše dětí

nepokřtěných, které zemřely před užíváním rozumu. Jsou tam sice bez utrpení, v jakési blaženosti jen přirozené, ale nemohou patřit na Boha v radosti věčné. Je proto velmi důležité, aby dítě bylo pokřtěno co nejdříve po narození. Kdyby mu hrozilo nebezpečí, že umře, má být doma ihned pokřtěno. Takovému křtu se říká křest z nouze. Když někdo bez vlastní viny nebyl pokřtěn, může být spasen křtem žádosti (touhy) nebo křtem krve. Křtem žádosti (touhy) je pokřtěn, kdo se snaží konat dobře to, co poznává jako zákon Boží a svých hříchů lituje z lásky k Bohu, ale nemá možnost dát se pokřtít. Křtem krve je pokřtěn, kdo ještě nebyl pokřtěn vodou a umírá jako mučedník za Pána Ježíše.

Křest slavný a křest z nouze. - Právo slavně křtít, to je se všemi obřady, má katolický duchovní správce (farář) anebo jiný kněz v jeho zastoupení. Platně by ovšem pokřtil i ten, kdo není knězem. Avšak takovému je dovoleno křtít jen v nutné potřebě, když někdo nepokřtěný je v nebezpečí smrti a není tam kněze, který by mohl pokřtít. V tomto nutném případě smí křtít každý člověk i nekatolík, ano i nepokřtěný. Musí však mít úmysl činit to, co činí Církev a při křtu lít vodu na hlavu křtěnce a zároveň říkat předepsaná slova: "Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého." Je-li někdo křtěn z nouze (tj. v nebezpečí smrti) pak stačí jen toto. Když takový nezemře, potom kněz jen doplní onen křest ostatními křestními obřady. Když uděluje kněz křest slavně, vykonává při něm krásné křestní obřady, ustanovené Církví. K platnosti křtu stačí obyčejná (přirozená) voda. K slavnému křtu se používá vody křestní.

Křestní slib. - Za nemluvně skládají křestní slib kmotři. Jsme povinni plnit tento slib, který za nás učinili kmotrové, poněvadž slíbili jen to, co je potřebné každému člověku ke spáse. Jakmile dítě dospěje k užívání rozumu, pak má samo za sebe častěji obnovit křestní slib. Má tak učinit zvláště v den svých narozenin, ve výročí svého křtu, v den jmenin, každou neděli v kostele, po svatém přijímání a při svatém biřmování.

Nezapomínej, co ti bylo řečeno při svatém křtu: "Přijmi roucho bílé a přines je bez poskvrny před soudní trůn našeho Pána Ježíše Krista, abys měl život věčný."

' Kmotrové. - Jsou jakoby duchovními rodiči pokřtěného. Proto s ním nemohou vstoupit v manželství. Jsou spolu s rodiči povinni pečovat o katolickou výchovu dítěte, zvláště kdyby osiřelo nebo kdyby jeho rodiče o

výchovu nedbali. Proto směji býti kmotry jen řádní katoličtí křesťané, a to věkem dospělejší. Rodiče sami svému dítěti za kmotry býti nemohou.

Opatruj světlo milosti posvěcující, které rozžal Duch svatý ve tvé duši při svatém křtu. Zachovej vždy čisté roucho křestní nevinnosti, které jsi tehdy obdržel. Každý den při večerní modlitbě se podívej do své duše, máš-li tam jasné světlo milosti posvěcující a čisté roucho křestní nevinnosti. Častěji, alespoň každou neděli se modlívej obnovu křestního slibu.

4I. BIŘMOVÁNÍ - SVÁTOST POSILNĚNÍ VE VÍŘE

120. Co je biřmování?

Biřmování je svátost, kterou pokřtěný člověk je od Ducha svatého posilňován ve víře, aby podle ní žil, ji šířil, statečně vyznával a proti nepřátelům spásy zmužile bojoval.

121. Odkud víme, že Pán Ježíš ustanovil biřmování?

Že Pán Ježíš ustanovil biřmování víme z Písma svatého a z nepřetržitého podání Církve.

122. Kdo uděluje biřmování?

Biřmování uděluje pravidelně jen biskup a výjimečně také kněz.

123. Jak uděluje biskup biřmování?

Biskup uděluje biřmování takto: 1. vztahuje ruce nad všechny biřmovance a vyprošuje jim sedm darů Ducha svatého; 2. klade svou pravici na hlavu každého biřmovance zvlášť, maže ho na čele křížem a říká přitom: "Znamenám tě znamením kříže a posiluji tě křížem spásy ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého"; 3. dotýká se tváře biřmovancovy; 4. modlí se nakonec nad všemi biřmovanci a uděluje jim své požehnání.

124. Co působí biřmování?

Biřmování působí toto: 1. rozmnožuje v duši biřmovance milost posvěcující a naplňuje ji zvláště sedmi dary Ducha svatého; 2. dává mu nárok na zvláštní milosti, aby byl posilňován ve víře, podle ní žil, ji šířil, statečně vyznával a proti nepřátelům spásy zmužile bojoval; 3. vtiskuje duši nezrušitelné znamení bojovníka Kristova. Biřmování ustanovil Pán Ježíš. - Písmo svaté vypravuje, že apoštolé sv. Petr a sv. Jan v Samaří a apoštol sv. Pavel v Efesu vkládáním rukou a modlitbou udělovali věřícím

Ducha svatého (Sk. ap. 8, 14- 17; 19, 6). Apoštolé to mohli činit jen proto, že měli k tomu moc a rozkaz od Pána Ježíše. Tak se udělovalo biřmování již od dob apoštolských, a to hned po svatém křtu. Moc biřmovat přešla od apoštolů na biskupy platně vysvěcené. Proto biřmování uděluje biskup. U nás může udělit biřmování duchovní správce (farář) v případě, že z jeho farníků nebezpečně onemocní někdo, kdo ještě nebyl biřmován a povolati k němu biskupa není snadné. Význam obřadu při biřmování. - Vkládání ruky biskupovy znamená, že na biřmovance sestupuje Duch svatý a že biřmovanec se stává bojovníkem Kristovým. Křížmo je směs olivového oleje a balzámu: Křížmo svěť biskup na Zelený čtvrtek s ostatními svatými oleji. Olej olivový naznačuje milost Ducha svatého, kterou biřmovanec bude posílen k boji proti nepřítelům spásy. Balzám naznačuje, že se biřmovanci uděluje milost, aby se uchoval čistým od hniloby hříchu a aby zbožným životem šířil vůni ctnosti. Znamení kříže na čele povzbuzuje biřmovance, aby bez bázně vyznával svou víru v Ježíše Krista ukřižovaného. Biskup se dotýká tváře biřmovancovy, aby naznačil, že má být ochoten pro Pána Ježíše trpět i potupu a pronásledování.

Poněvadž bířmování vtiskuje duši nezrušitelné znamení, může se přijmout jen jednou v životě. Bířmování není nezbytně nutné k spáse. Hřešil by však, kdo by tuto svátost nepřijal z nedbalosti.

‘Celý život na to pamatuj, že svatým bířmováním se ti dostalo od Ducha svatého zvláštní posily ve víře a stal ses bojovníkem Kristovým. Bud za to Duchu svatému vděčný. Zvláště mu za to děkuj ve výroční den přijetí bířmování a na Hod Boží svatodušní. Hlas se hrdě k Pánu Ježíši, k jeho Církvi a statečně přemáhěj svody těla, světa a ďábla. "Vždyť Bůh nám nedal Ducha bojácnosti nýbrž Ducha moci, lásky a rozvážnosti" (2. Tim 1, 7-8).

42. PŘÍPRAVA K BÍŘMOVÁNÍ

125. Čeho je třeba k hodnému přijetí bířmování?

K hodnému přijetí bířmování je třeba: 1. aby byl bířmovanec poučen o víře a zvláště o bířmování. 2. aby byl v posvěcující milosti a 3. aby se připravil modlitbou.

126. K čemu mají bířmovanci kmotry?

Bířmovanci mají kmotry k tomu, aby jim pomáhali podle víry žít, ji šířit, statečně vyznávat a proti nepřítelům spásy zmužile bojovat.

Příprava k bířmování. – Poučení o víře a zvláště o bířmování se dostává bířmovanci v náboženském vyučování, v kostele a v poučení rodičů. – Aby měl bířmovanec jistotu, že je v milosti posvěcující, jde před bířmováním k svaté zpovědi a k svatému přijímání. – Bířmovanec se připravuje na bířmování zbožnou modlitbou. Před příchodem Ducha sv. Modlili se apoštolé s Pannou Marií devět dní. Podobně má vykonat bířmovanec před bířmováním devítidenní pobožnost k Duchu svatému. (Může se modlit devět dní desátek svatého růžence „Který Ducha svatého seslal“ a k tomu sedmkrát Otčenáš a Zdravas za sedm darů Ducha svatého.

Den svatého bířmování má se prožít svatě. „Nezarmucujte svatého Ducha Božího, neboť jím jste byli poznamenáni pro den vykoupení“(Efes 4, 30)

Kmotrové. – Na znamení, že kmotr chce pomáhat svému svěřenci podle víry žít, ji šířit, statečně vyznávat a proti hříchu zmužile bojovat, položí svou pravici na pravé rameno bířmovance ve chvíli, kdy jej maže biskup

na čele svatým olejem. Kmotrem při biřmování smí být jen řádný katolík, věkem dospělejší, sám už biřmovaný a stejného pohlaví s biřmovancem. Nemá to být kmotr křestní ani žádný z rodičů biřmovancových. Nemůže-li kmotr k biřmování přijít osobně, může jej někdo zastoupit: Avšak i bez kmotra možno přijmout biřmování. Biřmovanec si vybere jméno, aby měl vzor k následování a ochránce v nebi.

Stal-li ses křtem stavebním kamenem v budově Církve, pak biřmováním stal ses stavitelem. To znamená, že máš pomáhat Církvi dále rozšiřovat jako posvátnou budovu Boží. Přemýšlej, co můžeš udělat, abys někoho získal pro Pána Ježíše a pro jeho Církev.

43. PÁN JEŽÍŠ USTANOVIL SVÁTOST OLTÁŘNÍ

127. Co je svátost oltářní?

Svátost oltářní je živý Pán Ježíš pod způsoby chleba a vína.

128. Jak ustanovil Pán Ježíš svátost oltářní?

Pán Ježíš ustanovil svátost oltářní takto: Při poslední večeři vzal chléb, požehnal jej, lámal a podával svým učedníkům se slovy: "Vezměte a jezte, toto jest tělo mé, které se za vás vydává." - Podobně vzal kalich s vínem, požehnal jej a podával svým učedníkům se slovy: „Vezměte a pijte, toto jest krev má, která se za vás vylévá. To číňte na mou památku!"

129. Co učinil Pán Ježíš slovy: „Toto jest tělo mé a toto jest krev má?“

Slovy: „Toto jest tělo mé" proměnil Pán Ježíš chléb ve své tělo a slovy: "Toto jest krev má" proměnil víno ve svou krev, ale tak, že způsoby chleba a vína zůstaly nezměněny.

130. Kterou moc dal Pán Ježíš apoštolům rozkazem: „To číňte na mou památku!“??

Rozkazem "To číňte na mou památku" dal Pán Ježíš apoštolům moc proměňovat chléb v jeho tělo a víno v jeho krev.

131. Na koho přešla od apoštolů moc proměňovat chléb v tělo a víno v krev Pána Ježíše?

Moc proměňovat chléb v tělo a víno v krev Pána Ježíše přešla od apoštolů na biskupy a kněze platně vysvěcené.

132. Kdy proměňují biskupové a kněží chléb v tělo a víno v krev Pána Ježíše?

Biskupové a kněží proměňují chléb v tělo a víno v krev Pána Ježíše při mši svaté.

133. K čemu ustanovil Pán Ježíš svátost oltářní?

Pán Ježíš ustanovil svátost oltářní: 1. aby se za nás obětoval ve mši svaté; 2. aby byl pokrmem naší duše ve svatém přijímání a 3. aby mezi námi ustavičně přebýval nejen jako Bůh, nýbrž i jako člověk.

Svátost oltářní. - Svátost oltářní je nejen svátost, ale také oběť. Této svátosti se říká "oltářní, protože se na oltáři koná a na něm ve svatostánku přechovává. Říkáme svátost "nejsvětější", protože je v ní přítomen sám Pán Ježíš, který je nejvyšší svatý. Jinak říkáme svátosti oltářní: Svatá hostie, Chléb nebeský, Chléb andělský, Eucharistie (díkučinění). Že je ve svátosti oltářní přítomen živý Pán Ježíš, víme ze zaslíbení a z ustanovení této svátosti.

Zaslíbení svátosti oltářní. - Pán Ježíš slíbil svátost oltářní těmito slovy: "Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, je mé tělo (které dám) za život světa . . . Vpravdě pravím vám: Nebudete-li jísti tělo Syna člověka a píti jeho krev, nebudete míti v sobě života. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední. Neboť tělo mé je pravý pokrm a krev má je pravý nápoj“ (Jan 6, 51; 54- 56) . - Toto zaslíbení učinil Pán Ježíš v městě Kafarnaum, druhý den po zázračném nasycení 5000 mužů na poušti. Zaslíbení splnil Pán Ježíš při poslední večeři, když ustanovil svátost oltářní.

Ustanovení svátosti oltářní. - Pán Ježíš proměnil při poslední večeři chléb ve své tělo a víno ve svou krev tak, že způsoby chleba a vína zůstaly nezměněny. Způsobami chleba a vína rozumíme vnější podobu, barvu, chuť, vůni chleba a vína. Ustanovení svátosti oltářní si připomínáme na Zelený čtvrtek a zvláště slavnostně ještě na Boží Tělo.

Otec a matka dávají před svou smrtí dětem požehnání, odkazují jim svůj majetek, zanechávají svůj obraz. Pán Ježíš nám odkázal před svou smrtí mnohem více: Sebe samého! Více zanechat nemohl. V nejsvětější svátosti oltářní je opravdový, živý Pán Ježíš. Proto nejsvětější Eucharistie je

středem života celé Církve i každého jednotlivého křesťana. - Važ si toho vzácného odkazu. Rád proto pospíchej k Pánu Ježíši do kostela i ve všední den aspoň na krátkou návštěvu. Zvláště rád chodívej na mši svatou a posiluj se svatým přijímáním.

44. VE SVÁTOSTI OLTÁŘNÍ JE PŘÍTOMEN PÁN JEŽÍŠ

134. Jak je Pán Ježíš ve svátosti oltářní přítomen?

Pán Ježíš je ve svátosti oltářní přítomen takto: 1. pod způsobou chleba je přítomno jeho živé tělo, tedy i jeho krev a duše; 2. pod způsobou vína je přítomna jeho živá krev, tedy i jeho tělo a duše; 3. pod každou způsobou, a to i v nejmenší části každé způsoby je přítomen celý jako Bůh i jako člověk.

135. Jak dlouho je Pán Ježíš přítomen pod způsoby chleba a vína?

Pán Ježíš je přítomen pod způsoby chleba a vína tak dlouho, pokud jsou neporušeny.

136. Jaká úcta náleží Pánu Ježíši ve svátosti oltářní?

Pánu Ježíši ve svátosti oltářní náleží úcta nejvyšší, totiž klaněti se mu jako Bohu.

Důležité pravdy. Kdo přijímá svatou hostii, přijímá nejen tělo, nýbrž i krev Pána Ježíše. Kdo přijímá částku svaté hostie, přijímá celého Pána Ježíše. "Způsob se jenom láme, ale svátost celou máme."

Před svatostánkem. - Svátost oltářní se uchovává ve svatostánku ve dvou nádobách: V monstranci - v nádobě zasklené, bohatě zdobené, a v ciboriu - kalichu s víčkem, zakrytém rouškou, z něhož se uděluje svaté přijímání. Před oltářem, v jehož svatostánku je svátostný Spasitel, hoří ve dne v noci věčné světlo.

Před svatostánkem, v němž přebývá svátostný Spasitel, poklekni vždy na pravé koleno. Když je nejsvětější svátost vystavena na oltáři, pak poklekni na obě kolena a skloň hlavu. Zvláště pak se klaněj na kolenou svému Spasiteli, když kněz ve mši svaté svátost oltářní pozdvihuje, když je vystavena, když ji nese kněz nemocnému, když je nesena v slavnostním průvodě o Božím Těle, při svátostném požehnání a při svatém přijímání. K

poctě svátosti oltářní bývají adorační pobožnosti (vystavení nejsvětější svátosti oltářní) s promluvou a modlitbami.

Navštěvuj často a rád Pána Ježíše v kostele, kde tě očekává v nejsvětější svátosti oltářní. Je tam přítomen kvůli tobě. Chodívej nejen na mši svatou, ale také na svátostné požehnání. Když jdeš kolem kostela, zastav se u svého nejlepšího Přítele ve svatostánku. On je tam a čeká tě. Je-li kostel zavřený, pozdrav aspoň krátce: "Chválená a velebená budiž bez ustání nejsvětější svátost oltářní."

45. OBĚŤ NOVÉHO ZÁKONA

137. Co je oběť?

Oběť je viditelný dar, který přinášíme Bohu jako svému nejvyššímu Pánu.

138. Která je oběť Nového zákona?

Oběť Nového zákona je sám Pán Ježíš, který se za nás svou smrtí na kříži obětoval a v každé mši svaté tu oběť na oltáři zpřítomňuje.

Oběti ve Starém zákoně. - Od nejstarších dob lidé se k Bohu nejen modlili, ale také mu přinášeli oběti. Vzpomeň, co obětoval Ábel, Kain, Noe, Abrahám, Melchisedech. Ve Starém zákoně Bůh oběti nařídil. Obětní dary (zvířata, chléb, víno) byly Bohu nejen přineseny, ale také zničeny spálením nebo vylitím. Mělo se tím naznačit, že Bůh, dárce života i plodin, je nejvyšším Pánem těchto darů i jejich dárců.

Lidé obětovali ty dary místo sebe. Chtěli vyznat, že jejich život i majetek patří Bohu, že jsou odhodláni dát sebe Bohu z lásky k němu i na odčinění svých hříchů. Proto vkládali obětující své ruce na hlavu dobytčete, které dávali Bohu místo sebe. Přitom vyznávali své hříchy a přednášeli Bohu své prosby. Tak vzbuzovali úmysl, na který Bohu obětují.

Starozákonní oběti byly ovšem nedokonalé, ale Bůh je přijímal, neboť viděl v obětovaných darech náznak nejdražšího daru, jímž je Vykupitel, jeho nejmilejší Syn, Beránek Boží, který vzal na sebe hříchy celého světa. Tak naznačovaly neboli předobrazovaly starozákonní oběti oběť Pána Ježíše na kříži, při níž byl nejdokonalejší obětník - Bůh a zároveň člověk - i nejdokonalejší dar - opět Bůh a zároveň člověk.

Zvláštním předobrazem Vykupitele byl beránek, obětovaný každodenně v jeruzalémském chrámě a beránek velikonoční. Předobrazem mše svaté byly zvláště obětní dary, které přinesl Bohu Melchisedech, totiž chléb a víno (1. Mojž 14, 18).

Oběť Nového zákona. - Oběti ve Starém zákoně lidem později zevšedněly. Dávali sice Bohu obětní dary, ale zapomínali obětovat sebe, neměli pokorného obětního smýšlení. Proto ohlásil Bůh ústy proroka Malachiáše: "Nemám zalíbení ve .vás - praví Hospodin zástupu a oběti nepřijmu z ruky vaší. Neboť od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy; na každém místě bude obětována a podávána bude jménu mému oběť čistá" (Mal 1, 10-11). Oběti Starého zákona přestaly úplně, když byla přinesena a ustavena oběť Nového zákona, kterou oběti starozákonní jen naznačovaly a předobrazovaly. Přestaly tehdy, když se za všechny obětoval Vykupitel na kříži. Na znamení toho při jeho smrti se opona ve chrámu jeruzalémském roztrhla.

Na kříži se obětoval Pán Ježíš způsobem krvavým, neboť byl zabit jako obětní beránek za naše hříchy. Tím se obětoval, že dobrovolně, z lásky k nám se dal přibít na kříž. V každé mši svaté se tato oběť Pána Ježíše zpřítomňuje, to znamená: Je to stejná oběť jako na kříži, jenže nekrvavá. Můžeme mít proto takový užitek z každé mše svaté, jako kdybychom byli přítomni krvavé oběti Pána Ježíše na kříži. Při mši svaté se obětuje Pán Ježíš způsobem nekrvavým, totiž tak, že znovu netrpí a neumírá. Pán Ježíš za nás krvácel a umíral jednou, totiž na kříži, na hoře Kalvárii. Na kříži se obětoval Pán Ježíš sám, při mši svaté se obětuje prostřednictvím kněze.

Když jdeš na mši svatou, je to zrovna tak, jako bys šel na Kalvárii pod kříž, na kterém umírá za tebe Pán Ježíš. Rád, s úctou a se svatou bázni pospíchej proto na mši svatou nejen v neděle a zasvěcené svátky, kdy jsi k tomu povinen pod těžkým hříchem, ale i dobrovolně ve všední den. Ať se nikdy svým chováním při mši svaté nepodobáš vojákům a židům pod křížem. Měj při mši svaté podobnou úctu, zbožnost a lásku jakou měla pod křížem Panna Maria, apoštol svatý Jan, svatá Maří Magdalena a ostatní svaté ženy. Pěstuj v sobě takové obětní smýšlení, aby ses co nejvíce přiblížil k obětnímu smýšlení samého Pána Ježíše. Vytrvale se o to modli. Jen tak se staneš dokonalejším vyznavačem Krista, dokonalejším křesťanem.

46. UŽITKY MŠE SVATÉ

139. Kolikere jsou užitky mše svaté?

Užitky mše svaté jsou dvojí: obecné a zvláštní.

140. Komu se dostává obecných užitků mše svaté?

Obecných užitků mše svaté se dostává všem lidem, zvláště katolickým křesťanům na zemi a duším v očistci.

141. Komu se dostává zvláštních užitků mše svaté?

Zvláštních užitků mše svaté se dostává knězi, který obětuje, těm, za které kněz obětuje výslovně, a těm, kteří jsou na ní zbožně přítomni.

142. Čeho nabýváme obětí mše svaté?

Obětí mše svaté nabýváme milosti k zbožnému životu, odpuštění časných trestů a pomoci Boží v pozemských potřebách.

Cena mše svaté. - Modlitby a pobožnosti všech svatých celého světa dohromady nemají takovou cenu, jako jedna mše svatá. Proč? Jsou to modlitby pouhých lidí. Při mši svaté však sám Pán Ježíš Otce nebeského chválí, jemu děkuje, ho usmiřuje a prosí jménem naším a zvláště jménem těch, kteří jsou zbožně přítomni mši svaté. Můžeme tedy mši svatou Boha opravdu v nejvyšší míře chválit, jemu děkovat, ho usmiřovat a prosit.

Proto má Bůh ze mše svaté oslavu největší. Žádnou modlitbou ani ničím jiným nemůžeme Boha tak oslavit jako mši svatou. Mše svatá je nejen největší oslavou Boží, ale i pro nás má užitek nesmírný.

Užitky mše svaté. - Mši svatou dostává člověk světlo pro rozum a sílu pro vůli, aby zanechal hříchu a žil ctnostně. Kdo je přítomen mši svaté v milosti posvěcující a zbožně, tomu se odpouští část trestů časných. I duším v očistci lze vyprosit toto odpuštění. Proto si toužebně přála svatá Monika před svou smrtí, aby na ni pamatovali při oltáři Páně, až bude její tělo v hrobě.

Při mši svaté můžeme si vyprositi nejen to, co potřebujeme pro věčnou spásu, nýbrž i to, co potřebujeme pro svůj pozemský život. Jdi proto na mši svatou, když si chceš něco důležitého vyprositi, co potřebuješ pro svůj život, zvláště před důležitým rozhodnutím. Kéž z každé rodiny jde denně někdo na mši svatou, aby přinesl Boží pomoc a požehnání ze mše svaté do celého domu.

Když si někdo přeje, aby kněz obětoval mši svatou výslovně na jeho úmysl, musí kněze o to požádat. Duchovní správce (farář) obětuje mši svatou za své farníky každou neděli a zasvěcený svátek a sídelní biskup za své diecézany. Bud při mši svaté pozorný a zbožný, abys měl z ní co největší užitek. Každý katolický hoch pokládá za čest, smí-li knězi přisluhovat při mši svaté. Český kníže svatý Václav je v tom všem hochům a mladým mužům krásným vzorem. Podobně je ctí konat službu kostelníka, varhaníka, lektora a zpívat v chrámovém sboru dětí nebo dospělých.

Až na věčnosti pochopíš, jak nesmírnou cenu má i jediná mše svatá. Proto dokud jsi živ a zdrav, použij každé příležitosti, aby ses mohl dostat na mši svatou nejen v neděli a zasvěcené svátky. ale i ve všední den.

47. ČÁSTI MŠE SVATÉ

143. Kterak rozdělujeme mši svatou?

Mši svatou rozdělujeme na dva oddíly: bohoslužbu slova a bohoslužbu oběti. - Bohoslužba oběti má tyto hlavní části: obětování, proměňování a přijímání.

Hlavní části bohoslužby oběti. - Obětování, proměňování a přijímání byly již v první mši svaté při poslední večeři. Pán Ježíš vzal chléb a víno, proměnil je ve své tělo a ve svou krev a podával apoštolům. Církev přidala k těmto hlavním částem ještě některé obřady. Tyto obřady jsou prastaré a mají hluboký význam.

Obřadní řeč. - Při mši svaté je v obřadu římském řeč latinská. Mezi různými národy se používá řeči mezinárodní. Podobně i Církev má svou řeč mezinárodní, a tou je latina. Podstatné části mše sv. (Kánon - neměnná část od "Svatý, svatý" až k "Per ipsum") se kněz modlí latinsky. Latina je jazykem mrtvým. Žádný národ jím totiž nemluví. Všechny národy se musejí tomuto jazyku učit, a proto není žárlivosti pro používání latinského jazyka. Jedním jazykem se naznačuje, posiluje a utvrzuje jednota Církve

na celém světě. Tím se také naznačuje, že jsou v naší víře tajemství. Tento jazyk se již nemění, kdežto všechny živé jazyky se stále vyvíjejí a mění. Proto mohou zůstat slova posvátných obřadních knih stále táž i po mnoho staletí.

Celá bohoslužba slova a některé části bohoslužby oběti, které se vztahují k přítomným věřícím, jsou v jazyce národním, především všechny modlitby, které říká kněz společně s lidem, výzvy k modlitbě a liturgické pozdravy. Je to proto, aby věřící, přítomní na mši svaté dobře rozuměli slovu Božímu a modlitbám, které se kněz modlí jejich jménem, a mohli se v duchu připojit k nim nebo na ně odpovídat.

Věřící mají přispívat k tomu, aby všechno v kostele ke mši svaté bylo co nejkrásnější. Je to pro Pána Ježíše, pro něho jen to nejlepší. I podle výzdoby kostela se poznává láska věřících k Pánu Ježíši. Hoši mohou přispívat k zvelebení bohoslužeb zbožným přisluhováním jako ministranti a dívky a ženy opět péčí o květinovou výzdobu oltářů, případně o prádlo ke mši svaté.

48. MEŠNÍ OBŘADY: BOHOSLUŽBA SLOVA

144. Co máme činit při modlitbě stupňové?

Při modlitbě stupňové řekneme úmysl, na který chceme mši svatou s knězem obětovat, uděláme kříž a vzbudíme lítost nad hříchy modlitbou: vyznávám se Bohu všemohoucímu.

145. Co máme činit při evangeliu?

Při evangeliu máme povstat a udělat křížek na čele, na ústech a na prsou na znamení, že chceme učení Pána Ježíše poznávat, vyznávat a zachovávat.

Bohoslužba slova. - Dříve se jí říkalo mše svatá křtěnců neboli katechumenů, neboť v prvních dobách křesťanských mohli být na této části mše svaté i křtenci (katechumeni), kteří byli připravováni na svatý křest. Bohoslužbě oběti dříve se říkalo mše svatá věřících, poněvadž v prvních dobách křesťanských na této části mše svaté směli být jen věřící, tedy již pokřtění.

1. Modlitba stupňová. - Kněz udělá kříž před stupni oltáře a řekne: „Přistoupím k oltáři Božímu“ a potom hluboce skloněn vzbuzuje lítost nad hříchy modlitbou "Vyznávám se . . . “

Při modlitbě stupňové řekneme úmysl, na který chceme mši svatou s knězem obětovat, uděláme kříž a vzbudíme lítost nad hříchy modlitbou: Vyznávám se Bohu všemohoucímu . . .

2. Vstup (introit). - Po stupňové modlitbě kněz nebo zpěváci recitují "vstup" neboli introit. Za starých časů se tento zpěv zpíval, když biskup v průvodu kněží nebo kněz vcházel k oltáři. Proto se říká této části "vstup" neboli "introit".

3. Pane smiluj se, Kriste smiluj se (Kyrie eleison a Christe eleison). Po introitu říká kněz střídavě s lidem Pane, smiluj se (třikrát), Kriste smiluj se (třikrát), Pane smiluj se (třikrát). Totéž se modlí s knězem i ty!

4. Sláva na výsostech Bohu (Gloria). - Po modlitbě "Pane smiluj se" se kněz společně s lidem modlí každodenně mimo dny beze svátku světce, dny kající, smutku a prosebné, „Sláva na výsostech Bohu“.

5. "Modleme se" (Oremus)! - Po "Sláva na výsostech Bohu" (Gloria) obrací se kněz k lidem a pozdraví je slovy: "Pán s vámi". Odpovídá se: "I s duchem tvým." Pak kněz říká: "Modleme se" a modlí se za všeobecné potřeby Církve. Odpovídá se: "Amen." Modlí se za své záležitosti a za celou Církev.

6. Epištola. - Epištola (list, dopis) je úryvek z Písma svatého, nejčastěji z listu svatých apoštolů. Někdy místo epištoly je čtení ze Starého zákona. Za přečtené slovo Boží se děkuje slovy: "Bohu díky." Potom říká kněz nebo zpěváci Graduale (to je stupňový zpěv před evangeliem) .

7. Evangelium. - Po epištole ministrant přenese mešní knihu na stranu levou a kněz čte evangelium. Evangelium je radostná zvěst o tom, jak Pán Ježíš žil, učil, za nás trpěl a byl oslaven. Při mši svaté čte kněz úryvek z evangelia buď svatého Matouše, svatého Marka, svatého Lukáše nebo svatého Jana.

Při evangeliu máme povstat a udělat křížek na čele, na ústech a na prsou na znamení, že chceme učení Pána Ježíše poznávat, vyznávat a zachovávat. Přitom se můžeme modlit: "Vstávám, abych ukázal, že si vážím slov Pána Ježíše. A tato slova chci v paměti udržovat (křížek na čele), ústy vyznávat (křížek na ústa) a podle nich se řídit (křížek "na prsou).

Povstáním při evangeliu ukazujeme nejen úctu k slovům Pána Ježíše, ale zároveň odhodlání pro něho pracovat. Kněz z úcty ke slovu Božímu přečtený úryvek políbí. Při slavné mši svaté se drží mešní kniha (misál) mezi dvěma světly a okuřuje se kadidlem. Za přečtený úryvek evangelia se děkuje slovy: "Chvála tobě, Kriste!"

Po evangeliu je homilie neboli výklad přečteného úryvku z evangelia.

8. Věřím v jednoho Boha (Kredo). - V neděle a svátky Páně, Panny Marie a některých významných svatých se modlí kněz s věřícími "Věřím v jednoho Boha". I ty se přitom modli s ostatními.

9. Bohoslužbu slova uzavírají "přímlovné modlitby", které se modlí kněz spolu s věřícími. Prosí v nich za všeobecné potřeby Církve, za národní a světové záležitosti, za všechny, kdo jsou v tísní, za shromážděné věřící a za farníky živé i zemřelé.

Ted' se koná bohoslužba slova po stupňových modlitbách obvykle mimo oltář. - Teprve bohoslužba oběti se koná u oltáře.

Čím je úkon posvátnější, tím lepší musí být příprava k němu. Mše svatá je úkon nejsvětější, proto i příprava k němu musí být nejdokonalejší. Když jdeš na mši svatou, vzpomeneš si, že jdeš na Kalvárii, kde se za tebe obětuje Pán Ježíš. Podle toho se také na mši svatou připravuj a v kostele chovej!

49. MEŠNÍ OBŘADY: BOHOSLUŽBA OBĚTI

146. Co máme činit při obětování?

Při obětování máme s knězem obětovat Bohu mešní dary a zároveň sami sebe.

147. Co máme činit při pozdvihování?

Při pozdvihování máme pozdravit Pána Ježíše a spojit se s ním na kříži.

148. Co máme činit při mešním přijímání?

Při mešním přijímání máme přijímat skutečně anebo aspoň duchovně.

1. Obětování. - První část bohoslužby oběti je obětování. Kněz snímá s kalicha roušku (velum), bere do ruky pozlacenou misku (patenu) s velkou hostií (z pšeničné mouky a vody), nadzdvihuje a obětuje Bohu. Podobně bere do rukou kalich, nalije do něho víno (z hroznů vinné révy) a několik kapek vody, zdvihne a obětuje Bohu. I ty obětuj Bohu svou duší, své tělo, všechny práce a starosti, radosti i bolesti.

Při obětování můžeme se modlit: "Otče nebeský! Přijmi od nás svaté dary, které ti tu s knězem přinášíme. Také obětuje ti sami sebe. Tobě chceme sloužit bez ustání, ty nám k tomu dej své požehnání."- Také zpívej

příslušnou sloku mešní písně nebo se modlí z modlitební knihy příslušnou modlitbu.

V prvních dobách křesťanských věřící přinášeli k obětování chléb a víno a jiné dary. Těchto darů se použilo při službách Božích k obětování; zbytek byl pro kněze a chudé. V některých našich krajích zůstala z toho ještě podnes ofěra (lidé jdou při ofěře v kostele kolem oltáře, políbí podaný kříž a vloží na určené místo peněžitý dárek). Z toho se vyvinul zvyk dávat na mši svatou. Když kněz v dřívějších dobách přijímal tyto dary při mši svaté, pak si musil umýt ruce. Tento zvyk umývání rukou zůstal ještě podnes ("lavabo"). Po umytí rukou kněz se obrací k lidem a vybízí všechny k modlitbě slovy: "Modlete se bratři a sestry, aby se má i vaše oběť zalíbila Bohu Otci všemohoucímu." Pak se kněz modlí hlasitě "modlitbu nad obětními dary".

Přípravou k proměňování je velebný chvalozpěv (preface), k němuž kněz vybízí slovy: Pán s vámi! I s duchem tvým. - Vzhůru srdce! Máme je pozdviženo k Pánu, - Vzdávejme díky Pánu, našemu Bohu. - Je to důstojné a spravedlivé. - Chvalozpěv díků končí slovy: Svatý, svatý, svatý Pán - Bůh zástupů. Nebe i země jsou plny tvé slávy. Hosana na výsostech. Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně, Hosana na výsostech. Tento závěr chvalozpěvu se modlí lid spolu s knězem.

Nyní začíná neměnná část mše svaté (kánon). Kněz se modlí potichu za celou Církev a zvláště za přítomné. Jmenovitě vzpomíná těch živých, kteří se doporučili jeho modlitbám: "Rozpomeň se, Pane" (memento - Domine). - Je to vzpomínka na živé. I ty se modli za živé, za které se máš modlit.

2. Proměňování. - Je to druhá část bohoslužby oběti. V kostele nastane úplné ticho. Kněz říká nad chlebem a vínem slova Pána Ježíše z poslední večeře, proměňuje chléb v tělo a víno v krev Páně a klaní se svátostnému Kristu. Nejprve pozdvihuje svatou hostii a potom kalich.

Při pozdvihování nejsvětějšího těla Páně pohlédneme s vírou na svatou hostii a pozdravíme Pána Ježíše slovy: "Pán můj a Bůh můj!" Zároveň se s ním spojíme na kříží slovy: "Pane Ježíši, s tebou jsem ukřižován." Potom skloníme hlavu a říkáme: "V tebe věřím, v tebe doufám, tebe nad všechno miluji." (Přitom se můžeme třikrát bít v prsa, ne však podle zvonění ministranta, nýbrž podle naší modlitby.)

Slovy: "Pane Ježíši, s tebou jsem ukřižován" chceme říci: "Pane Ježíši, chci přibít s tebou na kříž své ruce, aby nečinily nic zlého, aby se zbožně modlily, svědomitě pracovaly a všem dobře činily. Chci přibít s tebou své nohy, aby chodily jen cestou tvých přikázání. A mé srdce ať je probodeno

se srdcem tvým, mrtvé pro všechno, co vede ke hříchu. Ať žije a plane jen pro tebe a pro tvé svaté zájmy.“

Při pozdvihování nejsvětější krve Páně pohlédneme s vírou na zdvižený kalich a pozdravíme Pána Ježíše slovy: "Pán můj a Bůh můj!" Rozhodneme se pracovat pro svaté zájmy Pána Ježíše ze všech sil až do potu a krve, a proto řekneme: "Pane, Ježíši, s tebou chci se modlit, pracovat, trpět i umírat." Potom skloníme hlavu a říkáme: "Tobě žiji, tobě umírám, tvůj jsem živ i mrtev. Amen." (Přitom můžeme se opět třikrát bít v prsa.)

Tyto modlitby při pozdvihování šeptáme pouze sami u sebe, abychom nerušili posvátné ticho, které je náznakem hlubokého tajemství proměňování.

Po pozdvihování modlí se kněz potichu, aby Bůh přijal tuto oběť k spáse svého lidu. Zvláště se modlí za zemřelé, zejména za ty, kteří byli doporučení jeho modlitbám: "Rozpomeň se, Pane!“ - (Memento, Domine). Je to vzpomínka na zemřelé, za které se máme modlit.

Mešní kánon (neměnná část) končí závěrečným chvalozpěvem: "Per ipsum et cum ipso et in ipso, est tibi Deo Patri omnipotenti, in unitate Spiritu Sancti omnis honor et gloria per omnia saecula saeculorum. - Amen." (Skrze něho a s ním a v něm patří tobě, Bože, Otče všemohoucí, v jednotě Ducha svatého, všechna čest a sláva po všechny věky věků. Věřící odpovídají Amen. Je to stvrzení, že oběť Kristova je i jejich obětí.

3. Svaté přijímání. - Je to třetí část bohoslužby oběti. Kněz se modlí spolu s věřícími "Otče náš" jako přípravu na svaté přijímání. Potom kněz láme svatou hostii na polovici a z levé polovice svaté hostie ulomí kousek, který dá do kalicha s krví Páně. Všichni společně pokračují trojí prosbou k Pánu Ježíši ve svátosti oltární: "Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.“ A modlí se další modlitby jako nejbližší přípravu k svatému přijímání. Kněz vezme do ruky svatou hostii, bije se třikrát v prsa a říká: "Domine, non sum dignus . . ." (Pane, nejsem hoden . . .) Potom přijímá tělo Páně a pak krev Páně z kalicha. Po přijímání kněze přijímá tělo Páně také lid. Potom kněz kalich vyplachuje, očistí jej a přikryje tak, jak byl na počátku mše svaté. .

Při mešním přijímání máme přijímat skutečně nebo aspoň duchovně. Duchovně přijímá, kdo si toužebně přeje: "Pane Ježíši, přijď ke mně!“ Kdo upřímně touží po Kristu Pánu, ten se ovšem nespokojí na dlouho jen s pouhým přáním, nýbrž hledí co nejspíše přistoupit ke stolu Páně skutečně. Při mešním přijímání se modlí: "Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou

střechu, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena." (Třikrát.) "Otvírám ti srdce své. Přijď ke mně, Pane Ježíši, a posvěť mne, přijď ke mně, Pane Ježíši, a posilni mne, přijď ke mně, Pane Ježíši, a živ mne k životu věčnému. Amen."

Svaté přijímání je obětní hostina. Při obětech starozákonních bylo obětní zvíře zabito, část z něho byla spálena a části bylo použito k obětní hostině. Kdo nebyl čistý, nesměl ničeho požit z obětního daru. Podobně máme i my s duší čistou (v milosti posvěcující) přistoupit k svatému přijímání, v němž požíváme neposkvrněného Beránka, který se za nás obětoval.

Po svatém přijímání říká kněz uprostřed oltáře: "Modleme se" a děkuje Bohu jménem svým a jménem věřících za velikou milost svatého přijímání a poroučí všechny v Boží ochranu. - Odpovídá se: "Amen" (Staň se).

Zakončení mše svaté. - Kněz ohlašuje uprostřed oltáře konec mše svaté slovy: "Jděte ve jménu Páně!" - "Bohu díky!" Když je mše svatá v barvě černé (za zemřelé), říká místo toho: "Ať odpočívají v pokoji." - Amen. Není-li mše svatá v barvě černé, dává kněz věřícím požehnání a říká: "Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen." Přitom klekneme a uděláme kříž.

Hleď co nejlépe poznat jednotlivé části mše svaté a také je pozorně sleduj, když jsi na mši svaté. Čím budeš pozornější a zbožnější při mši svaté, tím více milostí načerpáš.

50. SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

149. Kterými slovy přikázal Pán Ježíš svaté přijímání?

Pán Ježíš přikázal svaté přijímání slovy: "Vpravdě, vpravdě pravím vám: Nebudete-li jísti tělo Syna člověka, a píti jeho krev, nebudete míti v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední" (Jan 6, 54-55).

150. Kdy jsme povinni přijmout svátost oltářní?

Svátost oltářní jsme povinni přijmout alespoň jednou za rok, a to v čas velikonoční a v nebezpečí smrti.

151. Jak často máme přijímat svátost oltářní?

Svátost oltářní máme přijímat co nejčastěji, pokud možno denně.

152. Co působí hodné svaté přijímání?

Hodné svaté přijímání působí toto: 1. Spojuje nás s Pánem Ježíšem a rozmnožuje v nás milost posvěcující; 2. očišťuje nás od hříchů lehkých a chrání před hříchem těžkým; 3. oslabuje v nás zlé náklonnosti a posiluje k dobrému.

Svaté přijímání pod jednou způsobou. - Kněz přijímá Pána Ježíše při mši svaté pod způsobami chleba a vína. Tak přijímali zpočátku i ostatní věřící. Ale už tehdy se podávalo tělo Páně nemocným a uvězněným jen pod způsobou chleba. Od 12.století zavedla Církev všeobecně, aby se podávalo tělo Páně jen pod způsobou chleba. Hlavně proto, že krev Páně snadno ukápla a zneuctila se. Přijímání pod jednou způsobou stačí, poněvadž pod způsobou chleba je přítomno živé tělo Pána Ježíše a tudíž i jeho krev a jeho duše. Po druhém vatikánském koncilu se nám dovoluje ve výjimečných případech přijímání pod obojí způsobou.

Jak často máme přijímat svátost oltářní? - V prvních dobách křesťanských chodívali i věřící k svatému přijímání po každé, když byli na mši svaté. Později přijímali aspoň třikrát do roka: V čas vánoční, velikonoční a svatodušní. Proto tyto svátky podnes se nazývají "Hody Boží". Avšak i to zanedbávali někteří věřící. Proto nařídila Církev roku 1215 na IV. sněmu lateránském pod těžkým hříchem, přijímat tělo Páně aspoň jednou za rok, a to v čas velikonoční. Tuto povinnost nám ukládá páté přikázání církevní. Čas pro velikonoční svaté přijímání je u nás od Popeleční středy do svátku

Nejsvětější Trojice. Slovo "aspoň" nám naznačuje, že máme chodit k svatému přijímání častěji.

Svátost oltární máme přijímat co nejčastěji, pokud možno denně. Jak denně sytíme své tělo chlebem pozemským, tak máme denně sytit svou duši chlebem nebeským. Denně se modlíme: "Chléb náš vezdejší (to je každodenní) dej nám dnes." Tím prosíme nejen o chléb pro tělo, ale také o chléb pro duši. Sněm tridentský proto vybízí věřící, aby přijímali při každé mši svaté (ovšem jen jednou denně), hlavně v neděli. Přijímej i ty! Kdyby to snad nebylo každou neděli, pak aspoň každý měsíc! Ani jeden měsíc bez svatého přijímání! Denně může přijmout tělo Páně, kdo je v milosti posvěcující (bez těžkého hříchu), je lačný jednu hodinu od pokrmu i nápojů a má pravý úmysl, např.: z lásky k Pánu Ježíši, aby mne chránil na duši i na těle, abych jej odprosila za urážky a upřímně se snažil být dokonalejší. K dennímu svatému přijímání je také radno dovolení zpovědníková.

Kdyby tě navštívila vysoce postavená osoba, byl bys tím velmi vyznamenán. Ty však můžeš být poctěn mnohem více: Pán Nejvyšší k tobě chce přicházet ve svatém přijímání. A svaté přijímání je ti zároveň zárukou tvého slavného vzkříšení, neboť Pán Ježíš slíbil: "Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední" (Jan 6, 55). Čím častěji budeš posvěcovat své tělo svatým přijímáním, tím krásnější bude v den vzkříšení.

51. PŘÍPRAVA NA SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ

153. Čím připravíme duši k svatému přijímání?

Duši připravíme k svatému přijímání tím, že jsme v milosti posvěcující a že se zbožně modlíme.

154. Čím připravíme tělo k svatému přijímání?

Tělo připravíme k svatému přijímání tím, že jsme lačni jednu hodinu od pokrmu i nápojů, na těle čisti a slušně oblečení.

Příprava duše. - Svaté přijímání působí tím více milostí, čím častěji kdo přijímá, čím je lépe připraven a čím je zbožnější při svatém přijímání. - Kdyby někdo vědomě se opovážil přistoupit k svatému přijímání s těžkým hříchem (bez milosti posvěcující), dopustil by se tím dalšího těžkého hříchu - svatokrádeže. Takový "odsouzení sobě jí a pije, poněvadž

nerozeznává těla Páně" (1. Kor 11, 29). Kdo je si vědom těžkého hříchu, musí před svatým přijímáním jít nejprve k svaté zpovědi. Svaté přijímání s lehkým hříchem působí méně milostí. Proto před svatým přijímáním máme vzbudit lítost nad hříchy.

Před svatým přijímáním odpověz si modlitbou na tři otázky: 1. Kdo ke mně přichází? (Pán můj a Bůh můj. Věřím a klaním se Ti, Pane Ježíši.) - 2. Ke komu přichází? (K nehodnému služebníku: Pane, nejsem hoden . . . Bože, buď milostiv mně hříšnému.) - 3. Proč přichází? (Protože mne miluje a chce mne spasit. I já tě miluji, Pane Ježíši a toužím po tobě. Přijď ke mně. Ty jsi můj a já jsem tvůj.)

Po svatém přijímání: 1. Klaněj se Pánu Ježíši a děkuj, že k tobě přišel. - 2. Obětuj mu svou duši i tělo, slib věnost. - 3. Pros jej o všechno, co potřebuješ pro duši i tělo. Pros o to nejen pro sebe, ale také pro své rodiče, sourozence, příbuzné, dobrodince a známé, živé i zemřelé. Pamatuj v modlitbách i na celou církev a vlast.

Po svatém přijímání modli se aspoň čtvrt hodiny protože asi právě tak dlouho přebývá Pán Ježíš se svým tělem, krví a duší v tobě a s tebou. Teprve asi za čtvrt hodiny jeho svátostná přítomnost v tobě přestává, neboť bývá již porušena způsobu chleba, avšak účinky svatého přijímání zůstávají. Celý den svatého přijímání prožij opravdu zbožně!

Příprava těla. Lačnost před svatým přijímáním je od 21. listopadu 1964 svatým Otcem upravena takto: 1. Hodinu před svatým přijímáním je dovoleno požívat cokoli (tuhé pokrmy, nápoje všeho druhu - avšak alkoholické jen mírným způsobem). 2. Až do svatého přijímání je dovoleno požívat vodu, neboť ta lačnost před svatým přijímáním vůbec neruší. - 3. Nemocní, třebas neležící, mají dovoleno požívat léky jak tekuté, tak tuhé, a to až do svatého přijímání.

Kdo použije této velké úlevy, má to nahrazovat skutky kajícími a milosrdnými. Doporučuje se však, pokud to není někomu na škodu zdraví, aby dobrovolně zachoval dřívější starý církevní předpis úplné lačnosti od půlnoci až do svatého přijímání.

Kdo přistupuje k svatému přijímání, má být čistý i na těle a tak oblečen, jak se sluší na tak posvátný úkon. Bylo by proto nedůstojné, kdyby někdo přistupoval k svatému přijímání neumytý, neupravený, v šatech špinavých, rozedraných, jen v šortkách nebo v šatech bez rukávů.

Viš, které jsou nejkrásnější, nejradostnější chvíle v životě křesťana? Jsou to chvíle, kdy jsme s Pánem Ježíšem po svatém přijímání. Hleď, ať máš těch chvil co nejvíce! Každým svatým přijímáním je tvoje duše krásnější a máš právo na větší radost v nebi.

52. POKÁNÍ - SVÁTOST BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ

155. Co je svátost pokání?

Svátost pokání je svátost, kterou se pokřtěnému odpouštějí hříchy.

156. Jak ustanovil Pán Ježíš svátost pokání?

Pán Ježíš ustanovil svátost pokání takto: Po svém zmrtvýchvstání se ukázal apoštolům, dechl na ně a řekl: "Přijměte Ducha svatého. Kterým hříchy odpustíte, těm se odpouštějí, a kterým (je) zadržíte, jsou zadrženy" (Jan 20, 21-23).

157. Na koho od apoštolů přešla moc odpouštět hříchy?

Moc odpouštět hříchy přešla od apoštolů na biskupy platně vysvěcené a na kněze jimi zplnomocněné.

158. Co se odpouští ve svátosti pokání?

Ve svátosti pokání se odpouštějí hříchy, tresty věčné a část trestů časných.

159. Které milosti se udělují ve svátosti pokání?

Ve svátosti pokání se uděluje milost posvěcující tomu, kdo ji ztratil, rozmnožení milosti posvěcující tomu, kdo ji měl a mnoho zvláštních milostí k zbožnému životu.

160. Kdy jsme povinni přijmout svátost pokání?

Svátost pokání jsme povinni přijmout aspoň jednou za rok a v nebezpečí smrti.

161. Kolik částí náleží k svátosti pokání?

K svátosti pokání náleží pět částí: zpytování svědomí, lítost, opravdové předsevzetí, zpověď a dostiučinění.

Kdo má moc odpouštět hříchy? - Moc odpouštět hříchy má Bůh. Ježíš Kristus jakožto vtělený Syn Boží dal tuto moc apoštolům a od apoštolů přešla ta moc na biskupy platně vysvěcené a na kněze jimi zplnomocněné.

Kdy jsme povinni přijmout svátost pokání? - Ve svém čtvrtém přikázání Církev ukládá: "Zpovídej se aspoň jednou za rok! Slovem "aspoň" naznačuje, že si přeje, abychom chodili k svaté zpovědi častěji. Častější svatá zpověď posiluje duši k dobrému, oslabuje zlé náklonnosti a činí svědomí citlivějším. Svátost pokání je nevyhnutelně nutný prostředek spásy pro katolického křesťana, který těžce zhřešil a může se vyzpovídat. Kromě toho je povinen se vyzpovídat, kdo je v nebezpečí smrti a je si vědom těžkého hříchu. Když mu není možno se vyzpovídat, má ihned litovat těžkého hříchu z lásky k Pánu Bohu a toužit po svaté zpovědi. Chce-li však přistoupit k svatému přijímání, musí se před tím ještě vyzpovídat.

Každou dobrou svatou zpovědí můžeš získat mnoho milosti. Važ si toho, že můžeš chodit k svaté zpovědi častěji. Kněz je ochoten tě vyzpovídat kdykoliv. Zvykni si přistupovat k svaté zpovědi aspoň jednou za měsíc. Pamatuj: Ani jeden měsíc bez svaté zpovědi!

53. ZPYTOVÁNÍ SVĚDOMÍ

162. Co znamená zpytovat svědomí?

Zpytovat svědomí znamená vážně přemýšlet, kterých hříchů jsme se dopustili.

163. Za kterou dobu musíme zpytovat svědomí?

Svědomí musíme zpytovat za dobu od poslední platné zpovědi.

164. Jak zpytujeme svědomí?

Svědomí zpytujeme tak, že po modlitbě k Duchu svatému vzpomínáme:

1. zdali jsme se naposledy platně zpovídali, zdali jsme vykonali uložené pokání a zdali jsme byli dobře připraveni k svatému přijímání; 2. jak jsme zachovávali jednotlivá přikázání Boží, církevní a máme-li na sobě některý hlavní hřích a 3. jak jsme plnili povinnosti svého stavu.

165. Nač máme zvláště vzpomínat při zpytování svědomí?

Při zpytování svědomí máme zvlášť vzpomínat, zdali jsme byli tak nešťastni a dopustili se i hříchu těžkého, a kolikrát.

Jak máš zpytovat svědomí? - Abys mohl opravdu dobře zpytovat svědomí, dělej to na místě, kde tě nikdo nevyrušuje. Modlitby před zpytováním svědomí a návod ke zpytování s ostatní přípravou k svaté zpovědi najdeš v modlitební knížce. Hříchy, kterých ses dopustil od poslední platné svaté zpovědi, si také zapamatuj, abys to dovedl říci knězi při svaté zpovědi. Když něčemu dobře nerozumíš, zeptej se kněze!

Čím déle kdo nebyl u svaté zpovědi, tím déle a také pečlivěji má zpytovat svědomí. Kdyby někdo zpytoval svědomí tak povrchně a nedbale, že by z velké nedbalosti neřekl při zpovědi některý hřích těžký, zpovídal by se neplatně a dopustil by se nového těžkého hříchu svatokrádeže. Při zpytování svědomí nebuď lehkomyšlný, ale také ne příliš úzkostlivý.

Před zpytováním svědomí se pomodli k Duchu svatému:

Duchu svatý, osvět' a posilni mě, abych své hříchy náležitě poznal, srdečně jich litoval, upřímně se z nich vyzpovídal a opravdu se polepšil. Amen.

Zvykni si krátce zpytovat svědomí každý den při večerní modlitbě. Zpytování svědomí spojené s dokonalou lítostí je nejdůležitější část večerní modlitby, neboť očišťuje duši od hříchů. S duší čistou můžeš vždy klidně usínat neboť nemusíš se bát soudu Božího. I kdybys v noci zemřel náhle, budeš na soud Boží připraven. Tak si zachováš své svědomí vždy citlivé a také si velmi usnadníš zpytování svědomí před svatou zpovědí. Svědomí zpytuj před svatou zpovědí vždy tak, jako by to byla tvá zpověď poslední - budeš se dobře zpovídat a kdysi šťastně umírat.

54. BEZ LÍTOSTI NENÍ ODPUŠTĚNÍ

166. Která část svátosti pokání je nejpotřebnější?

Nejpotřebnější část svátosti pokání je lítost, poněvadž bez lítosti nemůžeme dosáhnout nikdy odpuštění hříchů.

167. Co je lítost?

Lítost je duševní bolest a ošklivost nad spáchanými hříchy.

168. Jaká lítost nestačí k odpuštění hříchů?

K odpuštění hříchů nestačí lítost, při které nemyslíme na Boha; takové lítosti říkáme lítost přirozená. K odpuštění hříchů je nutná lítost nadpřirozená.

169. Kdo má lítost nadpřirozenou?

Lítost nadpřirozenou má, koho opravdu mrzí, že neuposlechl Pána Boha.

170. Kolikerá je lítost nadpřirozená?

Lítost nadpřirozená je dvojí: dokonalá a nedokonalá.

Lítost přirozená. - Kdyby někdo při lítosti vůbec nemyslil na Boha a litoval by svých hříchů jen proto, že jimi upadl do hanby, škody, nemoci, měl by lítost jen přirozenou. Taková lítost nestačí k odpuštění hříchů, i když je někdy velmi účinná a vede k polepšení života. K odpuštění hříchů je třeba lítosti nadpřirozené.

Lítost nadpřirozená. - Lítost nadpřirozenou máme tehdy, když nás opravdu mrzí, že jsme neposlechli Pána Boha. Taková lítost je však možná jen s pomocí milosti Boží. Lítost nesmí být jen v citu. Je to úkon rozumu a vůle, kterým odsuzujeme a zavrhuje spáchané hříchy, spojený s rozhodnutím, už se jich nikdy nedopustit.

Není lítost jako lítost. Hled, abys měl vždy lítost dokonalou. Čím větší bude tvoje lítost, tím větší bude odpuštění u Boha, a to nejen odpuštění hříchů, ale také odpuštění větší části časných trestů za hříchy.

55. LÍTOST DOKONALÁ A NEDOKONALÁ

171. Kdo má lítost dokonalou?

Lítost dokonalou má, kdo lituje svých hříchů z lásky k Pánu Bohu.

172. Čeho nabýváme lítostí dokonalou?

Lítostí dokonalou nabýváme ihned odpuštění hříchů. Kdo však měl na sobě hřích těžký, musí se z něho ještě vyzpovídat.

173. Kdo má lítost nedokonalou?

Lítost nedokonalou má, kdo lituje svých hříchů jen ze strachu před tresty Božími. Takovému se odpouštějí hřichy až ve svaté zpovědi.

Lítost dokonalá. - Lítost dokonalou má, kdo svých hříchů lituje z lásky k Pánu Bohu. Představ si živě, jak dokonalý, mocný a dobrý je Bůh: "Bože můj! Tys nejdokonalejší, a proto hoden lásky největší. Od tebe mám všechno dobré. Tys mne stvořil, vykoupil a posvětil. Ty o mne ustavičně pečuješ. Nebe jsi mi připravil, denně mi dobře činíš a já . . . ? Pane Ježíši, máš mne tolik rád! Trpěl jsi na kříži za mé hřichy, zemřel, ve svatostánku kvůli mně stále přebýváš a já . . . ? Já jsem tě neposlechl. Bolí mne to, lituji toho srdečně. Kéž bych se nikdy nebyl dopustil tak velkého nevděku."

Při dokonalé lítosti je dobré se zahledět na kříž nebo obraz trpícího Spasitele, třeba jak na zem padá na hoře Olivetské, nebo si ho představit zbičovaného s trnovou korunou na hlavě, jak ho Pilát ukazuje Židům ("Ejhle člověk"). Jak smutně se na tebe dívá a ty tak málo jsi mu dal za tolik lásky. Apoštol Petr po svém hříchu nesnesl jeho pohled, plakal hoře, a ty bys to vydržel dívat se mu do očí bez lítosti?

Čeho nabýváme lítostí dokonalou? - Lítostí dokonalou nabýváme ihned odpuštění hříchů. Kdo však měl na sobě hřích těžký, musí se z něho vyzpovídat. Vzbud' dokonalou lítost každý večer, než jdeš spát, poněvadž nevíš, zdali se dočkáš rána. Jestliže jsi byl tak nešťasten, že jsi upadl do těžkého hříchu, vzbud' ihned dokonalou lítost a jdi co nejdříve k svaté zpovědi. Dokonalá lítost je jako první pomoc při těžkém zranění. Pomoz vzbudit dokonalou lítost i jinému, kdo je v nebezpečí smrti. Můžeš to učinit krátce aspoň těmito slovy: "Můj Ježíši milosrdenství, Pane Ježíši, já tě miluji, svých hříchů lituji. Bud milostiv mně hříšnému." - "Ježíši, smiluj se nade mnou, slituj se nade mnou, odpusť mi hřichy mé."

Každý večer po zpytování svědomí vzbud' nad svými hříchy dokonalou lítost aspoň krátce: Můj Ježíši milosrdenství Pane Ježíši, já tě miluji, svých hříchů lituji a polepšení slibuji, zvláště, že . . ." (ted' řekneš, v čem se chceš na druhý den polepšit. aby Pán Ježíš mohl být s tebou více spokojen).

56. OPRAVDOVÉ PŘEDSEVZETÍ

174. Co musí být s lítostí nezbytně spojeno?

S lítostí musí být nezbytně spojeno opravdové předsevzetí.

175. Kdo má opravdové předsevzetí?

Opravdové předsevzetí má, kdo se chce opravdu chránit aspoň každého hříchu těžkého a blízké příležitosti k němu.

Opravdové předsevzetí. - Kdo někomu udělal škodu na duši, na těle, na dobrém jméně nebo na majetku, má si umínit, že učiněnou škodu napraví. Kdo žil s někým v nepřátelství a hněvu, má nepřátelství zanechat a dál se nehněvat. Kdo by nechtěl napravit značnou škodu, nebo by nechtěl zanechat velkého nepřátelství, neměl by opravdového předsevzetí a zpovídal by se neplatně, svatokrádežně.

Blízká příležitost ke hříchu. - Blízkou příležitostí ke hříchu je osoba, společnost, místo a vůbec všechno, co nás přivádí do velkého nebezpečí zhřešit. Správně se říká: "Příležitost dělá zloděje. "Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm" (Sir 3, 27). Kdo nemíní zanechat některého těžkého hříchu nebo dobrovolné blízké příležitosti k němu, nemá opravdového předsevzetí. Takový se zpovídá neplatně, svatokrádežně a rozhřešení mu nic nepomůže.

Pán Ježíš řekl o příležitosti k těžkému hříchu: "Pohoršuje-li tě tvé oko, vyloupni je; lépe je ti s jedním okem vejíti do království Božího, než s oběma očima býti uvržen do pekelného ohně, kde jejich červ neumírá a oheň nehasne" (Mar 9, 45-46). To znamená: kdyby ti osoba nebo věc nebo nějaké místo nebo cokoliv jiného bylo tak milé jako oko, a přivádělo by tě to k těžkému hříchu, musíš se od toho odloučit!

Předsevzetí není pouhé přání nebo touha: Kéž bych byl už lepší! Jak rád bych toho a toho zanechal, ale . . . Předsevzetí je pevné rozhodnutí vůle: Zanechám toho, ať to stojí cokoliv, udělám to! Nevadí obava: Možná, že zase pochybím. Tak i závodník připouští, že ho může potkat nehoda, ale je rozhodnut: Napnu všechny síly, abych zvítězil!

Kdo se chce opravdu polepšit a zachovat si milost posvěcující, chrání se každé příležitosti ke hříchu, rád a často se modlí, často přistupuje k svaté zpovědi a k svatému přijímání (nejméně jednou za měsíc a pokud možno ještě častěji), dává pozor na kázání, čte náboženské knihy, časopisy a používá všech vhodných prostředků, aby se duchovně posilnil a otužil.

57. VYZNÁNÍ HŘÍCHŮ - ZPOVĚĎ

176. Z kterých hříchů jsme povinni se zpovídat?

Jsme povinni se zpovídat aspoň z každého hříchu těžkého i z jeho počtu.

177. Zpovídá se platně, kdo vlastní vinou neřekl ve zpovědi těžký hřích?

Kdo vlastní vinou neřekl ve zpovědi těžký hřích, zpovídá se neplatně a dopouští se tím nového těžkého hříchu - svatokrádeže.

Zpověď. - Říkáme zpověď, poněvadž musíme spáchané hříchy knězi povědět. Nestačí zpověď obecná "Mám hříchy na sobě" ani zpověď hromadná "Zhřešili jsme". Pánu Ježíši se kajícíci zpovídat nemuseli, poněvadž on jako vševědoucí Bůh všechny jejich hříchy znal.

Jsme povinni se zpovídat aspoň z každého hříchu těžkého i z jeho počtu. Počet má se udat přesný, a když to není možné, pak aspoň přibližný: Asi tolikrát, nebo asi tolikrát za týden, za měsíc nebo za rok.

Z hříchů lehkých se nemusíme zpovídat, neboť je Bůh odpouští i mimo svátost pokání. Čím? Lítostí dokonalou, nebo když máme aspoň lítost nedokonalou a jdeme k svatému přijímání nebo přijímáme pomazání nemocných. Zbožná účast na mši svaté a svátostiny nám pomáhají vzbudit nad hříchy lítost snadněji a dokonaleji. Zpovídat se ze všech hříchů lehkých je však velmi užitečné. K platnosti svaté zpovědi ovšem stačí když se vyzpovídáme aspoň z jednoho lehkého hříchu.

Kdo vlastní vinou neřekl (zamlčel) ve svaté zpovědi těžký hřích, zpovídá se neplatně a dopouští se nového hříchu - svatokrádeže. Takový musí:

1. Vyzpovídat se ze zamlčeného těžkého hříchu.
2. Říci, v kolika zpovědích ten hřích zamlčel.
3. Říci, kolikrát v tom stavu byl u svatého přijímání anebo snad přijal ještě jinou svátost.
4. Znovu se vyzpovídat ze všech těžkých hříchů, kterých se dopustil od poslední platné svaté zpovědi.

- Kdo bez vlastní viny neřekl (zapomněl) ve svaté zpovědi těžký hřích, zpovídá se platně. Kdyby si naň vzpomněl třeba ještě před svatým přijímáním, nemusí jít znovu ke svaté zpovědi, poněvadž hřích takto zapomenutý je také odpuštěn a k svatému přijímání přistoupit může. Ale až půjde opět k svaté zpovědi, je povinen se ze zapomenutého těžkého hříchu ještě vyzpovídat, pokud si ovšem na to ještě vzpomene.

Zpověď generální a životní. - Zpověď generální je opakování několika svatých zpovědí dřívějších. Zpověď životní je opakování všech zpovědí dřívějších. Generální nebo ještě lépe životní zpověď se doporučuje zvláště před svatým biřmováním, před svatbou a v nebezpečné nemoci.

Generální zpověď je nezbytně nutná pro toho, kdo měl několik zpovědí neplatných. Životní zpověď je nutná pro toho, kdo se ještě vůbec nezpovídal nebo měl všechny zpovědi neplatné.

Kterak se máme ve zpovědi vyjadřovat? - Ve zpovědi se máme vyjadřovat upřímně, určitě, slušně a pro zpovědníka slyšitelně. - Upřímně: Nic neztajovat a nic neomlouvat, aby zpovědník mohl správně posoudit stav naší duše. - Určitě: Tak to povědět, aby zpovědník z toho mohl poznat, kterého hříchu se kajícník dopustil. Nestačí tedy říci jen: Hřešil jsem myšlením, mluvil jsem hříšně, uškodil jsem někomu. Musí říci nač hříšně myslel, o čem hříšně mluvil a čím jinému uškodil. - Slušně: Výrazy slušnými a ne hrubými. Když někdo neví, jak má hřích povědět ať se zeptá zpovědníka. - Pro zpovědníka slyšitelně: Tak, aby to slyšel zpovědník, ale aby nic neslyšeli lidé, stojící blízko zpovědnice.

Jak se vyznání hříchů začíná a končí? - Vyznání hříchů se začíná takto: "Naposledy jsem byl u svaté zpovědi . . . (kdy?) Vyznávám se před Pánem Bohem, že jsem se dopustil těchto hříchů . . ." Ted se vyznáš ze svých hříchů. Také se dotážeš na to, v čem jsi snad nejistý. Ukončíš to slovy: "To jsou mé hříchy. Srdečně jich lituji a s pomocí Boží chci se opravdu polepšit." - Možno však začínat a končit i jinými slovy, jen když se poví správně čas poslední svaté zpovědi.

Když jsi nemocen a přijdeš k lékaři, musíš mu upřímně povědět, nač si stěžuješ, aby tě mohl správně léčit. Zpovědník je lékař duše. I jemu musíš upřímně ukázat rány své duše, aby ji mohl léčit.

58. DOSTIUČINĚNÍ

178. Co musíme vykonat po svaté zpovědi?

Po svaté zpovědi musíme vykonat uložené pokání.

179. Jak musíme vykonat uložené pokání?

Uložené pokání musíme vykonat přesně tak, jak bylo uloženo, a to co nejdříve.

Dostiučinění. - Dostiučinění je vykonání modliteb a dobrých skutků, které uložil zpovědník za pokání. Kněz ukládá pokání, aby kající aspoň částečně odčinil a napravil své hříchy modlitbou a dobrými skutky. Za pokání ukládá zpovědník obyčejně modlitby.

Kdo chce vykonat uložené pokání, ale pak je z nedbalosti nevykoná, zpovídá se sice platně, ale dopustil se nového hříchu. Kdo by však předem nechtěl vykonat pokání, které se mu uloží, zpovídal by se neplatně a dopustil by se tím těžkého hříchu - svatokrádeže.

Je radno, abychom si k uloženému pokání sami ještě něco přidali, například modlitbu, pomoc potřebnému, půst tělesný nebo duchovní (odepřít si něco dovoleného, trpělivě snášet obtíže stavu, povolání, nemoc a jiné kříže). Čím více si ukládáme za pokání, tím více časných trestů Božích se nám odpouští.

Umýváš se každý den, ačkoliv znovu a znovu se ušpiníš. Kdyby ses neumýval, zošklivil by ses lidem. Zpovídáš se a máš zase hříchy na sobě. Kdyby ses nezpovídal, zošklivil by ses Bohu a andělům. Čím častěji očistíš svou duši, tím krásnější bude tvá duše a tím milejší budeš Bohu. Tvůj očistec bude kdysi velmi krátký, po případě žádný. Čím déle zůstaneš v hříších, nepřijdeš-li do pekla, tím delší bude tvůj očistec a tím menší tvá blaženost v nebi. Proto každý měsíc k dobré svaté zpovědi!

58. ODPUSTKY

180. Co znamená: Získat odpustky?

Získat odpustky znamená: Po odpuštění hříchů získat ještě odpuštění časných trestů, které zbývají za tyto hříchy.

181. Od koho má Církev moc udělovat odpustky?

Moc udělovat odpustky má Církev od Pána Ježíše, který řekl apoštolům: "Cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi" (Mat 18, 18).

Poklad Církve. - Jako u soudu lze někdy se vyhnout trestu na svobodě složením určité částky peněz, tedy pokutou, podobně je možno i trestům Božím se vyhnout, když je vyvážíme dobrými skutky neboli za ně dostiučiníme, pokud ovšem Bůh takovou náhradu přijme. Pán Ježíš svým utrpením dal takovou náhradu za naše hříchy i za tresty za ně zasloužené, že lze jimi vyvážit hříchy i tresty všech lidí na celém světě. K tomu přistupuje ještě dostiučinění Panny Marie, mučedníků a jiných světců. Všechny tyto zásluhy jsou nevyčerpatelným pokladem Církve. Správci toho pokladu jsou papež a biskupové a mohou z něho přidělovat odpustky věřícím, aby nemusili trpět všechny zasloužené časné tresty za hříchy. Odpustky neruší Boží spravedlnost, protože při nich Bůh dostává náhradou dostiučinění z pokladu Církve.

Odpustky plnomocné a neplnomocné. - Papež může za některý dobrý skutek prominout časné tresty Boží úplně; to jsou odpustky plnomocné.

Když papež nebo biskup promíjí časné tresty Boží jen částečně, jsou to odpustky neplnomocné.

Podmínky k získání odpustků plnomocných. - Odpustky plnomocné (úplné) je možno získat jen jednou denně. Podruhé v jednom dni je možno získat plnomocné odpustky jen pro okamžik smrti. Kromě vykonání dobrého skutku obdařeného plnomocnými odpustky, jsou k jejich získání ještě další tři podmínky: 1. svatá zpověď. Jedna svatá zpověď postačí k získání několika plnomocných odpustků. - 2. svaté přijímání, a to pro každé plnomocné odpustky zvlášť. - 3. modlitba na úmysl sv. Otce. Postačí Otčenáš a Zdrávas. Je však dovoleno pomodlit se kteroukoliv jinou modlitbu, a to vždy pro každé plnomocné odpustky zvlášť.

Tyto tři podmínky je možno splnit několik dní před nebo po vykonání předepsaného dobrého skutku. Je však vhodné, aby sv. přijímání a modlitby na úmysl sv. Otce byly vykonány téhož dne jako skutek obdařený plnomocnými odpustky.

Zároveň přitom nesmí být zalíbení v žádném ani v lehkém hříchu. Kdo se úplně nezabavil záliby v hříchu nebo nesplnil tři uvedené podmínky (pokud nebyla provedena záměna), získává odpustky pouze částečně.

Dne 2. listopadu můžeš získat odpustky plnomocné (úplné) pro duše v očistci, splníš-li tyto podmínky: sv. zpověď, sv. přijímání, modlitba na úmysl sv. Otce, návštěva kostela nebo kaple spojená s modlitbou Otčenáš Zdrávas a Věřím v Boha. Ve farních kostelích můžeš získat za stejných podmínek odpustky plnomocné (úplné) pro svou duši v den svátku patrona farního kostela nebo 2. srpna (porciunkula). - Církev uděluje odpustky plnomocné (úplné) i umírajícímu, jestliže nemůže přijít kněz a umírající očisti svou duši dokonalou lítostí, touží po svátostech a uctívá kříž políbením.

Podmínky k získání odpustků neplnomocných. - Odpustky neplnomocné (částečné) může získat, kdo zbožně užívá kříž s tělem Ukřižovaného nebo bez něho, růženec, škapulíř nebo medajlonek, který řádně posvětil některý kněz. - Když posvětil tyto předměty papež nebo biskup, možno získat ještě plnomocné odpustky ve svátek sv. apoštolů Petra a Pavla, připojí-li se kromě tři obvyklých podmínek ještě Vyznání viry (Věřím v Boha). - Odpustky jsou štědré dary naší matky Církve, a proto jich vděčně používej.

60. POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH - POSILA PRO NEMOCNÉ

182. Co je pomazání nemocných?

Pomazání nemocných je svátost, ve které nemocný dostává milosti Boží k spáse duše a často i k prospěchu těla.

183. Odkud víme, že Pán Ježíš ustanovil pomazání nemocných?

Že Pán Ježíš ustanovil pomazání nemocných, víme ze slov apoštola svatého Jakuba: "je-li kdo z vás nemocen, ať povolá k sobě kněze Církve a ti ať se nad ním modlí a maží ho olejem ve jménu Páně; modlitba víry uzdraví nemocného. Pán mu ulehčí, a je-li ve hříších, budou mu odpuštěny" (Jak 5, 14-15).

184. Jak uděluje kněz pomazání nemocných?

Kněz uděluje pomazání nemocných takto: Maže nemocného svatým olejem na jednotlivých čidlech a modlí se přitom: "Skrze toto svaté pomazání a své předobrotivé milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zavinil zrakem . . ." (sluchem, čichem, chutí, řečí, hmatem).

185. Kdo má přijmout pomazání nemocných?

Pomazání nemocných má přijmout každý katolický křesťan, který již užívá rozumu a nebezpečně onemocněl.

186. Co působí pomazání nemocných?

Pomazání nemocných působí toto: 1. odpouští nemocnému lehké hříchy a časné tresty; 2. rozmnožuje mu milost posvěcující; 3. posiluje ho v utrpení, pokušení a smrtelné úzkosti.

187. Čím se má nemocný připravit k pomazání nemocných?

Nemocný se má připravit k pomazání nemocných svatou zpovědí, svatým přijímáním a má se úplně odevzdat do vůle Boží.

188. Co uděluje kněz nemocnému po pomazání nemocných?

Po pomazání nemocných uděluje kněz nemocnému papežské neboli apoštolské požehnání, spojené s plnomocnými odpustky pro okamžik smrti.

Kdo má přijmout pomazání nemocných? - Pomazání nemocných má přijmout každý katolický křesťan, který již užívá rozumu a nebezpečně

onemocněl. Má tedy tuto svátost přijmout i dítě, které již začalo užívat svého rozumu, jestliže nebezpečně onemocní. Bývá to pravidelně ve věku kolem šesti let, avšak i v pěti letech a někdy ještě dříve.

Nemá se čekat, až nemocný začne umírat, neboť pak by už se nemohl zpovídat ani přijmout svátost oltářní. Domácí by měli na svědomí hřích, kdyby jejich vinou nemocný zemřel nesmířen s Pánem Bohem. Avšak i po posledním výdechu umírajícího může se ještě udělit rozhřešení a svaté pomazání, které působí s podmínkou, je-li duše jeho ještě v těle. Duše totiž neopouští tělo umírajícího s posledním výdechem, nýbrž až později.

Svatému pomazání nemocných se říkalo poslední pomazání. První pomazání jsme obdrželi při svatém křtu, druhé při svatém biřmování, třetí se uděluje při svěcení kněžstva a poslední v nebezpečné nemoci. Pomazání nemocných můžeme přijmout tolikrát, kolikrát nebezpečně onemocníme anebo v téže nemoci upadneme do nového nebezpečí.

Co působí pomazání nemocných? - Pomazání nemocných odpouští nemocnému lehké hříchy a časné tresty, rozmnožuje milost posvěcující, posiluje ho v utrpení, pokušení a smrtelné úzkosti. Mimořádně odpouští pomazání nemocných také hříchy těžké, když nemocný už nemůže přijmout svátost pokání, ale předtím vzbudil lítost aspoň nedokonalou. Často působí svaté pomazání úlevu v nemoci, někdy vrací i tělesné zdraví, když to prospěje nemocnému k spáse.

Úprava pokoje nemocného. - Pokoj nemocného se uklidí, vyčistí a pokud možno vyzdobí pro nejvzácnějšího hosta - Pána Ježíše. Poblíž lůžka nemocného se postaví stůl přikrytý čistým ubrusem. Na stůl se postaví kříž a po jeho boku hořící svíce. Jedna sklenice s vodou svěcenou a s větvičkou a druhá s vodou pitnou se lžící. Pak talíř s troškou soli a s kouskem vaty. I květiny na stole se vyjímají pěkně, aby se podobal co nejvíce oltáři. Sůl a vata se po zaopatření spalují.

Pamatuj zavčas zavolat kněze k vážně onemocnělému členu rodiny. Když sám vážně onemocníš, pošli si ihned pro kněze, aby ses při plném vědomí mohl ještě vyzpovídat, přijmout tělo Páně, poslední pomazání a papežské neboli apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro chvíli smrti. Každý večer po zpytování svědomí a lítosti přidávej ještě prosbu za šťastnou smrt: "Svatý Josefe, vypros mi šťastnou hodinu smrti." Když

umíral svatý Josef, byli při něm Pán Ježíš a Panna Maria. Kéž jednou umíráš tak i ty!

61. SVĚCENÍ KNĚŽSTVA

189. Co je svěcení kněžstva?

Svěcení kněžstva je svátost, kterou se uděluje kněžská moc a nárok na zvláštní milosti k řádnému konání kněžských povinností.

190. V čem je kněžská moc?

Kněžská moc je v tom, že kněz může sloužit mši svatou, udělovat svátosti, žehnat a světit.

191. Odkud víme, že Pán Ježíš ustanovil svěcení kněžstva?

Že Pán Ježíš ustanovil svěcení kněžstva víme z Písma svatého, kde se vypravuje, jak Pán Ježíš dal apoštolům kněžskou moc a jak apoštolé tuto moc přenášeli na své nástupce.

192. Kdo jedině může světit na kněze?

Na kněze může světit jedině biskup, platně vysvěcený.

Kněžství. - V nejstarší době zastával kněžský úřad otec v rodině (například Noe, Abrahám, Job) a kníže ve svém národě (například Melchisedech). V národě izraelském ustanovil Bůh k úřadu kněžskému Árona a jeho syny. To bylo ve Starém zákoně.

V Novém zákoně dal Pán Ježíš plnou moc kněžskou apoštolům a ti přenesli tuto moc na své nástupce v Církvi katolické, na biskupy. Při poslední večeři dal Pán Ježíš apoštolům moc sloužit mši svatou a po svém zmrtvýchvstání dal jim moc odpouštět hříchy. Při jiných příležitostech dal jim moc udělovat ostatní svátosti. Tak jim odevzdal Pán Ježíš plnou kněžskou moc.

Příprava na kněžství. - Kdo se chce stát knězem, musí mít k tomu potřebné schopnosti. Musí být zbožný, ctnostný a co se týká vzdělání, u nás má mít maturitu se znalostí latiny. Přihlásí se do kněžského semináře, kde se mu dostává dalšího nutného vzdělání a přípravy pro kněžství. Do stavu duchovního přijímá jej biskup zvláštním obřadem "postřižinami", poněvadž mu ustříhuje vlasy na hlavě na památku trnové koruny Kristovy

a na znamení, že se zřiká světské marnivosti. Od té chvíle nosí na hlavě "tonzuru", to je kolečko vystříhaných vlasů na temeni hlavy. Těm, kteří studují na kněze, se říká bohoslovci. Jsou ubytováni v kněžském semináři a studují na bohoslovecké fakultě.

V této době přijímá bohoslovec nejprve čtyři nižší svěcení a v posledním roce studií tři vyšší svěcení: podjáhenství, jáhenství a kněžství. Svěcení kněžstva dosahuje úplnosti posvěcením na biskupa.

P

Povinnosti kněží. - Kdo přijal vyšší svěcení, je povinen denně se modlit zvláštní modlitby - breviář. Kromě toho se zavazuje, že nevstoupí do stavu manželského a bude žít čistě ve stavu svobodném, aby šel cestou života dokonalejšího a celým srdcem sloužil jen Bohu a těm duším, o které jako kněz má pečovat. V celém svém životě má být jako druhý Kristus.

Svěcení kněžské vtiskuje duši nezrušitelné znamení kněze: To znamená, že kněžské hodnosti nemůže kněz nikdy pozbýt. Kněží se mnoho modlí a obětují za věřící. Jen Církvi odcizení nebo nehodní věřící nemají v úctě kněze.

První mši svaté novokněze se říká "kněžské prvotiny" neboli "primice". Novokněz uděluje po své první mši svaté novokněžské požehnání. Modli se o dobré kněze! - O dobré kněze se modlíváme zvláště v "Suché dny". K modlitbě o kněze nás vybízí Pán Ježíš slovy: "Žeň je sice mnohá, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň" (Mat 9, 37-38). Je to zvláštní milost a vyznamenání pro mladého muže, když ho Bůh volá do stavu kněžského a také milost a vyznamenání pro jeho rodiče. Hodný věřící pomáhá kněžím modlitbou, zvláště na první čtvrtek nebo první sobotu každého měsíce. Pamatuj i ty!

Knězi říkáme „Pater“, to znamená „Otec“, poněvadž věřící jsou svěřeni jeho otcovské duchovní péči. Pomáhej biskupům a kněžím modlitbou, vždy je ochotné poslouchet a uctivě je pozdravuj. Vždyť sám Pán Ježíš řekl apoštolům a jejich nástupcům: „Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá; kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, který mne poslal“ (Luk 10, 16). Svatý Jan Zlatoústý napsal: „Kdo ubližuje knězi, ubližuje Kristu Pánu.“

62. SVÁTOST MANŽELSTVÍ

193. Co je svátost manželství?

Svátost manželství je svátost, která posvěcuje katolického muže a ženu k nerozlučnému manželskému životu a dává jim nárok na zvláštní milosti k řádnému konání manželských povinností.

194. Kdo ustanovil stav manželský?

Stav manželský ustanovil Bůh již v ráji a Pán Ježíš jej povýšil pro pokřtěné na svátost.

195. Jak se uděluje svátost manželství?

Svátost manželství se uděluje takto: 1. Ti, kteří tuto svátost přijímají, vyslechnou kněžské napomenutí, aby spolu žili u lásce, věrnosti a svornosti manželské až do smrti; 2. přísahají před svým farářem a dvěma svědky, že se berou za manžely; 3. podají si pravé ruce a přijmou kněžské požehnání.

196. Které milosti uděluje svátost manželství?

Svátost manželství rozmnožuje milost posvěcující a uděluje nárok na zvláštní milosti k řádnému konání manželských povinností.

197. Které jsou povinnosti manželů?

Povinnosti manželů jsou: 1. aby spolu žili v lásce věrnosti a svornosti manželské až do smrti; 2. aby vychovávali své děti v bázni Boží a pečovali také o jejich blaho pozemské.

Svátost manželství. - Manželství ustanovil Bůh v ráji slovy: "Rost'te, množte se, naplňte zemi . . . Proto opustí člověk otce svého i matku a přilne k manželce své, že budou dva tělem jedním"(1. Mojž 1, 28; 2,23). Sňatek manželský se proto pokládal od dob nejstarších za úkon důležitý a posvátný: "Jsme děti svatých, proto se nesmíme spojovat jako pohané, kteří Boha neznají" (Tob 8, 5).

Manželství bylo ve Starém zákoně svazkem sice velmi vážným a posvátným, avšak svátost to ještě nebyla. Na svátost povýšil manželství teprve Pán Ježíš v Novém zákoně. Aby ukázal, jak je manželství důležité a posvátné, učinil svůj první zázrak na svatbě v Káně. Tím manželství také posvětil. Svátostnému sňatku se proto říká svatba. "Muži, milujte své manželky, jak i Kristus miloval Církev a vydal sebe samého v oběť za ni, aby ji posvětil" (Efes 5, 25-26). Pro katolické křesťany proto nestačí uzavřít manželství jen občanské, civilní, které ovšem u nás musí

předcházet. Církev žádá, aby věřící přijali i svátost manželství. Ti, kteří tuto svátost přijímají, mají být v milosti posvěcující. Kdyby tuto svátost přijímali v těžkém hříchu, dopustili by se tím svatokrádeže.

.

Vždy pamatuj: Manželství ustanovil sám Bůh již v ráji a Pán Ježíš je povýšil na svátost. Je tedy manželství něco svatého. Svatě proto smýšlej o manželství a jeho povinnostech! Jsou to povinnosti vážné, těžké a odpovědné. Pomáhej v těchto povinnostech rodičům aspoň tím, že se za ně budeš vroucně modlit a ochotně je poslouchat.

63. SVÁTOSTNÉ MANŽELSTVÍ JE NEROZLUČITELNÉ

198. Kterými slovy zapověděl Pán Ježíš rozluku manželskou?

Rozluku manželskou zapověděl Pán Ježíš slovy: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!" (Mat 19, 6).

199. Co napsal apoštol svatý Pavel o rozvodu?

O rozvodu napsal apoštol svatý Pavel: "Manželům prikazuji nikoliv já, nýbrž Pán: Manželka ad se od svého muže neodlučuje! Odloučí-li se přece, ať zůstane neprovdaná, nebo ať se smíří se svým mužem! Také muž ať nepropouští svou manželku!" (I, Kor 7, 10-11).

Manželský rozvod. - Když světský úřad rozváže manželství a dovoluje sňatek nový, říká se tomu rozvod. Pokud jde o rozvázání občanského sňatku katolických křesťanů, uznává Církev tento rozvod. Katolický křesťan je však ve svém svědomí vázán nerozlučitelností svátostného manželství podle slov Pána Ježíše: "Každý, kdo propustí svou manželku a bere si jinou, cizoloží, a kdo si bere propuštěnou od muže, cizoloží" (Luk 16, 18). Svátostné manželství může býti před Bohem rozloučeno jen smrtí jednoho z manželů.

Církevní manželský rozvod. - Někdy se však stane, že mezi manžely je řádný společný život velmi těžký, ba skoro nemožný. V takovém případě může postižený z manželů požádat církevní úřad, aby mohli žít od sebe odděleně, aby byli rozvedeni. Rozvedení však zůstávají dále podle Církve manžely. To znamená: Žádný z nich nesmí za života druhého vstoupit v nové svátostné manželství. Teprve tehdy by mohl vstoupit v nové svátostné manželství, až druhý z manželů zemře.

Poněvadž manželství je svazkem církevně nerozlučným, má si každý a každá dobře rozmyslit, než se rozhodne vstoupit do stavu manželského. Nevstupuj v sňatek příliš záhy, neposlouží to ani tvému zdraví ani tvému štěstí. Oči příliš mladých lidí vidí jen růže, ale nevidí trny. Když pak

přijde rozčarování ve střízlivém denním životě, bývá již pozdě. Proto nespěchej, je to krok na celý život, buď šťastný nebo nešťastný.

Až budeš musít i ty jednou se rozhodnout, nehleď jen na majetek a krásu ale především na řádný křesťanský život toho, koho si chceš vzít, "Kdo se žení pro statek. ten přichází na zmatek, kdo pro krásu, ta trvá do času, kdo pro ctnost, ta trvá věčnost."

Před svým rozhodnutím nejen o tom mnoho přemýšlej, ale rad' se také s rodiči a se zpovědníkem a dbej rady starších a zkušených lidí. Modlívej se o osvětlení k Duchu svatému a pros o pomoc Pannu Marii - Matku dobré rady.

64. PŘÍPRAVA NA ŠŤASTNÉ MANŽELSTVÍ

200. V čem je příprava na šťastné manželství?

Příprava na šťastné manželství je v tom: 1. aby si oba dobře rozmyslili, hodí-li se k nerozlučnému svazku; 2. aby žili mravně čistě; 3. aby obnovili své vědomosti náboženské a hodně přijali svátost pokání a svátost oltářní.

201. Kdy je známost dovolena?

Známost je dovolena, když je pro manželství a čistá.

Známost. - Jen ten bude šťasten ve stavu manželském, koho Bůh k tomu stavu určil. Do stavu manželského volá Bůh toho; komu dal k tomu náklonnost a schopnosti. Kdo je ve věku, kdy může pomýšlet na manželství, má nejprve dobře poznat osobu, s kterou chce uzavřít sňatek manželský. Je to důležité, aby se mohli oba přesvědčit, zdali se k sobě hodí pro šťastný společný život manželský. Takoví mají právo mít spolu známost.

Známost je dovolena, když je pro manželství. To znamená, že mají právo spolu chodit nikoliv pouze pro zábavu, nýbrž proto, aby poznali, zda se hodí k šťastnému životu manželskému. Známost, v níž je předem vyloučena možnost manželství, je nedovolená a stává se hříšnou.

Známost má být čistá, to znamená, že oba mají se chránit všeho, co by bylo proti studu a mravní čistotě. Jen čistá známost může být dobrou přípravou na šťastné manželství. Opravdová láska je spojena s úctou jednoho k druhému. V tom je základ čisté, krásné a radostné známosti.

Zasnoubení a svatba. - Když si vzájemně slíbí manželství, jsou spolu zasnoubeni a říká se jim snoubenci. Zasnoubení nemá být lehkomyšlné. Má k němu dojít teprve po zralé úvaze, po poradě s rodiči, popřípadě se zpovědníkem a po zbožné modlitbě. Kdo by zasnoubení lehkomyšlně zrušil, dopustil by se tím těžkého hříchu. Jen tehdy by směl zasnoubení zrušit, kdyby měl k tomu velmi vážné důvody. Avšak snoubenci mají teprve tehdy právo spolu žít jako manželé, až jsou k tomu oprávněni platným přijetím svatého manželství.

Když se rozhodli vstoupit spolu do stavu manželského, napřed domluví přijetí sňatku manželského jako občané na místním národním výboru a jako katolíci domluví také přijetí svátosti manželství u svého faráře. Zajdou k němu s dvěma svědky. Ten vyšetří, zdali nic nebrání zamýšlenému církevnímu požehnání sňatku a zdali tak činí dobrovolně. O tom se sepíše protokol.

Mají si také zopakovat katechismus, aby obnovili své vědomosti náboženské. Potřebují to k tomu, aby nejen sami křesťansky žili, ale dovedli v tom duchu také vychovávat své děti. Před přijetím svátosti stavu manželského přistupují k sv. zpovědi a k sv. přijímání, aby byli v milosti posvěcující. Je velmi radno při té příležitosti vykonat zpověď životní. Je přáním Církve, aby svátost manželství byla přijímána dopoledne ve mši svaté. Novomanželům se dává při této mši svaté zvláštní požehnání. Když to ordinář dovolí, mohou novomanželé při této mši svaté přijímat pod obojí způsobou.

Kdo chce být knězem, přihlásí se do semináře, kde musí mnoho studovat, modlit se, cvičit v ctnostech, zvláště ve zbožnosti a mravní čistotě, přijímat svátosti, aby se co nejlépe připravil na kněžské povolání. Podobně, kdo chce žít ve stavu manželském, má se učit svědomitě všemu, co bude potřebovat v manželství. Má se mnoho modlit, cvičit v ctnosti, zvláště ve zbožnosti, obětavosti, trpělivosti, mravní čistotě, má často přijímat svátosti, aby co nejlépe dovedl vykonávat povinnosti stavu manželského. Na svaté manželství jen svatě se připravovat!

65. MODLITBA

202. Co je modlitba?

Modlitba je zbožné pozdvižení mysli k Bohu.

203. Proč se modlíme?

Modlíme se proto, poněvadž jsme povinni modlitbou Boha ctít. Pán Ježíš modlitbu výslovně přikázal a bez modlitby nedosáhneme milosti Boží, abychom zbožně žili a svatě zemřeli.

Modlitba. - Modlit se můžeme buď vnitřně, anebo zároveň zevně. Vnitřně se modlíme, když zbožně a s láskou myslíme na Boha. Krásný druh vnitřní modlitby je rozjímání. Rozjímáme, když zbožně a s láskou přemýšlíme o některé pravdě víry, například o tom, jak je Bůh mocný, dobrý, milosrdný, jak se Pán Ježíš narodil, učil, činil zázraky, trpěl, zemřel, vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, jak seslal Ducha svatého, jak přebývá mezi námi v nejsvětější svátosti oltářní, jak se za nás obětuje ve mši svaté. Přitom vzbuzujeme v sobě nejen zbožné city, ale také dobrá předsevzetí, v čem se chceme zvláště polepšit.

Vnitřně a zevně se modlíme, když nejen zbožně s láskou myslíme na Boha, ale zároveň přitom říkáme slova modlitby. Tato slova mohou být buď vlastní nebo naučená, z paměti nebo z knihy modlitební, potichu nebo hlasitě, soukromě anebo společně. Krásně se modlí, kdo zbožně zpívá. Rychle povznášejí k Bohu modlitby střelné. Jsou to modlitby, které jsou vyjádřeny pouze několika slovy, například "Pane Ježíši, s tebou a pro tebe!"

Kdyby někdo říkal jen slova modlitby nebo zbožné písně, přitom by však na Boha nemyslel, modlil by se toliko zevně. Taková jen zevní modlitba by nebyla platná. O takové modlitbě by platila slova Písma svatého: "Tento lid ctí mě ústy, ale jejich srdce je daleko ode mne" (Mat 15, 8). - Zjevně se jeví zbožnost smeknutím, rovným postojem, klečením, sepnutím rukou, bitím v prsa. Co vyjadřují tyto zevní úkony? "Zdvihněte ruce i srdce k Hospodinu!" (Pláč 3, 41).

Modlitební kniha. - Zbožný věřící dovede k Bohu mluvit samostatně vlastními slovy. Potřebuje však nových myšlenek, aby jimi roznítil a vyjádřil svou víru, důvěru, lásku k Bohu, svou oddanost a vděčnost. K tomu velmi napomáhá modlitební kniha. Ta brání zároveň roztržitosti a činí modlitbu pozornější. Také obsahuje vhodné poučení pro život náboženský. Proto bereme vždycky modlitební knihu s sebou na služby Boží. Jako dar bývá modlitební kniha milou památkou. Chodíváš s ní do kostela?

Proč se modlíme? - Máme se modlit nejen proto, že potřebujeme Boží pomoci, ale především proto, abychom Boha ctili jako svého nejvyššího Pána, jemu děkovali a jej usmiřovali. - Proto řekl Pán Ježíš: "Je potřeba se vždycky modlit a neustávat" (Luk 18, 1). "Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete, tlucte a bude vám otevřeno" (Mat 7, 7). "Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení" (Mat 26, 41). Svatý Alfons napsal o modlitbě: "Svatí se stali svatými proto, že se modlili. "

Pán Ježíš se modlíval každodenně, často dlouho do noci, ba i po celou noc. Oč více je potřeba modlitby každému z nás! Proto Církev povzbuzuje věřící denně k modlitbě zvoněním, příkladem i slovem. V každé mši svaté kněz vybízí opět a opět "Oremus!" (Modleme se!) Modlitba nás spojuje s Bohem, posvěcuje nás a posiluje k dobrému, těší nás v soužení, pomáhá v nouzi a zjednává nám milost k setrvání v dobrém až do :mrti.

66. MODLEME SE SPRÁVNĚ

204. Kdo se modlí správně?

Modlí se správně, kdo se modlí zbožně, pokorně, důvěrně, odevzdaně do vůle Boží a vytrvale.

205. Co řekl Pán Ježíš o vyslyšení správné modlitby?

O vyslyšení správné modlitby řekl Pán Ježíš: „Vpravdě, vpravdě pravím vám: Budete-li o cokoli prositi Otce mého ve jménu mém, dá vám' (Jan 16, 23).

206. Jak vyslyší Bůh správnou modlitbu?

Správnou modlitbu vyslyší Bůh tak, že nám udělí buď to, oč prosíme, anebo něco lepšího.

Kdo se modlí správně? - Správně se modlí, kdo se modlí zbožně. To znamená, že při modlitbě s velkou vírou, důvěrou a láskou myslí na Boha a není dobrovolně roztržitý. Před modlitbou si pokaždé živě představ, ke komu chceš mluvit. - Pokorně se modlí, kdo uznává, že je před Bohem nepatrný, slabý a hříšný. Všechno stvořené je před Bohem jakoby nic a on je Stvořitel všeho. "Modlitba pokorného proráží nebesa" (Sir 35, 21). "Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává svou milost" (I Petr 5, 5). Vzpomeň na modlitbu pyšného farizeje a pokorného celníka v chrámě. Celník se modlil: "Bože, buď milostiv mně hříšnému" (Luk 18, 13).

Důvěrně se modlí, kdo s jistotou očekává, že ho Bůh vyslyší. S takovou důvěrou přistoupila nemocná žena k Pánu Ježíši, dotkla se jeho roucha a byla uzdravena. Uzdravené řekl Pán Ježíš: "Bud dobré mysli, dcero, tvá víra tě uzdravila" (Mat 9, 22). Bůh ovšem nedá, co je zlé nebo spíše škodlivé. Kdo se však modlí se slabou důvěrou, o tom platí slova Písma svatého: "Kdo pochybuje, podobá se mořské vlně, která se větrem čeří a zmítá; jen ať se však takový člověk nedomnívá, že dostane něco od Boha . . ." (Jak 1; 7 - 8).

Odevzdaně do vůle Boží se modlí, kdo úplně ponechává Bohu, kdy a jak ho vyslyší. Vzorem je nám Pán Ježíš, když se modlil na hoře Olivetské: "Otče, chceš-li, odejmi tento kalich ode mne, avšak ne má, nýbrž tvá vůle se staň!" (Luk 22, 42). - Vytrvale se modlí, kdo neustává se modlit, třeba by nebyl hned od Boha vyslyšen. Slepý žebrák u Jericha prosil opět a opět: "Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou! (Luk 18, 38). Podobně i my máme svou modlitbu opakovat znovu a znovu: Pán Ježíš nás k tomu vybízí slovy: " Je potřebí vždycky se modliti a neustávati" (Luk 18, 1). "Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete, tlucte a bude vám otevřeno!" (Luk 11, 9).

Modli se vždy s největší důvěrou! I tobě praví Pán Ježíš: Což někdo z vás, když ho bude jeho syn prositi o chléb, podá mu kámen? Anebo bude-li ho prositi o rybu, což mu podá hada? Dovedete-li tedy vy, jsouce zlí, dávat svým dětem dobré dary, oč spíše dá váš Otec nebeský dobré věci těm, kteří ho prosí (Mat 7, 9-10).

67. KDY A ZAČ SE MÁME MODLIT?

207. Kdy se máme zvláště modlit?

Máme se modlit zvláště ráno a večer, před jídlem a po jídle, před prací a po práci, když k modlitbě zvoní a v pokušení.

208. Zač se máme především modlit?

Především máme se modlit za to, co je ke cti a chvále Boží a k naší spáse. Pán Ježíš o tom řekl: "Hledejte nejprve království Boží a jeho spravedlnost, a toto všechno bude vám přidáno!" (Mat 6, 33).

Kdy se máme zvláště modlit? - Podle napomenutí Pána Ježíše "je zapotřebí vždycky se modliti a neustávati" (Luk 18, 1). Můžeme se vždycky modlit, když myslíme často a s láskou na Boha, i při práci, při odpočinku nebo při zábavě. Přitom můžeme si alespoň v duchu říkat krátké střelné modlitby. Jsou však chvíle, kdy máme kromě toho ještě zvlášť se modlit.

Ráno můžeš se modlit v tomto pořadí: Otče náš, Zdrávas, Věřím, Desatero, Zdrávas Královno, Anděle Boží. Potom vzbudíš dobrý úmysl: "Cokoli dnes budu myslet a mluvit, cokoli činit a trpět, obětuji, Bože, ke cti a chvále Tvé. Také chci dnes získat všechny mně možné odpustky. Tobě chci já sloužit bez ustání, Ty mně k tomu dej své požehnání.

Večer se můžeš modlit v tomto pořadí: Otče náš, Zdrávas, Věřím, Pod ochranu tvou, Anděle Boží, Desatero se zpytováním svědomí a vzbuzením dokonalé lítosti. K tomu přidáváme duchovní svaté přijímání s modlitbou za šťastnou smrt.

Můžeš se však modlit ráno a večer i jiné modlitby, a to vlastními slovy. Když jsi někdy již velmi unaven nebo máš někdy opravdu velmi málo času, pak můžeš modlitbu ranní a večerní zkrátit a vykonat ji několika vlastními slovy. Vždycky však ráno vzbud' dobrý úmysl a večer vykonej zpytování svědomí s dokonalou lítostí. Den má 1440 minut. Není to mnoho, máš-li z tolika minut věnovat jen několik minut ranní a večerní modlitbě.

Před jídlem a po jídle sluší se Bohu poděkovat. Je proto bohumilý zvyk modlit se před jídlem a po jídle. - Podobně, když se zvoní k modlitbě: ráno, v poledne, večer, ve 3 hod. v pátek odpoledne, a umíráčkem. - Také je správné modlit se před prací a po práci, neboť práce modlitbou posvěcená je lehčí, úspěšnější a záslužnější. (Bez Božího požehnání marné lidské namáhání. S Bohem začni každé dílo, podaří se ti až milo.)

Nejvíce se máme modlit v pokušení, před důležitým podnikem, a když něco tíží (starost, zármutek, nemoc, neštěstí, nebezpečí, hodina smrti). Bůh toho neopustí, kdo se ho nespustí. "Kdo umí se náležitě modlit, umí také náležitě žít (Sv. Augustin.)

Kde se máme modlit? Bůh je všude a nejbližší je v nás. Proto i my můžeme se modlit všude. Pán Ježíš rád se modlival o samotě. Tím dal nám příklad a také doporučil se modlit při zavřených dveřích (Mat 6, 6).

Také ovšem doporučil se modlit společně a dal pro modlitbu společnou zvláštní zaslíbení: "Kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém, tam j sem já mezi nimi" (Mat 18, 20).

Dokud dýcháš, žiješ. Dýcháním se okysličuje krev a tak se udržuje tvůj život. Máš nejen tělo, máš také duši. I duše musí dýchat. Dýcháním duše je modlitba. Když se modlíš, tvoje duše čerpá u Boha posilu, aby sis vždy zachoval milost posvěcující, přemáhal pokušení a konal dobré skutky. Dej si proto hodně záležet na dobré, zbožné modlitbě! Co nejčastěji používej modliteb střelných. Tak bude tvoje duše modlitbou stále dýchat a stále čerpat potřebnou posilu.

68. OTČE NÁŠ - ZDRÁVAS MARIA

209. Proč je „Otče náš“ nejlepší modlitba?

„Otče náš“ je nejlepší modlitba, protože pochází od Pána Ježíše a obsahuje krátce všechno, zač se máme modlit.

Prosby modlitby Páně. - Poněvadž modlitba "Otče náš" je od Pána .Ježíše, říkáme jí modlitba Páně. Skládá se z oslovení "Otče náš, jenž jsi na nebesích" a ze sedmi proseb. "Otče náš" říkáme Bohu proto, že je náš nejlepší Otec, všechno dobré máme od něho a při svatém křtu nás přijal za své děti a dědice nebeské blaženosti. Můžeme jej prosit ještě s větší

důvěrou, než děti prosí vlastního otce. Říkáme "Otče náš" a nikoliv "Otče můj", protože jsme před Bohem všichni jako bratři a sestry. Oč prosíme pro sebe, o to prosíme také pro lidi ostatní.

V prvních třech prosbách prosíme o věci božské. "Posvět' se jméno tvé." Jménu Božímu a Bohu samému patří úcta nejvyšší. Zde prosíme, aby ode všech byl poznán a náležitě uctíván. "Ne nám, Pane, ale jménu svému dej slávu" (Žalm 113, 1). - "Přijď království tvé. Království Boží na zemi je Církev, království Boží v duši je milost posvěcující a království Boží v nebi jsou svatí ve věčné blaženosti s Bohem. Zde prosíme, aby všichni lidé přišli do Církve, žili svatě, a dostali se do nebe. - "Bud vůle tvá . . ." Vůle Boží je to, co Bůh přikazuje nebo k naší spáse zařizuje. Zde prosíme o milost, abychom jeho přikázání poslouchali a s jeho řízením souhlasili tak oddaně, jako svatí v nebi.

Ve čtyřech posledních prosbách prosíme o věci lidské. "Chléb náš vezdejší, dej nám dnes." Chléb vezdejší, neboli každodenní, je pokrm, nápoj, teplo a světlo. Chlebem duchovním je slovo Boží a svátost oltářní. "Odpusť nám naše viny . . ." Naše viny jsou naše hříchy a naším viníkem je, kdo nám ublížil. - "A neuved' nás v pokušení." Celý náš život je stálá zkouška. Doléhají na nás pokušení od těla, od světa a od ďábla. Prosíme Boha, aby nás nenechal v pokušení klesnout. - "Ale zbav nás od zlého. Amen." Zlo je hřích, bolest, hanba, zármutek. Největší zlo je hřích těžký a věčné zavržení. - Amen znamená: Staň se, oč prosíme.

Prosby pozdravení andělského. - Modlitbě "Zdrávas Maria" říkáme pozdravení andělské, poněvadž začíná slovy, kterými pozdravil Pannu Marii anděl Gabriel při zvěstování. Svátá Alžběta ji potom uvítala slovy: "Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod života tvého". Ostatní slova přidala Církev již za dávných časů.

"Zdrávas" (latinsky Ave) znamená: Bud' pozdravena! - "Milosti plná" znamená: Od svého prvního počátku byla Panna Maria naplněna milostí posvěcující, neboť nebyla poskvrněna ani hříchem dědičným a uchránila se i hříchu osobního. - "Pán s tebou" znamená: Bůh tě vedl a chránil od počátku života. "Požehnaná ty mezi ženami" znamená: Panna Maria je ze všech nejslavnější a chvály nejhodnější. - "A požehnaný plod života tvého, Ježíš." Tímto požehnaným plodem je její Syn Pán Ježíš. "Pros za nás

hříšné . . ." nám připomíná, abychom s velkou důvěrou Pannu Marii o všechno prosili, neboť její přímluva u Boha je nejmocnější.

Modlit se mohou jen andělé a lidé, Člověku dal Bůh rozum, aby jej mohl poznat, s láskou ho uznávat a velebit jako Pána světa i celého vesmíru a k němu se obracet jako k svému nejlepšímu nebeskému Otci. Považuj to proto za velké vyznamenání, že smíš spínat ruce k modlitbě. Modlitba je vzácný klíč, neboť jím můžeš si otevřít poklady největší - poklady Božích milostí. Nauč se dobře zvláště těm modlitbám, které najdeš na konci tohoto katechismu.

ČÁST TŘETÍ

PLŇ ZÁKON BOŽÍ

PÁN JEŽÍŠ TI PRAVÍ: "JÁ JSEM CESTA!"

69. PŘIROZENÝ A ZJEVENÝ ZÁKON BOŽÍ

210. Co je přirozený zákon Boží?

Přirozený zákon Boží je zákon, který Bůh vložil svědomím do duše každého člověka.

211. Co je zjevený zákon Boží?

Zjevený zákon Boží je zákon, který Bůh lidem výslovně oznámil neboli zjevil. Je to zvláště největší přikázání lásky a jeho vysvětlení v desateru Božích přikázání.

212. Které je největší přikázání lásky?

Největší přikázání lásky je: "Miluj Pána Boha svého, z celého srdce svého, z celé duše své a z celé mysli své!" To je největší a první přikázání. Druhé pak je mu podobné: „Miluj bližního svého jako sebe samého!“ (Mat 22, 37-39).

213. Proč nesmíme jednat proti svědomí?

Proti svědomí nesmíme jednat, protože svědomí nám hlásá vůli neboli zákon Boží. "Všechno, co není z přesvědčení (podle svědomí), je hřích (Řím 14, 23).

Přirozený zákon Boží. - K spáse nestačí jen v Boha věřit. Podle víry musíme také žít. Ovocné stromy nejsou jen k tomu, aby kvetly, ale aby přinášely ovoce. Podobně víra není k tomu, abychom jen věřili, ale abychom podle víry také žili. Víra je jako květ a život podle víry, zvláště skutky lásky k Bohu a k bližnímu, to má být ovoce květů víry. To znamená: Musíme plnit zákon Boží! "Neboť jako je tělo bez ducha mrtvé, tak jest i víra bez skutků mrtvá" (Jak 2, 26).

Bůh chce, aby každý byl spasen. Proto vložil svědomím svůj zákon do duše každého člověka. Není tedy od něho ani prominutí ani odvolání. I

pohan je přirozenému zákonu podroben a bude také jednou podle něho od Boha souzen. Písmo svaté o tom praví: "Jádro zákona je vepsáno v jejich srdcích. A o tom spoluvydá svědectví jejich svědomí, tím totiž, že se jejich myšlenky budou vzájemně obviňovati neb i obhajovati" (Řím 2, 15). - To je přirozený zákon Boží.

Zjevený zákon Boží. - Přirozený zákon Boží poznávají i pohané. Mnozí však nepoznávali tento zákon dosti jasně a zřetelně anebo nedbali toho zákona. Proto Bůh svůj zákon výslovně oznámil neboli zjevil, zvláště s hory Sinaj. To je zjevený zákon Boží neboli desatero Božích přikázání, které je vysvětlením největšího přikázání lásky.

Bůh dal desatero s hory Sinaj asi roku 1500 před Kristem. Mojžíš odevzdal desatero národu izraelskému na dvou kamenných deskách. I my jsme povinni zachovávat desatero, poněvadž vysvětluje přirozený zákon Boží s největším přikázáním lásky a Pán Ježíš výslovně poručil je zachovávat: "Chceš-li vejít do života (věčného), zachovávej přikázání" (Mat 19, 17). "Nepřišel jsem zákon zrušit, ale naplnit (Mat 5, 17).

První tři přikázání Boží vysvětlují lásku k Bohu a další přikázání vysvětlují lásku k sobě a k bližnímu. Desatero dal nám Bůh nejen pro věčnou spásu, ale také i pro pozemské blaho a pro pořádek v lidské společnosti. O kolik lépe by bylo na světě, kdybychom všichni svědomitě plnili zákon Boží!

Svědomí. - Přirozený i zjevený zákon Boží člověk poznává svým rozumem a potom ví: "To dělat musím a to dělat nesmím." Tento soud našeho rozumu, zdali smím nebo nesmím něco učinit, promluvit pomyslet, je naše svědomí. Svědomí je úsudek rozumu o mravní hodnotě našich myšlenek, žádostí, slov a skutků.

Svědomí před skutkem se jmenuje svědomí předchozí a svědomí po skutku se jmenuje svědomí následné. Svědomí před skutkem pobízí nebo varuje. Po skutku buď chválí nebo vyčítá, blaží nebo mučí. "Čisté svědomí největší jmění, zlé svědomí nejhorší soudce."

Jen svědomí před skutkem (předchozí) rozhoduje o tom, zdali jsme jednali dobře anebo snad zhřešili. Naše svědomí však musí být pravdivé a jisté. Nikdy nesmíme jednat proti pravdivému a jistému svědomí, protože

takové svědomí nám hlásá Boží vůli neboli zákon Boží. V tom smyslu praví Písmo svaté: "Všechno, co není z přesvědčení (tj. podle svědomí), je hřích" (Řím 14, 23).

Někdo je málo poučen v náboženství, a to bez vlastní viny. Pak ani určitě neví, co má dělat a co dělat nemá, aby žil podle zákona Božího. Svědomí takového je bludné bez vlastní viny. Kdo takto bloudí bez vlastní viny, nemá za to hřích. Když někdo je málo poučen v náboženství vlastní vinou a bloudí ve svém jednání, pak má za to hřích. Svědomí takového je bludné vlastní vinou.

Někdo má svědomí otupené tím, že se často dopouští hříchů. Takový si z ničeho "nic nedělá". O takovém říkáme, že je nesvědomitý, že nemá svědomí. On ovšem svědomí nepozbyl, ale jen na čas otupil, nebo uspal. Někdo uspává svoje svědomí i opojným nápojem. Svévolně si svědomí otupovat je hřích.

Někdo má svědomí opět úzkostlivé. Je to v tom případě, když vidí hřích i v tom, co hříchem není. Jak svědomí otupené, tak i svědomí úzkostlivé je nesprávné, a proto se musí vychovávat tak, aby se stalo pravdivým a jistým.

Jedině lidé duševně choří a dědičně zatížení, nebo někdy i lidé příliš rozčilení, nenesou plnou odpovědnost. Člověk ovšem není odpovědný ani za to, co činí ve spánku, v horečce a vůbec, když bez vlastní viny neví co dělá.

Za své činy jsi odpovědný, neboť zákon Boží, alespoň přirozený, zná každý člověk a tvoje vůle je svobodná. O tvém jednání nerozhoduje jakýsi slepý osud. Nejsi předurčen ani k dobrému ani ke zlému jednání. Na tvou vůli ovšem působí různé pohnutky, abys dělal to, nebo ono, názory a příklady dobré i zlé, výstrahy v pokušení. Rozhodnout se však můžeš, jak sám chceš. Ke zlému jsi sice nakloněn, ne však nucen. Jednáš podle vlastní vůle a jsi tedy za své činy odpovědný.

Vychovávej proto své svědomí! Svědomí vychovááš, když se pilně vzděláváš v náboženství, svědomitě plníš zákon Boží, varuješ se hříchu, častěji a pravidelně se zpovídáš, každý večer zpytuješ svědomí a vzbuzuješ lítost nad svými hříchy s předsevzetím, že chceš se opravdu polepšit. Kdo se chrání i nejmenších hříchů a snaží se konat i malé povinnosti co nejlépe, o tom říkáme, že je svědomitý. Bud svědomitý i ty jen tak budeš moci plnit vždy a správně zákon Boží k svému věčnému i pozemskému blahu.

70. V JEDNOHO BOHA VĚŘITI BUDEŠ

(První přikázání Boží)

214. Co Bůh poroučí prvním přikázáním?

Prvním přikázáním Bůh poroučí, abychom v něho věřili, doufali, jej milovali a jemu prokazovali nejvyšší úctu.

215. Co řekl Pán Ježíš o svaté víře?

O svaté víře řekl Pán Ježíš: „Kdo věří ve mne, má život věčný“ (Jan 6, 47).

216. Proč věříme v pravdy Boží?

Věříme v pravdy Boží, protože je zjevil Bůh pravdomluvný a k věření je předkládá Církev neomylná.

217. Čím se máme ve svaté víře vzdělávat?

Ve svaté víře se máme vzdělávat náboženským poučováním doma, v kostele a náboženskou četbou.

Víra v Boha. - Slovo "věřím" znamená: Uznávám za pravdu. Věřím v Boha znamená: Uznávám za pravdu všechno, co je od Boha. Ale pozor, v tom je obsaženo mnohem více. Není to jen uznávání Boha, jen nějaký náboženský cit anebo náboženské založení, které někdo má nebo nemá. Je to veliký dar, který Duch svatý vlil do duše s milostí posvěcující. Tato křesťanská víra je nadpřirozená, od Boha do duše vlitá schopnost, abychom ochotně a rádi uznávali za pravdu všechno, co Bůh zjevil a čemu učí Církev katolická. Za tento dar proto často děkujeme a o jeho zachování a rozmnožení prosíme. Proto častěji se modlíme vzbuzení víry.

Víra je pro věřícího člověka největší světlo a síla. Horlivě se proto ve víře vzdělávej a o její zachování se modli!

71. JAK MÁME VĚŘIT V PRAVDY BOŽÍ

218. Jak máme věřit pravdy Boží?

V pravdy Boží máme věřit pevně, vytrvale, nebojácně a účinně.

219. Co napsal apoštol svatý Jakub o víře bez skutků?

Apoštol svatý Jakub napsal o víře bez skutků: "Jako jest tělo bez ducha mrtvé, tak jest i víra bez skutků mrtvá" (Jak 2, 26).

220. Co řekl Pán Ježíš o vyznání víry?

O vyznání víry řekl Pán Ježíš: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznam i já před Otcem, jenž je v nebesích" (Mat 10, 32).

Jak máme věřit v pravdy Boží? - Pevně věří, kdo nepochybuje. Panně Marii zjevil Bůh, že bude matkou Vykupitele a ona tomu uvěřila pevně. Podobně máme věřit i my ve všechny pravdy, které Bůh zjevil a kterým učí jeho Církev. "Vím, komu jsem uvěřil," napsal apoštol svatý Pavel (2. Tim 1, 12).

Věří vytrvale, kdo se nedá ničím odvrátit od svaté víry. "Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu" (Jos 24, 15).

Věří nebojácně, kdo i veřejně mluví a jedná podle svaté víry. Není jako třtina větrem se klátící. Hrdě se hlásí ke Kristu a k jeho Církvi. - Věří účinně, kdo víru osvědčuje dobrým životem. "Ne každý, kdo říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, nýbrž ten, kdo plní vůli Otce nebeského" (Mat 7, 21).

Říká se: "Kdo se za svůj jazyk stydí, hoden potupy všech lidí." Ještě více by to platilo o tom, kdo by se styděl za svou pravou, katolickou víru. Radostně se proto hlas ke své pravé, katolické víře. Jak vyznáš svou víru, když jdeš kolem kříže, obrazu nebo sochy Pána Ježíše, Panny Marie, svatých, kolem kaple, kostela, potkáš-li kněze, který nese nejsvětější svátost oltářní k nemocnému, nebo v průvodě při náboženské slavnosti? Zmužilé vyznání víry zajišťuje Boží odplatu a budí úctu u každého čestného člověka.

72. HŘÍCHY PROTI VÍŘE

221. Co řekl Pán Ježíš o zapírání víry?

O zapírání víry řekl Pán Ježíš: "Kdo mne zapře před lidmi, toho zapru také já před Otcem, jenž je v nebesích" (Mat 10, 33).

222. Co řekl Pán Ježíš o nepravých prorocích?

O nepravých prorocích řekl Pán Ježíš: "Mějte se na pozoru před nepravými proroky! Ti přicházejí k vám v ovčím rouše, ale v nitru jsou draví vlci" (Mat 7, 15).

223. Jak se máme chovat k jinověrcům?

K jinověrcům se máme chovat s bratrskou láskou. "Bludy potírejte, bloudící milujte."

Hříchy proti víře. - Proti víře se prohřešuje, kdo ji lehkomyšlně vydává v nebezpečí, kdo dobrovolně pochybuje o některé pravdě víry, kdo svou vinou v Boha nevěří, víru zapírá nebo od ní odpadá.

Když někoho obtěžují myšlenky proti víře, je to obyčejně pokušení a není to ještě hřích. V tom případě má se takový pomodlit aspoň krátké vzbuzení víry: "Pane Ježíši, pevně věřím všemu, co jsi zjevil a čemu učí církev katolická. Posilni víru mou!" Když něčemu z Božích pravd dobře nerozumíš, požádej kněze, aby ti to vysvětlil.

Kdo některé pravdě křesťanského náboženství tvrdošíjně věří jinak, než jak učí církev katolická, dopouští se bludařství. Kdo odpadá od Církve, dopouští se odpadlictví. Kdo svou vinou v Boha vůbec nevěří, je nevěrec neboli atheista. Tyto hříchy proti svaté víře jsou těžké. Bylo by hříchem proti víře být ve víře lhostejný. Člověk ve víře lhostejný říká: "Víra jako víra . . . Víra není hlavní věc . . . Každé náboženství je stejně dobré."

K jinověrcům máme se chovat s bratrskou láskou. Pro jejich víru jimi nepohrdáme, neposmíváme se jim a nepronásledujeme je. Byl by to hřích proti lásce k bližnímu. Proto praví svatý Augustin: "Bludy potírejte, bloudící milujte!" Kdo byl od malička vychován v nepravé víře a pokládá ji pevně za pravou, nemá za to hřích, dokud nepozná víru pravou.

Je však výslovně zapovězeno chodit na kázání a bohoslužby jinověrců, přijímat od nich svátosti a býti jim kmotry při náboženských úkonech. Jen v poměru k pravoslavným je to za určitých okolností dovoleno. Bližší vysvětlí kněz.

Kdo má vzácný poklad, chrání jej pečlivě před každým nebezpečím. Podobně i ty opatruj co nejlépe své velké bohatství: Svatou katolickou víru! Pečlivě se v ní vzdělávej a vroucně se modli, aby sis ji vždy zachoval. "Boží je to dar" (Efes 2, 8).

73. DOUFEJ V BOHA

224. Co zvláště můžeme od Boha očekávat?

Zvláště můžeme od Boha očekávat odpuštění hříchů., všechny potřebné milosti a věčnou spásu.

225. Kdy můžeme od Boha očekávat i dobra pozemská?

I dobra pozemská můžeme od Boha očekávat, když přispívají k naší spáse. Doufej v Boha! - Slovo "doufám" znamená: Čekám od někoho, že mi pomůže. Doufám v Boha, znamená: Pevně očekávám, že mi Bůh dá všechny potřebné prostředky k tomu, abych byl na zemi šťastně živ a pak věčně spasen. Mohu to očekávat s důvěrou, protože Bůh to slíbil. On chce, aby všichni lidé byli spaseni (1. Tim 2, 4). Kdo takto v Boha doufá, má křesťanskou naději. Je to veliký dar, který nám Bůh vlil do duše s milostí posvěcující při svatém křtu.

Křesťanská naděje je nadpřirozená, od Boha do duše vlitá schopnost, kterou pevně, s jistotou a s hlubokým vnitřním přesvědčením očekáváme všechno, co nám Bůh slíbil pro zásluhy Ježíše Krista. Za tento dar vděčně děkujeme a o jeho zachování i upevnění prosíme. Proto častěji se modlíme vzbuzení naděje.

Kdo se prohřešuje proti naději? Proti naději se prohřešuje, kdo spoléhá jen na lidské síly a o Boží pomoc neprosí. Kdo se spoléhá opovážlivě a říká "Bůh je milosrdný, nemusím se o nic starat, nemusím se bát jeho trestů, polepším se až později." Kdo v Boha nedůvěruje a si zoufá: "Bůh mi nemůže odpustit nebo nechce mi pomoci."

V životě přijdou na tebe někdy chvíle, kdy se ti bude zdát, že jsi sám a sám. zcela opuštěn. I kdyby tě opustili všichni, Bůh tě neopustí nikdy! "Proč jsi zarmoucena duše moje, a proč se znepokojuješ? Doufej v Boha" (Žalm 41, 6) Člověče přičiň se a Bůh ti požehná. Když je nouze největší, pomoc Boží nejbližší.

74. MILUJ BOHA

226. Proč máme Boha milovat?

Boha máme milovat, protože si zaslouží lásky pro svou nekonečnou dokonalost a je náš Otec nebeský, od něhož máme všechno dobré.

227. Kdo miluje Boha nadevšecko?

Boha miluje nadevšecko, kdo je ochoten raději všeho se vzdát, než těžkým hříchem ztratit jeho lásku.

Miluj Boha! - Slovo „miluji“ znamená: Mám zalíbení v tom, koho mám rád, a proto chci jemu jen dobro. Slovo miluji Boha, znamená: Mám zalíbení v Bohu, proto chci jeho čest a slávu a pro něho miluji sebe i všechny ostatní lidi jako děti Boží.

Láska k Bohu je velký dar, který nám Bůh vlil do duše s milostí posvěcující při svatém křtu. To je křesťanská láska k Bohu. Křesťanská láska k Bohu je nadpřirozená, od Boha do duše vlitá schopnost, abychom jej milovali nadevšecko, sebe a bližního milovali z lásky k Bohu. Křesťanská láska k Bohu je ctnost největší. Za tento dar vděčně děkujeme a o jeho zachování i rozmnožení prosíme. Proto častěji se modlíme vzbuzení lásky k Bohu.

O lásce k Bohu napsal svatý apoštol Pavel: "Kdybych měl všecku víru, takže bych hory přenášel, lásky však kdybych neměl, ničím bych nebyl . . . Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři, ale největší z nich je láska (1. Kor 13, 2; 13, 13). Kdo miluje Boha proto, že Bůh je nejvyšší dobrý, dokonalý a lásky nejhodnější, má lásku dokonalou. Kdo miluje Boha jen pro dobro, které od něho má, nebo očekává, má lásku nedokonalou.

Miluj Boha nadevšecko! - Kdo miluje Boha nadevšecko, váží si Boha víc než všeho na světě a je hotov raději všeho se vzdát než těžkým hříchem ztratit jeho lásku. Pán Ježíš řekl: "Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden" (Mat 10, 37).

Kdo se prohřešuje proti lásce k Bohu? - Proti lásce k Bohu se prohřešuje, kdo je k Bohu lhostejný, kdo o Boha a Boží záležitosti nestojí a kdo jeho přikázání lehkomyšlně přestupuje.

Čím nejlépe ukážeš, že Boha opravdu miluješ? Tím, že věrně budeš vždy zachovávat všechna přikázání Boží i církevní. Pán Ježíš ti praví: "Kdo má přikazy mé a je zachovává, ten mne miluje" (Jan 14, 21). Ukazuj proto Bohu činem, jak ho miluješ! „Dítky, nemilujte slovem ani jazykem, nýbrž skutkem a v pravdě“ (I. Jan 3, 18).

75. BOHU PATŘÍ ÚCTA NEJVYŠŠÍ

228. Proč jsme povinni Boha uctívat?

Jsme povinni Boha uctívat, protože je náš Stvořitel, nejlepší Otec a nejvyšší Pán.

229. Kdo se zvláště prohřešuje proti úctě Boží?

Proti úctě Boží se zvláště prohřešuje, kdo zanedbává modlitbu, kdo proti Bohu reptá a kdo se dopouští pověry, svatokrádeže nebo modlářství. Jen Bohu patří úcta nejvyšší. - Jen Bohu se klaníme. To znamená: Boha uznáváme za nejvyššího Pána. Prokazujeme mu nejvyšší úctu a podrobujeme se jeho svaté vůli. Úctu Bohu prokazujeme zvláště vnitřní modlitbou. Poněvadž mu náležíme s duší i s tělem, jsme povinni ctít ho i zevně zbožnými úkony, např. pokleknutím. "Pojďte, klaňme se, klekněme před Pánem, svým tvůrcem!" (Žalm 94, 6). Nejvíce se projevuje úcta k Bohu obětmi. Čím je obětní dar dokonalejší, tím je oběť cennější. Která je oběť Nového zákona? - Vnitřně, zevně i obětmi máme ctít Boha nejen soukromě a jednotlivě, nýbrž i veřejně a společně. Proto byly společné služby Boží předepsány už ve Starém zákoně.

Kdo se zvláště prohřešuje proti úctě Boží? - Kdo zanedbává modlitbu. - Modlitbu hříšně zanedbává, kdo je při modlitbě vědomě a dobrovolně roztržitý, kdo se nemodlí v těžkém pokušení a kdo z netečnosti k Bohu často se nemodlivá ráno a večer.

Kdo proti Bohu reptá? Proti Bohu reptá (promlouvá), kdo Boha posuzuje, kdo proti Bohu a Božímu pořádku na světě mluví neuctivě a s tím, co Bůh nařídil anebo zařídil, není spokojen.

Kdo se dopouští pověry? - Pověry se dopouští, kdo například věří, že jisté dni anebo číslice jsou nešťastné a podle toho se také zařizuje. Kdo věří, že bude šťasten, zdrav a nezranitelný, dokud má u sebe určité věci, kdo věří co mu kdo hádá z ruky, karet nebo hvězd. Ani snům se nemá věřit, nejsou-li to sny napomínající člověka, aby konal pokání anebo vykonal skutek bohumilý.

Je zvlášť nebezpečný hřích, když se někdo pokouší vyvolat duchy (duchařství neboli spiritismus), aby zjevil skryté věci nebo způsobil něco zázrakům podobného. Z dopuštění Božího by se to mohlo stát s pomocí zlého ducha, jenž může přeludem nebo skutečně všelicos způsobit, co převyšuje lidské síly. Většinou však vznikají úkazy spiritistické podvodem pořadatelů a lehkověrností nebo sebeklamem účastníků. Mnoho také dá se

vysvětlit sugescí nebo i hypnózou, tj. takovým ovlivněním obrazotvornosti přítomných osob, že jsou vnuceny jejich mysli určité představy nebo jejich vůli určité úkony. Návštěva spiritistických kroužků (sedánek neboli seancí) působí těžké poruchy duševní a podryvá svatou víru. Proto Církev přísně zapovídá věřícím se jich účastnit.

Kdo se dopouští svatokrádeže? - Svatokrádeže se dopouští, kdo zneuctívá osoby, místa nebo věci Bohu zasvěcené a kdo nehodně přijímá některou svátost. Z úcty k Bohu máme zacházet uctivě se vším, co je zasvěceno úctě a službě Boží. Jsou to zvláště: posvěcené osoby (kněží, osoby řeholní), posvěcená místa (kostel, hřbitov), posvěcené věci (bohoslužebné předměty, obrazy, sochy, růžence, medailón, posvátné pomníky, zvony, varhany). Které posvátné pomníky znáš v nejbližším okolí? Co je na nich napsáno? - Čím ukazuješ před nimi úctu?

Písmo svaté napomíná: Nedotýkejte se mých posvěcených a mým prorokům neubližujte!" (I, Par 16, 22). Hrubě a surově jedná, kdo ruší svévolně služby Boží. Svědčilo by o velké mravní zpustlosti, kdyby někdo zlomyslně poškodil anebo jinak zneuctil místa nebo věci Bohu zasvěcené. Když se toho hříchu dopustil babylonský král Baltazar, ukázal se na stěně "prst Boží" (Dan 5, 5).

Kdo se dopouští modlářství? - Jsou lidé, kteří uctívají stvořené věci jako bytost nejvyšší, jako Boha. Tak se pohané klanějí slunci, hvězdám, ba i zvířatům. To je modlářství. Modlářům se podobají ti, kteří více než Boha si hledí majetku.

Ve Starém zákoně zakázal Bůh zhotovovat posvátné sochy a malovat posvátné obrazy. Bylo to zakázáno proto, poněvadž tehdy bylo velké nebezpečí, že by židé po způsobu pohanů vzdávali sochám božskou úctu. Proto sochy a obrazy byly zakázány. Byl to zákaz týkající se starozákonních obřadů. V Novém zákoně obřadní předpisy spolu se starozákonními oběťmi Kristem byly zrušeny. Proto i tento zákaz zhotovovat obrazy a sochy přestal, poněvadž nebezpečí takového modlářství přestalo. Neklaníme se sochám a obrazům, nýbrž jedině Bohu. - Jeho dobrotu a moc oslavujeme v osobách a činech světců, jež nám sochy a obrazy živě připomínají.

Víra v Boha je světlo, jež nám ukazuje cestu, kterou máme jít, abychom nezbloudili a tak dosáhli svého štěstí pozemského i věčného. Víra v Boha je síla, která nám pomáhá na této cestě vytrvat a zdolávat všechny překážky. Bůh je tak mocný, že může všechno, a je tak dobrý, že nám chce to nejlepší. Bez víry v Boha křesťan nemůže být trvale šťasten, poněvadž mu chybí to nejpotřebnější. Zachovej si pravdu, čistou víru. bez příměsků pověr a zachováš si v duši vždy světlo a sílu.

76. NEVEZMEŠ JMÉNA BOŽÍHO NADARMO

(Druhé přikázání Boží)

230. Co Bůh zapovídá druhým přikázáním?

Druhým přikázáním Bůh zapovídá hříchy proti svému jménu.

231. Kdo se prohřešuje proti jménu Božímu?

Proti jménu Božímu se prohřešuje, kdo je vyslovuje lehkovážně nebo ve hněvu, kdo neuctivě mluví o Bohu, o svatých osobách nebo věcech a kdo se Bohu rouhá.

Jméno Boží. - "Svatý, svatý, svatý jest Hospodin, Bůh zástupů, plná je všecka země slávy jeho" (Iz 6, 3). Ano, veliký, vznešený a svatý je Bůh a svaté jméno jeho. Z úcty píšeme slovo Bůh s velkým B a užíváme toho jména jen když se modlíme nebo když vážně o Bohu mluvíme. Stejně užíváme i jména Ježíš a Kristus. Podobně je úctyhodné jméno Matky Boží Panny Marie, svatého Josefa i ostatních svatých. Nikdy nevoláme bez potřeby a lehkovážně: "Ježíš, Maria, Josef". Jména Panny Marie a svatého Josefa nejsou sice jména Boží, ale jsou to jména osob svatých, která se také nemají lehkovážně vyslovovat.

Je však pěkný zvyk říkat: "Pán Bůh zaplať." - "Pán Bůh požehnej". - "Pochválen buď Ježíš Kristus. "S Pánem Bohem." - "Bůh tě opatruj." - "Bůh vás potěš." - "Pomáhej Pán Bůh." - "Dá-li Pán Bůh." - "Chvála Bohu." - "Zdař Bůh." - Zbožné a důvěrné vyslovení jména Božího a svatých je nejkratší modlitba.

Mluvíme uctivě nejen o Bohu a svatých, ale také o všem, co je posvátné: Jsou to posvátné obřady, svátosti, pravdy víry, Písmo svaté a j.V kostele při bohoslužbách slyšíme slovo "sakramentum", to znamená svátost, anebo slovo "krucifix", to znamená ukřižovaný. Jsou to slova posvátná,

proto se nemají vyslovovat lehkovážně. Při pohledu na Ukřižovaného svatý František plakával a katolík by mohl užívat slova "Ukřižovaný" v hněvu nebo pro zábavu? - Když někdo vyslovuje jméno Boží nebo svatých v hněvu a přitom ještě přeje jinému něco zlého, dopouští se proklínání neboli klení.

Rouhání. - Bohu se rouhá, kdo mluví nebo píše posměšně o Bohu, o světcích, anebo posvátných věcech. Také se rouhá, kdo potupně napodobuje posvátné obřady nebo se potupně chová k posvěceným věcem. Rouhání je velmi těžký hřích. Ve Starém zákoně se rouhání trestávalo smrtí (III, Mojž 24, 16). Podnes se stává, že Bůh tento hřích někdy i náhle trestá. "Nemylte se, Bůh se nenechává posmívati" (Gal 6, 7).

Když uslyšíš někoho vyslovovat jméno Boží nadarmo, napomeň ho, pokud je to možné a vhodné. Pokaždé však odpros Pána Boha za tuto urážku tichou modlitbou: "Budiž jméno Páně pochváleno."

77. PŘÍSAHA A SLIB

232. Co znamená slovo „přisahám“?

Slovo přisahám" znamená: Beru Boha za svědka, že mluvím pravdu, nebo že chci splnit, co slibuji.

233. Kdo přísahá hříšně?

Přisahá hříšně, kdo přísahá lehkovážně, kdo přísahá křivě, anebo že učiní něco nedovoleného.

234. Co znamenají slova „slibuji Bohu“?

Slova "slibuji Bohu" znamenají: Zavazuji se pod hříchem, že vykonám něco Bohu milého, k čemu nejsem jinak povinen.

Přísaha. - Přísaha se vykonává různým způsobem, např.: "Bůh je můj svědek" (Řím 1, 9). "Jak je Bůh nade mnou . . ." Slavnostně se přísahá před křížem u soudu. Před oltářem při oddavkách se přísahá slovy: "K tomu mi dopomáhej trojjediný Bůh, Otec, Syn a Duch svatý. Amen." Také Pán Ježíš přísahal (Mat 26, 63-64). Slovy "Pravím vám, abyste nepřisahali" (Mat 5, 34) nezapověděl Pán Ježíš přísahu vůbec, nýbrž mínil: Buďte tak pravdomluvní, aby vám mohl každý na slovo věřit, aby přísahy nebylo třeba.

Hříšná přísaha. - Přisahá lehkovážně, a proto hříšně, kdo přísahá ve věcech malicherných, nebo přísahá a neví, co bude na něm požadováno. - Přisahá křivě, a proto hříšně, kdo přísahou stvrzuje lživou výpověď. Křivá přísaha je velmi těžký hřích, poněvadž Bůh je nejvyš pravdomluvný a takovou přísahou se volá za svědka lži.

O křivé přísaze praví Bůh: "Do domu člověka, jenž přísahá křivě, přijde kletba a usadí se v domě jeho a stráví jej s dřevem i s kamením" (Zach 5, 4). A staré přísloví praví: "Kdo křivě přísahá, toho Bůh do roka a do dne na soud volá." U našich předků se křivá přísaha trestávala smrtí. Kdo přísahal, že učiní něco nedovoleného, nesmí to učinit, poněvadž by to byl závazek nedovolený, hříšný a jeho splněním by se dopustil dalšího hříchu.

Posvátný slib. - Někdo ve chvíli horlivosti si umíní, že vykoná něco bohumilého. Jestliže se k tomu nezavázal pod hříchem, nebyl to slib, ale předsevzetí. Kdyby se však k tomu zavázal pod hříchem, byl by to slib.

Posvátný slib zavazuje jako smlouva. Neváže slib vynucený, nebo za druhého učiněný. Děti nejsou vázány sliby rodičů, ani potomci sliby předků. Ale slib dobrovolný a platný zavazuje přísně. Žádá to povinná úcta k Bohu. "Cokoli jsi slíbil, plň, neboť mnohem lépe je neslibovat, než po slibu, co připověděno, nesplnit" (Kaz 5, 3-4). Proto nežli něco Bohu slíbíš, dobře si rozmysli, zdali to také budeš moci splnit. Když chceš učinit slib ve věci důležitější, porad' se o tom nejprve se zpovědníkem. I v tom případě se obrať na svého zpovědníka, když jsi něco slíbil a potom je ti velmi nesnadné ten slib splnit.

Kdo naprosto nemůže slib splnit, je bez hříchu. Biskup může z důležitých příčin posvátný slib prominout anebo změnit v lehčí. Prominutí některých slibů je vyhrazeno svatému Otcí.

Dobrovolně a s rozvahou se zavázat k něčemu bohumilému je velmi chvályhodné a záslužné. Avšak: "Plň své sliby!" (Nah 1, 15). Dobrovolný slib je spravedlivý dluh. Kdo by zrušil o své újmě posvátný slib anebo lehkomyšlně mu nedostál úplně, dopustil by se hříchu proti druhému přikázání Božímu. Proto dobře rozvaž, než něco slíbíš a když jsi slíbil, také svůj slib splň s radostí! Je to k větší Boží oslavě a také k tvé větší zásluze.

78. POMNI, ABYS DEN SVÁTEČNÍ SVĚTIL

(Třetí přikázání Boží)

235. Co Bůh poroučí třetím přikázáním?

Třetím přikázáním Bůh poroučí, abychom světili den sváteční. V Novém zákoně světíme den sváteční tím, že se zúčastníme mše svaté a nekonáme nepotřebné všední práce.

236. Kdo je povinen být v den sváteční na mši svaté?

Být v den sváteční na mši svaté je povinen každý katolický křesťan po sedmém roce svého věku.

237. Co je v den sváteční žádoucno mimo mši svatou?

Mimo mši svatou je v den sváteční žádoucno, abychom přijali svátosti, abychom šli na služby Boží též odpoledne a konali milosrdné skutky.

Den sváteční. - Již ve Starém zákoně byl jeden den zasvěcen Bohu. Byla to sobota. V Novém zákoně je to již od dob apoštolských neděle, protože v neděli vstal Pán Ježíš z mrtvých a v neděli seslal Ducha svatého.

Stejně jako neděli světíme i zasvěcené svátky. To nám nařizuje první přikázání církevní. Zasvěcené svátky Páně jsou: Narození Páně (25. prosince), Oktáva narození Páně (Nový rok 1. ledna), Zjevení Páně neboli svatých Tří králů (6. ledna), Hod Boží velikonoční, Nanebevstoupení Páně, Hod Boží svatodušní a Božího Těla.

Zasvěcené svátky Panny Marie jsou svátky jejího Neposkvrněného početí (8. prosince) a Nanebevzetí (15. srpna). - Zasvěcené svátky svatých jsou svatých apoštolů Petra a Pavla (29. června) a Všech svatých (1. listopadu). - Na Moravě je zasvěceným svátkem den svatého Cyrila a Metoděje (5. července). - Dni státně památné ustanovil světský zákon a také předepsal, jak se mají zachovávat.

Mše svatá v den sváteční. - Druhé přikázání církevní poroučí: "Bud' v neděle a zasvěcené svátky zbožně na celé mši svaté." Být zbožně na mši svaté znamená: Být na mši svaté z úcty k Bohu, chovat se při ní uctivě a sledovat pozorně, co se na oltáři koná. - Mši svatou třeba slyšet tam, kde se koná. - Uctivě se chová, kdo je přítomen ve slušném oděvu, slušně stojí,

klečí nebo sedí, neohlíží se, ani nesměje a zbytečné nemluví. - Pozorně máme sledovat zvláště hlavní části mše svaté. Nejlépe, když se při mši svaté modlíme příslušné modlitby a zbožně zpíváme píseň ke mši svaté.

Kdo se prohřešuje proti sváteční mši svaté? - Proti sváteční mši svaté se prohřešuje, kdo ji zanedbá úplně anebo z části, kdo se při ní chová neuctivě a kdo je při ní dobrovolně roztržitý. Kdo by vlastní vinou zanedbal celou mši svatou nebo hlavní její část, měl by těžký hřích. Které jsou hlavní části mše svaté? - Snadno vede k zanedbání povinné mše svaté nemírná zábava v předvečer svátečního dne. Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí a druhé vyrušuje z pobožnosti.

Pro neúčast na mši svaté je omluven, kdo je nemocen nebo kdo by utrpěl značnou škodu na zdraví nebo na majetku, kdo má daleko, zvláště při špatném počasí, kdo je neodkladně zaměstnán, aniž může být vystřídán (opatruje malé děti nebo nemocného, nutně obstarává domácnost nebo pomáhá při neštěstí). V takové nemožnosti je dobře pomodlit se doma pobožnost ke mši svaté.

Při neodkladných cestách, slavnostech nebo turistice zařadíme vždy do denního pořadu v neděli mši svatou, třeba hned ráno ještě před odjezdem nebo na jiném místě, kam zavčas dojedeme, je-li to možno. V některých kostelích větších měst je pro turisty dovoleno již v sobotu se zúčastnit Mše svaté za neděli.

Sváteční klid. - Bůh je náš nejlepší otec. Chce, aby si člověk čas od času odpočinul a nevyčerpal předčasně své životní síly. Zároveň chce, aby každý měl dosti času pečovat o spásu své duše. Proto přikázal v den sváteční odpočinout od nepotřebné všední práce (5. Mojž 5, 13-14). Sváteční klid je důležitý také pro utužování rodinného a společenského soužití. Sváteční klid má trvat celý den, od půlnoci do půlnoci.

S církevním povolením nebo z nutné potřeby se smí v den sváteční konat všední práce. Nutně potřeba je například: sklidit úrodu za trvalé nepohody, pomáhat při neštěstí a konat práce, které nelze přerušit bez značné škody. Jaký tvůj den nedělní, takový den poslední. Jaká neděle taková poslední chvíle. Svatá neděle, svatá smrt, nesvatá neděle, nešťastná smrt. Neděle bez mše svaté - celý týden bez Božího požehnání. Svět proto vždy svědomitě neděle a zasvěcené svátky. Ani jedna neděle bez mše svaté!

Pamatuj, že všechny tvé modlitby bez mše svaté nemají nikdy takovou cenu, jako když se zbožně účastníš mše svaté. Proč? Při mši svaté Pán Ježíš spojuje tvé modlitby se svou obětí, a proto právě při mši svaté můžeš nejvíce Boha chválit, jemu děkovat, jej usmiřovat a všechno potřebné si od něho vyprošovat.

79. CTI OTCE SVÉHO I MATKU SVOU

(Čtvrté přikázání Boží)

238. Co Bůh poroučí čtvrtým přikázáním?

Čtvrtým přikázáním Bůh poroučí, aby děti své rodiče ctily, milovaly a poslouchaly.

239. Co praví Písmo svaté o dětech nedobrých?

O dětech nedobrých praví Písmo svaté: "Zlořečen, kdo nectí otce svého nebo matky" (5. Mojž 27, 16).

Povinnosti dětí k rodičům. - Dobré dítě prokazuje svou úctu rodičům tím, že je pozdravuje a prosí, děkuje jim a blahopřeje k jmeninám, k narozeninám, k svátkům a mluví o nich uctivě. Rodičům náleží úcta, i když snad někdy chybují. - Svou lásku ukazuje dobré dítě rodičům tím, že je nermoutí a nehněvá, pomáhá jim v práci a nedostatku, v nemoci a ve stáří, odvádí jim povinné dávky s radostnou vděčností a pamatuje na ně i po smrti modlitbou a mší svatou. "Synu, zastaň se ve stáří otce svého a nezarmuť ho po celý život jeho. Zeslábně-li na rozumu, měj slitování a nepohrdej jím. A nezapomínej na bolest matky své!" (Sir 3, 14-15 a 7, 29). Svou poslušnost ukazuje dobře vychované dítě tím, že poslouchá rodiče na první rozkaz s jasnou tváří a bez odmluv. Tak byl poddán Pán Ježíš jako chlapec v Nazaretě své matce a svému pěstounu. Otce nebeského byl poslušný až na smrt kříže. Poslušnost - první ctnost! Děti dospělé a již samostatné jsou povinny dbát aspoň rad, napomenutí a výstrah rodičů. Ctít je a milovat jsou povinny až do smrti. Zvláště mají věrně splnit jejich poslední vůli. Dobrým dětem slíbil Bůh svou ochranu a požehnání.

Proti rodičům se prohřešuje, kdo se za ně nemodlí a v potřebách jim nepomáhá, kdo jejich rozkazu, napomenutí a výstrah nedbá, kdo se na ně hněvá, hrubě se k nim chová, o nich zle mluví a za ně se stydí.

Požehnání rodičů. - Když žehná otec nebo matka dětem z plna srdce, je to účinná modlitba o Boží požehnání. Proto se říká: "Požehnání rodičů ve vodě neutone, v ohni neshoří . . . Modlitba matčina z mořského dna vynímá." A Písmo svaté praví: "Požehnání otcovo utvrzuje domy synů, ale kletba matčina z kořene vyvrací základy" (Sir 3, 11).

Povinnosti rodičů k dětem. - Rodiče jsou povinni pečovat podle svých sil o výchovu náboženskou, mravní, tělesnou i občanskou svých dětí.

Není přítelíčka nad tatíčka. Na slunci teplo, při matce blaho. Když zemře tatíček, odejde chlebíček, když zemře maminka, odejde láska. Miluj své rodiče, měj je rád, dřív než se naděješ, u hrobu jejich budeš stát. Pamatuj zvláště v den jejich jmenin, narozenin, na Štědrý večer. Věnuj jim nejen blahopřání s dárkem, ale také duchovní kytici: modlitby, mše svaté se svatým přijímáním, osobní oběti a dobré skutky.

80. POSLOUCHEJ STÁTNÍ ÚŘADY

240. Co napsal apoštol sv. Petr o státních úřadech?

O státních úřadech napsal apoštol sv. Petr: "Poddáni buďte pro Boha, každému lidskému zřízení" (1, Petr 2, 14).

241. Kdy nesmíme poslouchat rodičů nebo představených?

Rodičů nebo představených nesmíme poslouchat, když nařizují nebo dovolují něco proti zákonu Božímu. "Poslouchati sluší více Boha než lidí" (Sk. ap. 5, 25).

Státní úřady. - Bůh, neviditelný Pán světa a celého vesmíru, vládne všem lidem. Viditelně nechává vládnout místo sebe jiné. V rodině se dává zastupovat otcem a matkou. Ve státě se nechává zastupovat vládou a státními úřady. Proto napsal apoštol sv. Petr: "Poddáni buďte pro Boha každému lidskému zřízení." Apoštol sv. Pavel píše o představitelích státní moci: "Každý ať je poddán nadřízeným vrchnostem, neboť není vrchnosti, leda od Boha; a ty, které jsou, od Boha jsou zřízeny. Proto, kdo se vzpírá vrchnosti, zřízení Božímu se vzpírá . . . Dávejte tedy všem, čím jste povinni: Komu daň, tomu daň; komu clo, tomu clo; komu úctu, tomu úctu; komu čest, tomu čest" (Řím 13, 1-7).

Církev nepředpisuje určité zřízení neboli formu státní. "Národy mají volnost ustanovit si takovou formu státní, jaká nejlépe odpovídá jejich osobitým vlastnostem, jejich zděděným zvyklostem a potřebám časovým" (Lev XIII. v okružním listě Diuturnum z 29. června 1881).

Povinnosti ke státu. - Občané jsou povinni svému státu platit daně, konat vojenskou povinnost a volit dobré poslance. "Dávejte, co je císařovo, císaři, a co je Božího, Bohu," řekl sám Pán Ježíš (Luk 20, 25). Hřeší tedy, kdo státu odpírá spravedlivé dávky a povinné služby.

Zákonnému presidentu a jeho vládě jsme povinni zachovávat úctu, věrnost a poslušnost ve věcech státních. "Boha se bojte, krále ctěte" (I. Petr 2 17). Představitel státu je chráněn i zákonem světským. Věrnost ukládá, abychom byli vládě ve věcech státních oddáni, abychom plnili služební sliby a úřední povinnosti. Hříchem proti věrnosti je zrada, vzpoura a zpronevěra.

Za představitele státu se Církev modlí na Velký pátek a často v různých modlitbách. Vyzýval k tomu již apoštol sv. Pavel: "Předem tedy (tě) napomínám, aby se konaly prosby a modlitby, prosebné a děkovné za všechny lidi, za krále i za všechny vrchnosti, abychom vedli ve vši zbožnosti a počestnosti život tichý a pokojný" (1. Tim 2, 1-2). (O povinnostech k Církvi a k představeným církevním je v článcích o Církvi a o církevních přikázáních.)

"Neměl bys žádné moci nade mnou, kdyby ti to nebylo dáno shůry, řekl Pán Ježíš Pilátovi (Jan 19, 11). Tedy podle slov samého Pána Ježíše mají představení svou moc od Boha. Podle toho musíme také o nich smýšlet, k nim se chovat a podle toho jednat. Správní katoličtí křesťané proto vždy byli, jsou a budou nejlepší oporou státu.

81. MILUJ BLIŽNÍHO SVÉHO

242. Kdo je náš bližní?

Náš bližní je každý člověk, přítel i nepřítel.

243. Kterými slovy Pán Ježíš zvláště vybízí k lásce k bližnímu?

Pán Ježíš vybízí k lásce k bližnímu zvláště těmito slovy: "Přikázání nové vám dávám, abyste se navzájem milovali, jako já jsem miloval vás" (Jan 13, 34).

Láska k bližnímu. - Bůh nemusel přikazovat, aby člověk miloval sám sebe, poněvadž každý má sebe rád. Přikazuje lásku k bližním, poněvadž této lásky dosti často není. Lásku k bližnímu přikázal Bůh již ve Starém zákoně. V Novém zákoně se stává přikázání lásky novým přikázáním v tom smyslu, že vzorem této lásky má nám být sám Pán Ježíš, který za nás obětoval i svůj život. Kromě toho máme pamatovat na to, že všichni lidé jsme jako jedna velká rodina, neboť máme jednoho praotce Adama a jednu pramáti Evu, takže jsme mezi sebou jako bratři a sestry. Za nás všechny zemřel Pán Ježíš na kříži a všechny nás povolal k věčné spáse.

Láska k národu a souvěrcům. - Jsme povinni milovat všechny lidi bez rozdílu rasy a národnosti. Smíme však, a také máme, více milovat ty, kteří jsou nám bližší rodem nebo vírou, dobrodiním nebo přátelstvím. Rodem jsou nám bližší zvláště rodiče a sourozenci, příbuzní a členové vlastního národa. O lásce k těm, kteří jsou s námi stejné víry, píše apoštol svatý Pavel: "Prokazujme dobro všem, především souvěrcům" I (Gal 6, 10).

Věřící také to plnili a bratrsky si pomáhali. "Hled'te, jak se milují," říkali o nich pohané.

Kdo miluje svůj národ, hlásí se k němu, zůstává mu věrným, váží si mateřské řeči, otcovské země a národních památek. Hledí poznat dějiny svého národa, hájí jeho práva, přispívá na jeho potřeby a modlí se zaň. Hledí národu prospět poctivou prací v povolání. Bylo by hříchem vlastní národ zradit, tupit a poškozovat. Hříchem je však také zášti a utiskování, výsměch a pohrdání proti národu druhému. Sám vtělený Syn Boží, Ježíš Kristus, dal nám nejkrásnější příklad lásky k vlasti.

Zdvořilost ke všem. - Láska k bližnímu má se projevovat také zdvořilým jednáním ústně i písemně. Zdvořilý neuráží a není na obtíž, uctivě oslovuje a pozdravuje, prosí a děkuje, ochotně poslouží, omluví se, když pochybí. - Je způsobný, šetrný a srdečně přívětivý. Je soucitný k lidem starým, tělesnou vadou postiženým a jinak ubohým. "Před šedivou hlavou povstaň a cti osobu starcovu," napomíná Písmo svaté (3. Mojž 19, 32). O dobrém chování hledí se poučit na příkladech druhých a z knih o společenském chování. "Vaše laskavost budiž známa všem lidem!" (Filip 4, 5). "V bratrské lásce se milujte navzájem, v uctivosti předcházejte jeden druhého!" (Řím 12, 10).

Zamysli se nad tím, jak se chováš zvláště k těm nejbližším ze všech bližních k svým rodičům a sourozencům. Ať jsi kdekoliv a jednáš s kýmkoliv, vždy pamatuj na slova Pána Ježíše: "Čiňte všechno, co chcete, aby vám lidé činili, také vy jim!" (Mat 7, 12).

82. MILOSRDNÉ SKUTKY

244. Kterými skutky zvláště prokazujeme bližnímu lásku?

Bližnímu prokazujeme lásku zvláště skutky milosrdnými.

245. Jak cení Pán Ježíš naše milosrdné skutky?

Naše milosrdné skutky cení Pán Ježíš tak, jako bychom je vykonali jemu samému. "Vpravdě pravím vám: Co jste učinili jednomu z nejmenších těchto mých bratrů, mně jste to učinili" (Mat 25, 40).

Skutky tělesného a duchovního milosrdenství. V Písmě svatém se nám doporučují zvláště tyto skutky tělesného milosrdenství: nasycovat hladové,

napájet žíznivé, do domu přijímat pocestné, odívat chudé, navštěvovat nemocné, osvobozovat zajaté, pohřbívat mrtvé. Skutky duchovního milosrdenství: napomínat hřešící, učit nevědomé, dobře radit pochybujícím, těšit zarmoucené, trpělivě snášet křivdy, ochotně odpouštět ubližujícím, modlit se za živé i za mrtvé.

Účelněji a snáze možno konat milosrdné skutky v dobročinném sdružení, jako např. sdružení katolické Charity neboli milosrdné lásky k bližnímu.

K tomu praví svatý Augustin: "Nemáme si přát, aby byli bídní proto, abychom mohli konat skutky milosrdné. Dáváš chléb hladovému - lépe by však bylo, kdyby nikdo nehladověl, a ty nikomu nedával. Odíváš chudého - kéž by všichni byli oděni a nebylo toho nedostatku . . . Toto všechno jsou povinnosti, když jich je třeba. Přičiň se však, aby nebylo bídných. Přestanou skutky milosrdné, ale nepřestane láska. "

Tato slova svatého Augustina ukazují, že máme pracovat o takové uspořádání lidské společnosti, o takový společenský řád, který odstraňuje příčiny lidské bídy a dává možnost lidsky důstojného života všem lidem.

Co praví Písmo svaté o milosrdných skutcích? - Pán Ježíš řekl: "Vpravdě pravím vám: Co jste učinili jednomu z nejmenších těchto mých bratří, mně jste to učinili" (Mat 25, 40). "Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou" (Mat 5, 7). - "Kdokoli podá píti jednomu z těchto nejmenších číši studené vody, protože je (můj) ucedník, vpravdě pravím vám, nepřijde o svou odplatu" (Mat 10, 42). - "Učiňte si přátele z klamného mamonu, aby vás, až dokonáte, přijali do věčných příbytků" (Luk 16, 9).

Tobiáš napomínal svého syna: "Jak jen budeš moci, buď milosrdný. Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; budeš-li míti málo, hled' i z mála rád udělovati . . . Vysvobozuje almužna od všelikého hříchu . . . A nedopouští, aby duše přišla do temnot" (Tob 4, 8; 9, 11).

Vykonej denně aspoň jeden skutek milosrdenství duchovního nebo tělesného. čiň tak v milosti posvěcující a nashromáždíš si největší poklady - skutky záslužné pro nebe a vyšší stupeň věčné radosti. Bude tě to blažit také již na zemi, neboť "blaženější jest dávatí než bráti" (Sk. ap, 20, 35).

83. MILUJTE NEPŘÁTELE SVÉ

246. Co pravil Pán Ježíš o lásce k nepřátelům?

O lásce k nepřátelům pravil Pán Ježíš: „Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí a modlete se za ty, kteří vás pronásledují a pomlouvají, abyste byli dětmi svého nebeského Otce, jenž velí svému slunci vycházeti na dobré i na zlé a déšť sesílá na spravedlivé i nespravedlivé" (Mat 5, 44-45).

247. Proč je nám Pán Ježíš vzorem lásky k nepřátelům?

Pán Ježíš je nám vzorem lásky k nepřátelům, protože svým nepřátelům se nemstil, ale odpouštěl jim a dobře činil.

Nemsti se! - Právo trestat křivdu má jenom Bůh a k tomu oprávněný úřad. "Mně náleží pomsta, já to jednou oplatím," praví Hospodin (5. Mojž 32, 35). A Pán Ježíš řekl: "Slyšeli jste, že bylo řečeno: Oko za oko, zub za zub! Já však pravím vám, abyste zlu neodpírali zlem" (Mat 5, 38). "Nikomu neodplácejte zlým za zlé!" (Řím 12, 17). Lépe je křivdu trpět, než křivdu činit.

Odpusť a smiř se! - K odpuštění nás vybízí Pán Ježíš napomenutím o obětním daru: "Přinášíš-li svůj dar k oltáři a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, zanechej svůj dar před oltářem, odejdi a napřed se smiř se svým bratrem! Potom teprve přijď a obětuj svůj dar!" (Mat 5, 23-24). - K odpuštění nás vybízí také příběhem o nemilosrdném služebníkovi (Mat 18, 23-35) a prosbou Otčenáše "odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům." Apoštol svatý Pavel napomíná: "Odpouštějte si vespolek, má-li kdo žalobu proti jinému, jakož i Pán Bůh odpustil vám (Kolos 3, 13). "Slunce nezapadej nad hněvem vaším!" (Efes 4, 26). - Když jsi snad sám někoho urazil, pros o odpuštění.

Čiň dobře i nepříteli! - "Láska k bližnímu nečiní zlé" (Řím 13, 10). Říká se: "Kdo do tebe kamenem, ty do něho chlebem!" - "Lační-li nepřítel tvůj, dej mu jísti; a žízní-li, dej mu pít . . . nenech se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem" (Řím 12, 20-21).

Blahoslavení pokojní, neboť oni budou slouti synové Boží" (Mat 5, 9). Pokoj v rodině, se sousedy, v obci, ve státě a mezi všemi národy je podmínkou krásného soužití, síly, požehnání Božího a pokoje věčného. Ve svaté jednotě - síla Boží. Sjednoci stojíme, rozdvojeni padáme. Katolík

se nesoudí s druhými, jen když je to nevyhnutelně nutné. "Žijte v pokoji a Bůh pokoje a lásky bude s vámi!" (2. Kor 13, 11).

84. NEZABIJEŠ

(Páté přikázání Boží)

248. Co Bůh zapovídá pátým přikázáním?

Pátým přikázáním Bůh zapovídá svévolně škodit sobě nebo jinému na těle nebo na duši.

249. Kdo svévolně škodí na těle sobě?

Svévolně škodí na těle sobě, kdo bez potřeby vydává v nebezpečí své zdraví nebo život a kdo si život bere.

250. Kdo svévolně škodí na těle jinému?

Svévolně škodí na těle jinému, kdo bez potřeby vydává v nebezpečí jeho zdraví nebo život, kdo jej zúmyslně bije nebo zraňuje a kdo jej bezprávně usmrcuje.

Kdo se prohřešuje srdcem proti pátému přikázání Božímu? - Srdcem se prohřešuje proti pátému přikázání Božímu, kdo se na bližního hněvá, jemu závidí, a na něho žárlí. - O hněvu řekl Pán Ježíš: "Slyšeli jste, že bylo řečeno předkům: Nezabiješ! Kdo by zabil, propadne soudu. Já pravím vám, že každý, kdo se (už) hněvá na svého bratra propadne soudu" (Mat 5, 21-22). Zvláště je hříšný hněv bližním nezaviněný a hněv příliš prudký. Velký a dlouhý hněv bez úmyslu se smířit je nepřátelství nebo nenávist. "Závistí ďáblovou přišla smrt na svět" (Moudr. 2, 24). - Kain záviděl Abelovi, synové Jakubovi svému bratru Josefovi. Bratrem závistivého je člověk škodolibý a žárlivý.

Kdo se prohřešuje slovem proti pátému přikázání Božímu? - Slovem se prohřešuje proti pátému přikázání Božímu, kdo bližnímu nadává, kdo mu vyhrožuje a kdo jej proklíná. - Proklíná, kdo ze zlosti nebo z nenávisti svolává na bližního Boží tresty. "Blahoslavení tiší;" řekl Pán Ježíš (Mat 5, 4). Apoštol sv. Pavel připomíná: "Vaše laskavost budiž známa všem lidem" (Filip 4, 5).

Kdo svévolně škodí na těle sobě? - Zdraví poškozujeme, zvláště v mladém věku, pití lihovin a kouření. Každému škodí na zdraví přílišný sport, nemírný tanec, nevhodný oděv a nestřídmost. Kam střídmost nechodí, tam chodí lékař. Zvláště hnusné a záhubné je opilství. To snižuje člověka "pod obraz Boží", hubí ho duševně i tělesně, jeho následky se přenášejí i na potomstvo a ohrožuje i jeho věčnou spásu. Svatý Jan Křtitel nepil od dětství nic opojného, tak "rostl a sílil duchem" (Luk 1, 80). Podobně může růst a sílit, kdo se dobrovolně odřekl lihovin.

Je hrdinným skutkem, když z lásky k Bohu a bližnímu nasazují zdraví a život: obránce vlasti, matka dítěte, lékař a ošetřovatel nemocného, zachránce od smrti. O takových praví Pán Ježíš: "Kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej" (Mat 10, 39).

Je však velmi těžkým hříchem úmyslná sebevražda. Úmyslná sebevražda mívá různé příčiny rozhodující a poslední; avšak první a základní příčinou bývá ztráta víry a ztráta důvěry v Boha. Kdo věří, že Bůh dává každému odplatu a kdo doufá, že Bůh nikoho na světě neopustí, ten při zdravém rozumu za žádných okolností úmyslně na život si nesáhne.

Příčetný sebevrah se dopouští hrozného hříchu proti Bohu, který jediný je Pánem života a smrti. Hřeší proti své duši, kterou vrhá do věčné záhuby, a proti své rodině, které působí zármutek a hanbu. Tím hříchem se zbavuje i práva na církevní pohřeb. Sebevražda v pomatenosti smyslů není hříchem, nýbrž neštěstím.

Kdo svévolně škodí na těle jinému? - Zdraví a život jiného vydává v nebezpečí, např. kdo padělá potraviny, zanedbává povinnou opatrnost při jízdě, při práci, při dohledu na děti a kdo nerozumně žertuje, např. se zbraní, strašením nebo ukvapenou sázkou.

Úmyslná vražda je hřích do nebe volající (1. Mojž 4, 10). Lidé vraždívají z nenávisti, ze msty, z unáhlení, v prudkém hněvu, pro peníze, nebo aby odstranili nepohodlné lidi. Vraždou je i úmyslné usmrcení nemluvněte. - Zničí-li někdo život jiného neúmyslně, může to být někdy i bez viny. Škodu vzniklou z vraždy je viník povinen nahradit. Souboj je dvojí pokus o vraždu, proto jej Církev vždycky zapovídala.

Těžkým hříchem by byla vražda "ze soucitu" (euthanasie), to je, kdyby někdo nenápadně a třeba i bez bolesti (například injekcí) usmrtil nevyléčitelně chorého, pomateného, starého, těžce zraněného, i kdyby si to on sám přál. Musíme pamatovat, že Bůh je mnohem soucitnější než člověk, a když dopustí utrpení, ví proč.

Právem usmrcuje státní moc nenapravitelného zločince (Řím 13, 4), napadený člověk útočníka, ve spravedlivé obraně vlastního života a podobně i vojín při obraně vlasti.

K živé přírodě se chováme také ušlechtilé. Zacházíme šetrně s rostlinami a soucitně se zvířaty. Ošetřujeme zvířata, netýráme je a bez potřeby nezabíjíme. Zvířata bez potřeby trápit je hřích a vede to ke krutosti též vůči lidem. "Víš zbožný o potřebách dobytka svého, ale srdce bezbožných je ukrutné" (Přísl. 12, 10).

Pečuj o své zdraví! Život, zdraví a celé tělo je veliký dar, který ti Bůh k užívání jen svěřil. On je svrchovaným Pánem tvého těla, zdraví a života. "Ať žijeme nebo umíráme, Pánu patříme" (Řím 14, 8). Nesmíš proto dělat se svým tělem a zdravím, co bys chtěl, Jen tak můžeš používat svého těla života a zdraví, jak to dovoluje Bůh. Jednou se budeš z toho před Bohem zodpovídat. Máš tedy povinnost náležitě pečovat o své zdraví a život. Vhodnou tělesnou prací, rozumným sportem utužuj své zdraví a shromažďuj sílu k životním úkolům, které máš před sebou! K tomu ovšem patří také péče o správnou výživu, tělesnou čistotu, dostatečný spánek a zdravý byt. Přitom vždy pamatuj, že zdraví duše pomáhá v udržení zdraví i tělu.

85. BĚDA SVĚTU PRO POHORŠENÍ

251. Kdo škodí jinému na duši

Jinému škodí na duši, kdo mu dává špatný příklad, kdo jej úmyslně svádí ke hříchu a kdo je jinak na jeho hříchu spoluvinen.

252. Co řekl Pán Ježíš o špatném příkladu neboli o pohoršení?

O špatném příkladu neboli o pohoršení řekl Pán Ježíš: "Kdo by pohoršil jednoho z těchto maličkých, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby byl mlýnský kámen zavěšen na jeho hrdlo a aby byl pohroužen do hlubiny

mořské . . . Běda tomu člověku, skrze něhož pohoršení přichází! (Mat 18, 6-7).

253. Co řekl Pán Ježíš o dobrém příkladu?

O dobrém příkladu řekl Pán Ježíš: "Tak svít' světlo naše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce, jenž je u nebesích" (Mat 5, 16).

Pohoršení. - Špatný příklad neboli pohoršení dávají někdy rodiče dětem, představení podřízeným a starší mladším, když před nimi něco zlého mluví nebo dělají. Jako jiskra v popelu doutná, tak v pohoršené duši doutná špatný příklad, až se rozhoří ve hřích. Staříček Eleazar dal se raději mučit, než aby dal pohoršení špatným příkladem.

Ještě více hřeší pohoršením, kdo tak mluví, píše, maluje a vystavuje takové obrazy nebo sochy, aby tím jiné přivedl k zlému. - Na hříchu jiného je spoluvinen, kdo mohl hříchu zabránit a neučinil to, nebo i dává někomu příležitost k hříchu, např. neslušným oděvem.

Neslušný oděv, zvláště u dívek a žen, bývá pro mnohé pohoršením. "Nechtěla by ses dopustit hříchu, proč tedy k němu vyzýváš? Stáváš se odpovědnou za hříchy, ke kterým jsi dala podnět!" (Tertullian). Bůh bude trestat toho, kdo se žádostivě dívá a tu, která takovým pohledům schválně se vystavuje nebo k nim dává podnět. Šat má být závojem studu a ochranou mravní čistoty. Apoštol svatý Pavel proto napomíná: Ženy se mají zdobiti slušným oděvem, stydlivě a skromně" (1. Tim 2, 9).

Kdo uškodil jinému na těle nebo na duši, je povinen učiněnou škodu napravit. Škoda na těle se napravuje obvykle peněžitou náhradou, škoda na duši dobrým příkladem, slovem a modlitbou. Ostatní poradí zpovědník.

Apoštol svatý Pavel napsal o sobě: "Nikomu v ničem nedáváme pohoršení, aby nebyl pohaněn náš úřad" (2. Kor 6, 3). Nedávej nikomu pohoršení ani ty, svít' svému okolí dobrým příkladem a vlastní duši opatruj před nákazou hříchu!

86. NESESMILNÍŠ - NEPOŽÁDÁŠ MANŽELKY BLIŽNÍHO SVÉHO

(Šesté a deváté přikázání Boží)

254. Co Bůh zapovídá šestým a devátým přikázáním?

Šestým a devátým přikázáním Bůh zapovídá nemravné myšlenky, žádosti, pohledy, slova a skutky.

Stud. - Bůh nám vložil do duše posvátný cit, který žádá, aby některé části našeho těla byly zakryty. Tomu posvátnému citu říkáme stud. Slušný člověk se tam bez náležité potřeby neodkrývá, nedívá, a nedotýká ani na sobě, ani na druhých. Ani nepřipustí, aby se ho někdo nestydatě dotýkal. O těch věcech ani zbytečně nemluví, ani nepřemýšlí. Vzorem nám mohou být synové Noemovi Sem a Jafet.

Co není hříchem? - Není hříchem, co se děje z nutné potřeby. Např. pro očištění těla, pro léčení nebo když někdo na takové věci myslí při vážném poučení. Není hříchem, co se děje z práva rodičů. Také není hříchem, kdyby někdo cítil tělesné podráždění, ačkoliv je nechtěl a ničím si je nezavinil. V takovém případě má obrátit pozornost k něčemu jinému. V pochybnostech třeba požádat rodiče nebo zpovědníka o poučení. Co bývá lehkým hříchem proti studu? Bylo by lehkým hříchem proti studu, kdyby někdo zbytečně, ze zvědavosti nebo z lehkomyšlnosti se oddával takovým myšlenkám, žádostem, tak by pohlížel, mluvil, kreslil, psal, četl, zpíval, se dotýkal, se obnažoval, se choval k sobě nebo k jiným, že by tím sobě nebo jiným zavinil tělesné podráždění. Bylo by to nestydaté. V takovém případě má však toho zanechat ihned, jakmile ho svědomí upozorní, že nejedná správně. Kdyby toho zavčas nezanechal, ukázal by, že si toto tělesné podráždění přeje, a tím by se dopustil již těžkého hříchu proti mravní čistotě.

Co bývá těžkým hříchem proti mravní čistotě? - Bylo by těžkým hříchem proti mravní čistotě, kdyby někdo se oddával takovým myšlenkám, žádostem, tak by pohlížel, mluvil, kreslil, psal, četl; zpíval, se dotýkal, se obnažoval, se choval k sobě nebo k jiným jen proto, aby se tělesně dráždil. Bylo by to nemravné.

Hřích proti mravní čistotě je velká opovážlivost proti Bohu Otci Stvořiteli. - Hřích tento zasahuje do jeho práva na nás. Naše tělo není majetkem naším, ale majetkem Božím. Proto nemůžeme s ním dělat co chceme, nýbrž jen to, co chce Bůh. "Pánu patříme" (Řím 14, 8). "Tělo není pro smilstvo, nýbrž pro Pána a Pán pro tělo" (I, Kor 6, 13). Hřích proti mravní

čistotě je velká opovážlivost proti vtělenému Synu Božímu Ježíši Kristu. - Katolický křesťan je údem tajemného (mystického) těla Kristova, Církve. Hříchem proti mravní čistotě proto znesvěcuje tělo Kristovo. "Nevíte, že vaše těla jsou údy Kristovy?" (1. Kor 6, 15). A kolikrát jsme byli u svatého přijímání, tolikrát jsme se stali živými svatostánky, neboť byl v nás Syn Boží i se svým nejsvětějším tělem. Jak bychom mohli znesvěcovat živý svatostánek hříchem?

Hřích proti mravní čistotě je velká opovážlivost proti Duchu svatému. - Bůh je všude, tedy i v nás. Jsme jako Boží svatyně. Kromě toho zcela zvláštním způsobem posvětil Duch svatý milostí posvěcující naši duši a tím i naše tělo. Proto čteme v Písmě svatém: "Nevíte, že jste chrámem Božím a že Duch svatý přebývá ve vás? Zneuctí-li někdo chrám Boží, toho zničí Bůh, neboť chrám Boží je svatý, a tím jste vy" (1. Kor 3, 16-17). Kdo tedy hřeší proti svému tělu, prohřešuje se proti živému chrámu Božímu.

Prchej před smilstvem! - Apoštol svatý Pavel napomíná: "Prchejte před smilstvem! Každý (jiný) hřích, kterého se člověk dopustí, je mimo tělo, kdo však smilní, prohřešuje se proti svému tělu." (I. Kor 6, 18). Proto Bůh tyto hříchy přísně trestává, také i různými nemocemi.

Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá. Nemoci zaviněné hříchy proti mravní čistotě bývají někdy těžko zhojitelné a jejich smutné následky se někdy přenášejí i na potomstvo. Čteme o tom velmi výstražná slova v Písmě svatém: "Bůh do třetího a čtvrtého kolena stíhá syny za nepravosti otců" (2. Mojž 20, 5). Hříšná radost plodí žalost. - Varuj se každé příležitosti k těmto hříchům. "Od ducha smilného, vysvobod' nás Pane.

Šestým a devátým přikázáním Bůh chrání velký poklad každého člověka stud a mravní čistotu. Jen čistý je silný. Jen čisté mládí je radostné a šťastné. Chceš být silný, chceš být šťastný. Zachovej si proto mravní čistotu. Jsi květem Církve a květem národa. Jaké květy, takové ovoce. Jací jste vy, mladí, taková u nás bude Církev, takový bude národ. Nedopusť proto, aby červ hříchu nahlodil bělostný květ tvé mravní čistoty. K tomu nestačí, aby ses jen modlil a přijímal svátosti. Musíš se také varovat každé příležitosti ke hříchu. Tvé heslo budiž: Raději zemřít než ztratit mravní čistotu.

87. ZACHOVEJ SI VŽDY MRAVNÍ ČISTOTU

255. Kdo si zachová mravní čistotu?

Mravní čistotu si zachová: 1: kdo se varuje všeho, co je pro mravní čistotu nebezpečné; 2. kdo rychle odpírá pokušení, důvěrně v něm vzývá Pána Ježíše, Pannu Marii, anděla strážného, a co nejčastěji přijímá svátosti: 3. kdo pamatuje, že Bůh všechno vidí a že každé chvíle může umřít.

Mravní čistota. - Mravní čistota dává člověku pravou krásu, sílu, radost a nadšení pro všechno dobré a krásné. Je milá nejen lidem, ale zvláště Bohu. Pán Ježíš řekl: "Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha" (Mat 5, 8). "Blahoslavení", to je nevýslovně šťastní. Šťastní už zde na světě, při umírání, ale zvláště po smrti v nebi.

Lidi mravně čisté Bůh nad jiné miluje a chystá jim v nebi větší odměnu. Písmo svaté o nich praví, že následují Beránka Božího, kamkoliv jde (Zjev 14, 3-4). Mysli, mluv a jednej vždycky tak, aby sis zachoval neporušenou lilii mravní čistoty, abys byl šťasten v životě, při umírání, a zvláště na věčnosti v nebi, v blízkosti Pána Ježíše a jeho vyvolených.

Varuj se všeho, co je pro mravní čistotu nebezpečné! - Pro mravní čistotu je zvláště nebezpečné:

1. Oddávat se zahálce a nestřídmosti. Zahálka je matkou všech nepravostí i nestydatosti a nemravnosti. Tak začal hřích Davidův. Nikdy nezahálej! - Kde přebývá nestřídmost, tam nebývá domovem mravní čistota. Buď střídmý v požívání pokrmů a nápojů, zvláště se zdržuj nápojů opojných. - Svě tělo otužuj a udržuj v čistotě.

2. Dívat se na nemravné obrazy, a číst nemravné knihy. Pozor na oči! Zloděj oknem a hřích okem. Není radno ani dovoleno číst všechno. Leckterá kniha, byť pěkně psaná, je jako květ, který omamuje a otravuje.

3. Lehkomyslně se scházet a přátelit s osobami druhého pohlaví. Důvěrná známost mezi osobami různého pohlaví bývá pro někoho mravně nebezpečná. Není-li úmyslu a vyhlídky na brzký sňatek, je obvykle hříšná, a proto nedovolená.

4. Chodit na neslušné zábavy, neslušná představení, oddávat se neslušným tancům a vyhledávat jakékoli nebezpečí pro mravní čistotu. Proto je mravně nebezpečné společné koupání osob různého pohlaví o samotě, společné jejich potulky v přírodě a schůzky o samotě nebo za tmy. Tím se pozbývá snadno stud, dává se také pohoršení a bývá to cesta ke hříchu.

Rychle odpírej pokušení, důvěrně v něm vzývej Pána Ježíše, Pannu Marii, anděla strážného a co nejčastěji přijímej svátosti. Chceš-li zabránit požáru, musíš uhasit ihned začátek ohně, třebaš pouhou jiskru. Podobně uhas ihned jiskru pokušení proti mravní čistotě: Pryč od toho, co tě dráždí! Braň se také modlitbou, zvláště střelnou: Pane Ježíši, ty jsi můj a já jsem tvůj. - Maria pomoz! - Hříchu, nedotýkej se mne, jsem Boží! - Raději zemřít než těžce zhřešit!

Modlívej se pravidelně ráno i večer ještě jedno Zdravas, aby ti Panna Maria pomáhala vždy zachovat milost posvěcující, katolickou víru a mravní čistotu. Dobrou modlitbou budeš čerpat sílu proti pokušení.

Posilu největší dá ti Pán Ježíš ve svatém přijímání. Pokušení nejhoršího druhu doráželo na svatého Karla Boromejského ve velkoměstě, kde studoval, ale on zůstal nezkažený. Tázali se ho jak to, že odolal tak nebezpečným svodům. Řekl: "Chodíval jsem každou neděli ke stolu Páně." Přistupuj i ty často k svaté zpovědi a k svatému přijímání. Když snad ne každou neděli, tedy aspoň každý měsíc. Tvým heslem budiž: Ani jeden měsíc bez svatého přijímání!

Pamatuj, že Bůh všechno vidí a že každé chvíle můžeš umřít. Když Josef Egyptský byl sváděn ženou Putifarovou k zlému, vzpomněl na Boha a řekl: "Kterak bych mohl to zlé učiniti a hřešiti proti Bohu svému!" (1. Mojž 39, 9). A podobně to řekla Zuzana, když byla sváděna ke hříchu: "Než bych před očima Páně zhřešila, raději půjdu nevinná na smrti" (Dan 13, 23). Pamatuj i ty: Bůh je zde a dívá se na mne, jak bych mohl hřešit proti svému Bohu?

Svatý Filip Neri napsal: "Časté svaté přijímání spojené s láskou k Matce Boží, je nejen nejlepší, ale jediný prostředek jímž si může mladý člověk zachovat čistotu mravů." Pamatuj na to i ty a vytrvej! Častěji přidávej k tomu ještě prosbu: "O', Paní má, ó Matko má, tobě se zcela obětuji. Abych ti osvědčil svou oddanost, zasvěcují ti dnes svůj zrak, svůj sluch, svá ústa, své srdce, sebe samého zcela a úplně. Protože tedy náležím tobě, ó dobrá Matko má. chraň a opatruj mne jako své vlastnictví Amen." Panna přechistá, ochrana jistá!

(Sedmé a desáté přikázání Boží)

256. Co Bůh zapovídá sedmým a desátým přikázáním?

Sedmým a desátým přikázáním Bůh zapovídá hříchy proti poctivosti a spravedlnosti.

257. Kdo se prohřešuje proti poctivosti a spravedlnosti?

Proti poctivosti a spravedlnosti se prohřešuje: 1. kdo krade nebo loupí; 2. kdo se dopouští lichvy nebo podvodu; 3. kdo cizí majetek nespravedlivě zadržuje nebo poškozuje.

258. K čemu je povinen, kdo poškodil cizí majetek?

Kdo poškodil cizí majetek, je povinen škodu nahradit.

Osobní majetek. - Všechny pozemské věci náležejí Bohu. On všechno stvořil a on také vším vládne. Co kdo spravedlivě získal pro sebe, to je jeho osobním majetkem. Má právo podle zákonů Božích a lidských s ním svobodně nakládat. Nejvyšším Pánem majetku je však Bůh. Proto každý bude se jemu zodpovídat, jak s majetkem zacházel. "Slož účty ze své správy!" (Luk 16, 2). Podle vůle Boží správně nakládá s majetkem ten, kdo z něho těží spravedlivě, zachází s ním šetrně a užívá ho k dobrým skutkům.

Boží přikázání chrání však tento majetek jen do určité míry. Příliš velký majetek se nesmí hromadit jen u některých lidí na úkor druhých tak, že jiní trpí nouzi. Proto Pán Ježíš výstražně prohlásil: "Vpravdě pravím vám: Boháč vejde těžko do království nebeského. A opět pravím vám: Snáze velbloud projde uchem jehly, než boháč vejde do království nebeského" (Mat 19, 24). Apoštol svatý Pavel píše: "Kdož však chtějí bohatnouti, upadají v pokušení a v osídlo ďáblové a v mnoho pošetilých a zhoubných žádostí, které vrhají lidi do zkázy a záhuby. Neboť kořenem všeho zla je chtivost peněz. Tak někteří, kteří po nich toužili, zbloudili od víry a způsobili si mnoho bolesti" (I, Tim 6, 9-10).

Veřejný majetek: Kromě majetku osobního je také majetek veřejný. Je to majetek obecní, okresní, krajský a státní. U nás máme např. státní dráhy, pošty, spořitelny, banky, lesy, statky, doly, továrny a různé národní podniky. Že je něco veřejným majetkem, znamená, že něco je majetkem

nikoliv osoby soukromé, ale obce, okresu, kraje nebo státu. A ti to mají ve svém vlastnictví ve prospěch nás všech.

Každý řádný občan proto zachází s majetkem veřejným šetrně, ničím jej nepoškozuje, hledí jej udržovat v nejlepším stavu svědomitou prací a také jej rozmnožovat. Je to povinnost nejen občanská, ale zároveň i povinnost křesťanské lásky k bližnímu: "Miluj bližního svého jako sebe samého! (Mat 22, 39).

Kdo by veřejný majetek poškozoval nebo odcizoval, hřešil by tím proti sedmému přikázání Božímu. Byl by povinen tuto škodu nahradit podobně, jako kdyby poškodil soukromou osobu v jejím soukromém majetku.

Nepoškozuj cizí majetek! - Krade, kdo odcizuje nějakou věc tajně. Loupí, kdo odcizuje nějakou věc násilím. Lichvy se dopouští, kdo předražuje zboží, práci nebo peníze nespravedlivým úrokem. Podvodu se dopouští, kdo jiného zkracuje na majetku lstivě, například neplatnými penězi, nesprávnou měrou a váhou, špatným zbožím, nepoctivou hrou, záměrnou výpůjčkou "na věčnou oplátku", podvrženou listinou, podplácením svědků.

Nespravedlivě zadržuje cizí majetek, kdo nevrací, co našel, vypůjčil nebo má svěřeno. Kdo zkracuje jiného v jeho právu (cesty, pastvy) a kdo neplatí včas, co platit je povinen. Zadržovat mzdu dělníkům a utiskovat chudobné, zvláště vdovy a sirotky, je hříchem do nebe volajícím.

Nespravedlivě poškozuje cizí majetek, kdo například povinnou práci zanedbává nebo koná špatně, kdo cizí majetek zlomyslně kazí nebo ničí. Bývá to nejčastěji poškození něčeho v domě, v závodě, ve vlaku, poškození úrody, stromů, šatů, náradí a strojů nebo knih. Kdo poctivě nepracuje, nemá práva na plnou mzdu. - Na hříchu proti cizímu majetku je spoluvinen, kdo nepoctivý majetek kupuje, přijímá nebo přechovává. Proti desátému přikázání Božímu hřeší, kdo touží po cizím majetku a žádá si jej přivlastnit neprávem.

Vrat' a nahrad'! - Co? Vrat' všechno cizí nebo cenu toho. Nahrad' všechnu škodu způsobenou ať zlomyslně či z neopatrnosti. Kdo nemůže vrátit anebo nahradit všechno, má vrátit a nahradit aspoň co může. Kdy? Co nejspíš. Není-li možno najednou, tedy po částech. - Jak? Nenápadně odpracovat nebo "darovat" . - Komu? Poškozenému nebo dědicům. Nevíš-li o nich, dej nespravedlivý majetek chudým anebo na zbožné, dobré účely.

Cizí jmění požehnáno není. S poctivostí nejdál dojdeš. Lépe je mít maličko, ale spravedlivě, než velké příjmy, ale nepoctivě" (Přisl. 16, 18). Čiňte všechno, co chcete, aby vám lidé činili, také vy jim!" (Mat 7, 12). - Pošetilče, této noci bude požádána tvá duše od tebe a čím bude to co sis připravil? Takový je ten, kdo hromadí poklady a není bohat před Bohem!" (Luk 12, 20-21).

89. NEPROMLUVÍŠ KŘIVÉHO SVĚDECTVÍ

(Osmé přikázání Boží)

259. Co Bůh zapovídá osmým přikázáním?

Osmým přikázáním Bůh zapovídá hříchy proti pravdě a cti bližního.

260. Kdo se prohřešuje proti pravdě?

Proti pravdě se prohřešuje, kdo lže, křivě svědčí a se přetvařuje.

261. Kdo se prohřešuje proti cti bližního?

Proti cti bližního se prohřešuje: 1. kdo smýšlí bezdůvodně o něm špatně; 2. kdo vyjevuje neprávem jeho chyby nebo jej pomlouvá a 3. kdo mu donáší, co druhý o něm zlého namluvil.

262. K čemu je povinen, kdo uškodil jinému na cti?

Kdo uškodil jinému na cti, je povinen škodu napravit.

Pravdomluvnost. - Bůh je nejvyšší pravdomluvný. Kdo mluví pravdu, podobá se Bohu. Kdo však lže, podobá se ďáblu, neboť ďábel je otec lži" (Jan 8, 44). Proto Písmo svaté praví o svědcích, kteří křivě svědčili proti Nabothovi, že jsou "synové ďáblůvi" (III. Král 21, 13). Jaký by to byl život na zemi, kdyby děti nemohly věřit svým rodičům, žák učiteli, přítel příteli, nemocný lékaři, soudce svědkům? Proto Bůh chce, abychom v řeči a chování dbali vždy pravdy.

Lež. - Lže, kdo vědomě mluví nepravdu, aby oklamal jiného. Mýlit se může každý, ale lhát nemá nikdo! Hřeší, kdo lže, aby pomohl sobě, aby posloužil druhému, nebo aby někomu uškodil. "Ohyzda zlá je na člověku lež" (Sir 20, 26). Mladý lhář - starý zloděj. Lež kazí celou povahu člověka. Nemocnému zalhávat jeho blízkou smrt by mohlo být hříchem těžkým,

kdyby nemocný z toho důvodu opomenul postarat se o věčnou spásu své duše.

Křivé svědectví. - Křivě svědčí, kdo lže o někom před soudem. Je to křivá žaloba nebo křivé svědectví. Někdy bývá s tím spojena i křivá přísaha. Tak byl Naboth připraven o majetek a život (III. Král 21, 13). Proti Pánu Ježíši svědčili před veleradou lživí svědkové (Mat 26, 60). Farizeové žalovali na něho křivě před Pilátem (Luk 23, 2). Proti jáhnu Štěpánovi nepřátelé "postavili křivé svědky" (Sk. ap. 6, 13). "Svědka lživého nenávidí Hospodin" (Přísl. 6, 19) a stíhá světský soud.

Přetvářka. - Přetvařuje se, kdo se chová tak, aby jiného oklamal. Jedná úlisně jako Herodes před mudrci (Mat 2, 8). Dělá se přítelem jako Jidáš, který Pána Ježíše zrádně pozdravil: "Zdráv bud, Mistře," a políbil ho (Mat 26, 49). Je "naoko" zbožný. Pán Ježíš přísně káral přetvářku zákoníků a farizeů. "Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, neboť se podobáte obíleným hrobům; zevně se sice jeví (lidem) úhlednými, uvnitř však jsou plny kostí z mrtvých a všelike nečistoty. Tak i vy se jevíte zevně jako spravedliví, avšak uvnitř jste plni pokrytectví a nepravostí" (Mat 23, 27-28).

Bud' upřímný a věrný! - Ať se může říci i o tobě, co řekl Pán Ježíš o Nathanaelovi: "Ejhle, pravý Izraelita, v němž není lsti" (Jan 1, 47). Zachovej svěšené tajemství, zvláště úřední, a plň, co dobrého jsi slíbil. Jonatan řekl Davidovi při loučení: "Jdi v pokoji, a co jsme si přísahali, při tom zůstane" (I. Král 20, 42). "Přijměte prsten věrnosti a buďte sobě věrni," praví kněz novomanželům při oddavkách. "Služebník dobrý a věrný" vejde v radost svého Pána (Mat 25, 23). Jan Ev. Purkyně má nad hrobem vlastní slova: "Dokud a kde Bůh žítí povelí, bud věren víře, vlasti, přáteli!"

Kvůli zachování tajemství (např. úředního) musíme někdy dát odpověď vyhýbavou nebo neurčitou, nebo se vyhnout lidem zvědavým. Chybou je přílišná hovornost. Kdo mnoho mluví, snadno způsobí nepříjemnosti sobě i jiným. Leccos prozradí, zvláště lidé podnapilí. Nesluší se, a může být hříchem, tajemství vyzvídat, prohlížet druhému proti jeho vůli byt, zásuvky, dopisy.

Říká se: "Lež má krátké nohy, daleko neuteče." Mluv vždy pravdu. Tvým heslem budiž: "Třeba pochybím, ale lhát neumím!" O nikom nemluv nelaskavě, ani neposlouchej takové řeči. "Rána bičem působí modřinu, ale rána jazykem drtí kosti" (Sir 28, 21). Dej vždy pozor na jazyk! "Mnohé mluvení nebývá bez hříchu, proto kdo zadržuje své rty, jest rozumný" (Přísl. 10. 19). „Ústům svým udělej dvěře a zámky!" (Sir 26, 28),

90. CÍRKEVNÍ PŘIKÁZÁNÍ

263. Od koho má Církev moc dávat přikázání?

Moc dávat přikázání má Církev od Pána Ježíše. On řekl apoštolům a jejich nástupcům: "Cokoliv svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoliv rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi" (Mat 18, 18)

264. Která jsou přikázání církevní?

Přikázání církevní jsou:

1. Svět' zasvěcené svátky.
1. Bud' v neděle a zasvěcené svátky zbožně na celé mši svaté.
2. Zachovávej ustanovené posty.
4. Zpovídej se aspoň jednou za rok.
5. Přijmi svátost oltářní aspoň v čas velikonoční.

Církevní zákoník. - Všechna církevní přikázání obsahuje Církevní zákoník. (Latinsky: Kodex juris canonici.) Podává předpisy o církevních osobách i úradech, o církevních soudech i trestech, o bohoslužbách, svátcích a budovách, o povinnostech věřících. Církevní právo studují právníci a kněží. Ostatním věřícím stačí, znají-li hlavní předpisy pro obyčejný náboženský život, např. hodinu před svatým přijímáním máme být lačni, nemáme chodit na bohoslužby jinověrců, na schůzky spiritistů, nesmíme uzavírat sňatek manželský jen na úradě anebo před duchovním nekatolickým.

Patero přikázání církevních. - Pro věřící zvlášť důležitá přikázání jsou shrnuta v pateru přikázání církevních. - Čas pro velikonoční svaté přijímání je u nás od Popeleční středy do svátku Nejsvětější Trojice. Kdo by vlastní vinou nešel v čas velikonočním k svatému přijímání, přestoupil by velmi důležité přikázání církevní a dopustil by se těžkého hříchu. Tím však by nebyl zproštěn této povinnosti a je povinen přistoupit k svaté zpovědi a k svatému přijímání i po této době, a to co nejdříve.

V církevních přikázáních bylo u nás dříve zapovězeno se zúčastňovat veřejných tanečních zábav v době adventní a postní. Tento zákaz je nyní církevně zrušen. Církev má právo přikázání církevní dávat, měnit nebo rušit. (Jen přikázání Boží nemůže měnit ani rušit.) Doba adventní a postní však zůstává i nadále dobou, kterou máme prožívat s Kristem v ochotě i k dobrovolným obětem podle jeho slov: "Chce-li kdo za mnou přijít, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!" (Luk 9, 23).

Církevní dispens. - Církev má moc svá přikázání rozvázat, to je zrušit anebo změnit. Mnohá z bývalých svých přikázání Církev už také zrušila, například předpisy o veřejném pokání. Jiná změnila, např. o postech nebo svátcích. - Z důležitých příčin promíjí církevní představený v jednotlivých případech povinnost, kterou ukládá všeobecné přikázání církevní. Tak promíjí půst, případně-li na svátek, anebo promíjí ohlášky manželské. Takové prominutí se jmenuje církevní dispens. Od přikázání Božích však Církev dispensovat nemůže.

Kolik máš lásky k Pánu Ježíši, tolik máš lásky také k jeho Církvi. Ukazuj tu lásku především činem! Zachovávej věrně každé přikázání svaté Matky Církve! Církevní přikázání zavazují katolického křesťana podobně jako přikázání Boží. Toho, kdo zatvrzele nechce Církev poslechnout a tím působí veřejné pohoršení, kárá Církev různými tresty, zvláště odepřením církevního pohřbu nebo i vyloučením ze společenství věřících.

91. CÍRKEVNÍ POSTY

265. K čemu nám Církev nařizuje půst?

Církev nám nařizuje půst, abychom činili pokání za hříchy a učili se přemáhát.

266. Co rozumíme postem od masa?

Postem od masa rozumíme zdržovat se pokrmů připravených z masa teplokrevných zvířat.

267. Co rozumíme postem újmy?

Postem újmy rozumíme spokojit se za den toliko jediným úplným nasycením.

268. Co rozumíme postem přísným?

Postem přísným rozumíme půst od masa spojený s postem újmy.

Půst. - Postí se, kdo si odepře některý pokrm anebo značnější část denní stravy. Pán Ježíš se postil na poušti čtyřicet dní a nocí. Kromě postu tělesného s nikým nemluvil a snášel nepohodu. Byl to tedy zároveň i půst duchovní. K podobnému postu zve i nás: "Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi denně svůj kříž a následuj mne" (Luk 9, 23).

Jako skutek kající usmíruje půst Boží spravedlnost a zahlašuje časné tresty Boží. Také krotí zlé žádosti a povznáší mysl k Bohu. "Trestám tělo své a podrobuji si je," napsal o sobě svatý Pavel (1. Kor 9, 27). Jsou to zlí duchové, kteří ze srdce "nevyjdou leč modlitbou a postem" (Mar 9, 28). Jak užitečný byl půst Danielovi a jeho třem druhům na dvoře královském! (Dan 1, 15). "Ze mnoha jídel bývá nemoc, ale člověk zdrženlivý si prodlužuje život" (Sir 37, 33-34).

Cvič se snášet dobrovolně i to, co nemusíš, a odpírej si dobrovolně, co je dovoleno. Tím duchovně zesílíš a budeš schopen snášet věci nepříjemné a bolestné a snadněji odoláš tomu, co je zapovězeno. Cvič a vychovávej hrdinu ve své duši!

Toto církevní přikázání se připomíná každoročně v kostele a pro jednotlivé dny se ještě zvlášť oznamuje. V různých pochybnostech o postu poradí zpovědník. Věřící se vybízejí, aby posty, proti dřívějšímu tolik zmírněné, hleděli nahrazovat postem duchovním a jinými drobnými skutky, zvláště podporou těch, kteří potřebují pomoci. Neuposlechnout postního přikázání bylo by hříchem. Duši poskvřňuje tato neposlušnost a nikoli "pokrm, jenž vchází do úst" (Mat 15, 11).

Půst od masa. - Postem od masa rozumíme zdržovat se pokrmů připravených z masa teplokrevných zvířat. Je tedy dovoleno požívat v postní den maso z ryb. Je však dovoleno připravit jídlo s tukem zvířecím anebo jísti chléb se sádlem. Není však dovolena polévka z masa. Půst od masa je předepsán v každý pátek každému katolíku po čtrnáctém roce věku. Je-li však v pátek svátek církevně zasvěcený, půst odpadá.

Půst újmy. - Tento půst byl dříve předepsán ve všední dny v době svatopostní a v Suché dny, a sice pro katolíky od 21 do 59 let. Nyní se tento půst v ony dny pouze doporučuje, pokud někdo nemusí namáhavě pracovat tělesně nebo duševně. Tím se rozumí jednodenní úplné nasycení při hlavním jídle a něco málo může se pojíst ráno a večer.

Půst přísný. - Postem přísným se rozumí půst od masa spojený s postem újmy. Tento půst je předepsán pouze na Popeleční středu a na Velký Pátek.

Zvykej si denně odepřít aspoň v nějaké maličkosti něco dovoleného z lásky k Pánu Ježíši a za pokání, zvláště každý pátek. Tak si můžeš už na světě vytrpět tresty za své hříchy, můžeš si nashromáždit zásluhy pro nebe a upevnit svou duši v dobrém.

92. POVINNOSTI STAVU A POVOLÁNÍ

269. Co napsal apoštol svatý Pavel o práci?

Apoštol svatý Pavel napsal o práci: "Nechce-li kdo pracovati, ať nejí!" (11. Soluň 3, 10).

270. Jak máme pracovat?

Máme pracovat svědomitě a trpělivě.

271. Čím můžeme každou práci posvětit?

Každou práci můžeme posvětit dobrým úmyslem.

Volba stavu a povolání. - Člověk má před sebou otevřeny tři stavy: stav svobodný ve světě, stav manželský a stav kněžský. Životních povolání má před sebou mnoho. Na správné volbě stavu a povolání závisí štěstí životní a také věčná spása. Než si zvolíš stav a povolání, uvažuj po delší dobu, nejlépe před svatostánkem: V kterém stavu a povolání budu moci nejvíce dobrého vykonat pro vlastní spásu i pro spásu jiných a v kterém se mi

bude nejlépe umírat? Pros Ducha svatého o osvětlení a také se modlívej k Panně Marii, která je Matkou dobré rady, k svatému Josefovi a k svému andělu strážnému. Porad se i s rodiči a se zpovědníkem. Bůh chce, aby lidé byli rozděleni na různé stavy a povolání. Každého stavu a povolání je potřeba. Jednotlivé stavy a povolání mají se vzájemně doplňovat a vzájemně si pomáhat.

Povinnost práce. - Jsme povinni pracovat, protože Bůh práci přikazuje a práce přináší požehnání. Bůh přikázal práci již prvnímu člověku. V Písmě svatém čteme, že Bůh zavedl Adama do ráje, "aby jej vzdělával a hleděl si ho" (1. Mojž 2, 15), a to je, aby pracoval. Práce tedy není trestem za hřích. Po hříchu se stala práce ovšem značně obtížnější a právě ta obtíž se stala pokáním: "V potu tváře budeš jísti chléb, dokud se nevrátíš do země, ze které jsi vzat" (1. Mojž 3, 19). Písmo svaté přikazuje: "Šest dní budeš pracovati" (1. Mojž 5, 13). Pán Ježíš pracoval v dílně nazaretské až do svého třicátého roku a potom působil veřejně tři roky jako učitel zákona Božího. On nám dal nejkrásnější příklad, jak i my máme pracovat ať tělesně nebo duševně svědomitě, trpělivě a svou práci posvěcovat dobrým úmyslem.

Práce přináší požehnání pro život pozemský, udržuje tělo i duši ve zdraví, chrání před dlouhou chvilí a před nespokojeností. Práce opatřuje člověku potřebnou výživu a pomáhá k blahobytu všem. Práce přináší požehnání i pro život věčný. Práce, kterou konáme v milosti posvěcující a s dobrým úmyslem (z lásky k Bohu, za pokání, na ty úmysly, na které se modlíme), je záslužná pro nebe. Pilná práce chrání i před mnohým pokušením a před hříchem. Zvláště práce namáhavá je pokáním za hříchy. Proto s chutí ruku k dílu a srdce k Bohu! Modli se a pracuj! V každém stavu a povolání ukládá Bůh zvláštní povinnosti.

Podívej se na hodinový stroj. Každé kolečko má své místo a tak hodiny mohou správně jít. Podobně i tobě je určen od Boha jistý stav a povolání. Jen tehdy můžeš být opravdu šťasten, když budeš v tom stavu a povolání, k němuž tě určil Bůh. Svůj budoucí stav a povolání můžeš poznat podle toho, že ti dal Bůh k tomu stavu a povolání schopnost a také náklonnost. Když budeš se radit nejen sám se sebou, se svými nejbližšími a zvláště s Bohem, jistě se rozhodneš dobře.

93. POKUŠENÍ

272. Odkud pochází pokušení?

Pokušení pochází od těla, světa a ďábla.

273. Kdy povstává z pokušení hřích?

Z pokušení povstává hřích, když k němu svolíme.

274. Proč se musíme přemáhat?

Musíme se přemáhat, protože "srdce lidské se kloní od mladosti ke zlému" (Mojž 8, 21).

275. Které jsou hlavní zlé náklonnosti?

Hlavní zlé náklonnosti jsou: pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv a lenost.

Přemáhej pokušení! - Tělo pokouší například k nestřídmosti, nemravnosti a lenosti. Svět, to je lidé v něm a ostatní co vidíme kolem sebe, pokoušejí špatným příkladem, slovem, tiskem, filmem, divadlem, obrazem, zábavou. Ďábel s ostatními zlými duchy pokouší vnukáním zlých myšlenek a žádostí. Není hříchem pokušení v sobě cítit, ale je hříchem k pokušení svolit. Nerozhoduje tedy to, co v sobě cítíme, ale to, co chceme. Pokušení přemůžeme, když mu hned zpočátku rozhodně odpíráme, zlé příležitosti se varujeme a modlitbou se bráníme. Pán Ježíš nás vybízí: "Bděte a modlete se, abyste se nedostali do pokušení" (Mat 26, 41).

Hlavní zlé náklonnosti. - Zlé náklonnosti v nás jsou neblahým následkem hříchu dědičného. Proto praví Písmo svaté: "Srdce lidské se kloní od mladosti k zlému." Některé tyto náklonnosti jsou méně nebezpečné, např. zvědavost, povídavost, ješitnost. Jiné jsou nebezpečné mnohem více. Jsou to jedovaté kořeny, ze kterých mohou vyrůst i těžké hříchy, různé vášně a náruživosti. Hlavní zlé náklonnosti jsou: pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv a lenost. Těmito sedmi hlavními zlými náklonnostem říkáme také "sedmero hlavních hříchů."

Tyto zlé náklonnosti v sobě cítit není ještě hříchem, poněvadž je to následek hříchu dědičného v každém člověku. Někdo cítí tyto zlé náklonnosti v sobě více, jiný méně. Teprve ten se dopustí hříchu, kdo se nechá svést některou z těchto zlých náklonností a přestoupí přikázání Boží

nebo církevní. Když se jednalo o věc důležitou, dopouští se hříchu těžkého a jednalo-li se o věc méně důležitou, dopouští se hříchu lehkého.

Pýcha se začíná jevit, když je někdo neposlušný, když baží po cti a chvále, když rád o sobě mluví, na sobě si zakládá a jinými pohrdá. Lakomství se jeví, když někdo přílišně spoří a skoupě vydává na potřebné věci, nerad půjčuje a dává. - Smilstvo se projevuje u toho, kdo není stydlivý v myšlenkách a pohledech, slovech nebo skutcích. - Závistivý nepřije druhému pochvaly, úspěchu, daru. Říká se, že na něho žárlí. - Nestřídmost projevuje, kdo je mlsný, v jídle nedočkavý nebo hltavý. Ví, že lihoviny jsou jed a přece po nich baží. - Hněvivost projevuje, kdo je netrpělivý a nedůtklivý, kdo hned vyhrožuje a nadává. Lenost projevuje, kdo ráno nechce vstávat na první zavolání, kdo se oddává zahálce, kdo své povinnosti koná ledabyle.

Znáš sebe? - Nikdo není bez některé ze zlých náklonností. Pozoruj sám sebe, a najdeš u sebe jistě některou z nich. Vzpomínej, z čeho se nejčastěji zpovídáš. Tak poznáš svou hlavní chybu a hned ji potom přemáhej. Až zvládneš jednu, bojuj proti další. - "Zapři sebe sám" praví i tobě Pán Ježíš. To znamená: Odpírej svým zlým náklonnostem, přemáhej sám sebe. V tomto duchovním boji ti bude vydatně pomáhat zvláště denní zpytování svědomí, častá svatá zpověď, denní rozjímání a náboženská četba.

Pokušení je jako pekelná jiskra, která padá na tvé svatební roucho pro nebe - na milost posvěcující. Tuto jiskru musíš ihned a zavčas uhasit, aby ti nepoškodila nebo nezničila drahocenné roucho milosti posvěcující.

94. TĚŽKÝ HŘÍCH A JINÉ DRUHY HŘÍCHŮ

276. Co je hřích

Hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení zákona Božího.

277. Kdo se dopouští těžkého hříchu?

Těžkého hříchu se dopouští, kdo přestupuje zákon Boží ve věci důležité, a to zcela dobrovolně a s jasným poznáním, že těžce hřeší.

278. Proč je těžký hřích pro člověka největším zlem?

Těžký hřích je pro člověka největším zlem, protože ho zbavuje milosti posvěcující se všemi zásluhami pro nebe a uvaluje na něho tresty Boží časné i věčné.

279. Proč se máme varovat i každého lehkého hříchu?

Máme se varovat i každého lehkého hříchu, protože i lehký hřích je nevďekem k Bohu, přivádí na člověka tresty časné a může vést i ke hříchu těžkému.

Hřích. - Kdo přemohl pokušení k hříchu, posílil svou duši k dalšímu vítěznému boji proti zlým náklonnostem a získal i zásluhu pro nebe. Kdo však v pokušení k zlému svolil, dopustil se hříchu. Co se stalo bezděčně proti vůli nebo nevědomky, není hříchem. Nevědomost hříchu nečiní, leč by ji někdo sám zavinil. Hříchu se dopouští, kdo přestupuje zákon Boží (tj. přikázání Boží nebo církevní) vědomě a dobrovolně.

- Hříchy rozlišujeme: Podle původu, podle velikosti, podle způsobu, kterým byly spáchány, a podle druhů. Podle původu je hřích dědičný a osobní. Podle velikosti je hřích lehký (všední) a těžký (smrtný). Podle způsobu, kterým byl hřích spáchán, je hřích myšlenkou, žádostí, slovem, pohledem, skutkem nebo opomenutím dobrého, které jsme byli povinni vykonat a nevykonali jsme. - Podle druhů jsou hříchy hlavní, do nebe volající, cizí a hříchy proti Duchu svatému.

Těžký hřích. Těžkého hříchu se dopouští, kdo přestupuje zákon Boží, (přikázání Boží nebo církevní) ve věci důležité, a to zcela dobrovolně a s jasným poznáním, že těžce hřeší. Ve věci důležité by bylo např. křivě přísahat, zanedbat vlastní vinou sváteční mši svatou nebo velikonoční svaté přijímání, velice nenávidět bližního nebo mu značně uškodit.

Těžkým hříchem byl např. hřích pyšných andělů, Adama a Evy, bratři Josefových.

Následky těžkého hříchu. - Přirozené následky každého hříchu, a tím více hříchu těžkého, bývají: nepokojné svědomí, škoda, nemoc, hanba, nedůvěra u lidí, nepořádek v rodině a ve společnosti, nespokojenost, někdy pokuta a vězení. "Jako před hadem, utíkej před hříchem" (Sir 21, 2).

Daleko horší následky má však hřích pro duši, pro život nadpřirozený, zvláště hřích těžký. O tom, kdo je v hříchu těžkém, platí slova: "Máš jméno jako bys žil, ale jsi mrtev" (Zjev 3, 1). Kdo je v hříchu těžkém, je mrtev pro nebe. Proto říkáme hříchu těžkému také smrtelný. Jak trestuhodný je těžký hřích poznáváme z toho, jak Bůh potrestal pyšné anděly, naše prarodiče, z trestu pekelných, a zvláště z toho, jak mnoho trpěl Pán Ježíš za naše hříchy a jak pro nás trpěla Matka Bolestná pod křížem.

Když se někdo dopouští častěji téhož hříchu, pak se ten hřích stává jeho zlým návykem. Jestliže některý zlý návyk tak zesílí, že se člověk stává jeho otrokem, pak z toho vzniká náruživost. Kdo přitom odpírá milosti Boží, nechce se polepšit a pokračuje dále v těžkém hříchu, stane se zaslepeným, zatvrzelým hříšníkem a konec takového bývá hrozný.

Varuj se i každého lehkého hříchu! "Není maličkostí Bohem pohrdat v malých věcech praví svatý Jeroným. Hříchem lehkým milosti posvěcující sice neubývá, milost posvěcující sama neochabuje ani nevlažní, ale ochabuje a vlažní člověk ve spolupůsobení s milostmi pomáhajícími. Kromě toho může Bůh za lehké hříchy ubrat milostí pomáhajících v jejich počtu a síle. Následkem všeho toho je člověk již méně chráněn před těžkým hříchem a tím před ztrátou milosti posvěcující. V tom je největší nebezpečí lehkých hříchů. Není proto správné říkat o lehkém hříchu: "Vždyť je to jen lehký hřích!" Písmo svaté praví velmi výstražně: "Kdo za nic nepokládá maličkosti, pomalu hyne" (Přísl. 19, 1).

Které jsou hříchy do nebe volající? - Jsou to hříchy, o kterých praví Písmo svaté, že volají do nebe o pomstu, tj. že přímo vyzývají Boha, aby takového hříšníka potrestal. Hříchy do nebe volající jsou: 1. úmyslná vražda; 2. sodomský hřích (je to hřích proti VI. přikázání Božímu, kterého

se dopouštěli v městě Sodomě); 3. utiskování chudých lidí, vdov a sirotků; 4. zadržování nebo ujímání mzdy dělníkům.

Které jsou hříchy proti Duchu svatému? - Jsou to hříchy, které zcela zvláštním způsobem odporují milosti Ducha svatého, a proto obyčejně zamezují obrácení hříšníka. Hříchy proti Duchu svatému jsou: 1. hřešit úmyslně na milosrdenství Boží (např. lidé před potopou); 2. zoufat nad milosrdenstvím Božím (např. Jidáš); 3. odpírat poznané křesťanské pravdě (např. Židé za časů Pána Ježíše); 4. nepřát a závidět bližnímu milosti Boží (např. Kain); 5. mít zatvrzelé srdce k spasitelnému napomínání (např. farao); 6. setrvat tvrdošíjně v nekajícnosti až do smrti (např. lotr po levici Pána Ježíše na Kalvárii).

Které jsou cizí hříchy? - Jsou to hříchy, na kterých je účasten ještě někdo jiný. Cizího hříchu se dopouští: 1. kdo jinému ke hříchu radí; 2. kdo jinému hřích prikazuje; 3. kdo k hříchu jiného svoluje; 4. Kdo jiného k hříchu navádí; 5. kdo hřích jiného vychvaluje; 6. kdo k hříchu jiného mlčí; 7. kdo hřích jiného netrestá, ač je k tomu povinen; 8. kdo bere podíl na hříchu jiného; 9. kdo hřích jiného hájí.

Vypravuje se, že svatá Blanka říkala svému synu Ludvíkovi, pozdějšímu králi francouzskému: "Synu můj, víš, že tě miluji. A přece raději bych tě viděla mrtvého, než abych slyšela, že ses dopustil hříchu těžkého. Tato slova si vzal Ludvík opravdu k srdci, věrně sloužil Bohu i vlasti a stal se svatým. I ty vždy pamatuj: Raději zemřít, než těžce zhřešit! A kdybys byl snad tak nešťasten že bys přece upadl do těžkého hříchu ihned vzbud' dokonalou lítost nad tímto hříchem, co nejdříve jdi ke svaté zpovědi a v budoucnosti buď opatrnější.

I tobě platí napomenutí, které dal Tobiáš svému synu: Po všechny dny svého života měj na paměti Boha a varuj se, abys nikdy nesvolil ke hříchu a nezanedbal přikázání Hospodina, našeho Boha . . ." (Tob 4, 6).

95. DOBRÉ SKUTKY

280. S jakým úmyslem máme konat dobré skutky?

Dobré skutky máme konat s úmyslem, že jimi chceme plnit vůli Boží.

281. Kdy je dobrý skutek záslužný pro nebe?

Dobrý skutek je záslužný pro nebe, když jej konáme v milosti posvěcující.

282. Co řekl Pán Ježíš o dobrých skutcích záslužných pro nebe?

O dobrých skutcích, záslužných pro nebe, řekl Pán Ježíš: "Neskládejte si poklady na zemi, kde je rez a mol kazí, kde je zloději vykopávají a kradou; skládejte si však poklady v nebi!" (Mat 6, 19-20).

Dobré skutky. - Pán Ježíš řekl: "Každý strom, který nenese ovoce dobrého, bývá vyťat a na oheň uvržen" (Mat 7, 19). Nestačí jen varovat se hříchu, jsme povinni konat také dobré skutky. Tu povinnost nám ukládá Bůh, Církev a také náš stav a povolání. "Neboť jako je tělo bez ducha mrtvé, tak jest i víra bez skutků mrtvá" (Jak 2, 26).

Povinné dobré skutky jsou: zachovávat přikázání Boží a církevní, svědomitě plnit povinnosti svého stavu a povolání a trpělivě nést svůj kříž. Nepovinné a dobré skutky jsou: dobrovolná modlitba, dobrovolný půst tělesný nebo duchovní a pomáhat bližnímu více i nad svou povinnost. Modlitba s postem a s almužnou je lepší než hromadit poklady zlata" (Tob 12, 8). Dobré skutky jsou nutné k spáse. "Každý strom, který nerodí dobré ovoce, bývá vyťat a hozen do ohně" (Mat 7, 19).

Dobrý úmysl. - Má-li být náš skutek dobrý, nesmí nám chybět dobrý úmysl: Není dobrým skutkem, jestliže se kdo např. modlí, aby na sebe upozornil, dává-li někomu něco, aby lidé ho za to chválili, nebo kdyby se někdo postil z lakoty. Dobré skutky máme konat s úmyslem, že jimi chceme plnit vůli Boží. Někdy je si člověk vědom toho úmyslu, někdy naň v té chvíli snad nemyslí. Tak má dobrý úmysl, byť nevědomky, kdo např. ze soucitu pomáhá jinému nebo snáší trpělivě soužení nebo svědomitě pracuje. Výslovně vzbuzujeme dobrý úmysl zbožnou myšlenkou nebo slovy: "Pane Ježíši, s tebou a pro tebe!" - "Všechno pro tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo." - "Z lásky k tobě, Pane Ježíši." - "Ke cti a chvále Boží . “. - "Za pokání. "

Vzbuzuj dobrý úmysl výslovně! Je velmi užitečné vzbuzovat dobrý úmysl každé ráno: "Cokoli dnes budu myslit a mluvit, cokoli činit a trpět, obětují, Bože, ke cti a chvále tvé. Také chci dnes získat všechny mně možné odpustky. Tobě chci já sloužit bez ustání, ty mně k tomu dej své požehnání.

Čím je dobrý úmysl dokonalejší, tím je dobrý skutek před Bohem cennější. I takové skutky, jako např. jíst, procházet se, číst, spát aj. vzbuzeným dobrým úmyslem nabývají ceny před Bohem. Proto připomíná apoštol svatý Pavel: "Ať tedy jíte, nebo pijete, nebo cokoli jiného činíte, číňte všechno k slávě Boží! " (1 Kor 10, 31) .

Dobré skutky záslužné pro nebe. - Kdo je v posvěcující milosti, podobá se živé ratolesti, která je spojena s kmenem, tj. s Pánem Ježíšem. On řekl: "Já jsem vinný kmen, vy (jste) ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší mnoho ovoce, neboť beze mne nemůžete nic činit (Jan 4, 5). Jako jen ony ratolesti nesou ovoce, které jsou spojeny s kmenem, tak jen ti lidé konají dobré skutky záslužné pro nebe, kteří jsou spojeni s Kristem milostí posvěcující.

Trojí užitek dobrých skutků záslužných pro nebe. - První užitek je naše zásluha pro nebe, tj. větší radost a odměna v nebi. Tento užitek zůstává nám a nemůže jej dát nikomu. - Druhý užitek je, že jimi můžeme dávat náhradu za časné tresty, za hříchy své i jiných. - Třetí užitek je v tom, že jimi můžeme vyprošovat sobě i jiným všechno, co potřebujeme zvláště pro spásu duše.

Jestliže někdo vykoná dobrý skutek ve stavu těžkého hříchu, pak za takový skutek nemůže mít odměnu v nebi, poněvadž je pro nebe jako mrtev. Podobá se suché ratolesti, oddělené od kmene, tj. od Pána Ježíše. Avšak Bůh spravedlivý nenechá ani takový dobrý skutek bez odměny. Buď dá takovému člověku milost polepšení, nebo jej odmění aspoň zde na světě (zdravím, na majetku apod.)

Zachovej si vždy milost posvěcující a často vzbuzuj dobrý úmysl. Tak zůstaneš ve spojení s Pánem Ježíšem, jako zůstává živá ratolest s kmenem a všechno, co děláš a trpíš, bude záslužné pro nebe, a také jiným můžeš velmi účinně pomáhat na cestě spásy.

96. CTNOSTI

283. Čím se posilujeme ve ctnostech?

Posilujeme se v ctnostech, když hledíme sebe poznávat, zlé náklonnosti přemáhat a Pána Ježíše následovat.

284. Proč si máme odpírat častěji i věci dovolené?

Máme si odpírat častěji i věci dovolené, abychom snadněji dovedli si odepřít věci zapovězené.

Ctnosti božské. - Při svatém křtu přijal tě Otec nebeský za své milované dítě. Stalo se to ve chvíli, kdy ti byl odpuštěn hřích dědičný a obdržel jsi milost posvěcující. Duch svatý tě tehdy nejen posvětil milostí posvěcující, ale dal ti zároveň schopnosti, abys dovedl žít nad své přirozené síly, tj. nadpřirozeně, pro nebe, jako dítě Boží. Těmto schopnostem říkáme ctnosti nadpřirozené. Také jim říkáme ctnosti vlité, neboť byly vlity do naší duše zároveň s milostí posvěcující.

Tyto nadpřirozené (vlité) ctnosti nám dávají možnost konat dobré skutky tak, abychom si jimi zasloužili odměnu v nebi. Snadněji a ochotněji bude konat dobré skutky ten, kdo se v nich cvičí a na ně si navyká. Z ctností nadpřirozených (vlitých) jsou nejdůležitější ctnosti božské. Nazýváme je "božské", protože je máme od Boha, k Bohu nás vedou a s Bohem nás spojují. Jsou tři: víra, naděje a láska. Máme častěji vzbuzovat tři božské ctnosti. To znamená: máme Boha ujišťovat, že v něho věříme, v něho doufáme a jej milujeme a zároveň ho prosit, aby v nás upevňoval a rozmnožoval víru, naději a lásku. Zvláště máme vzbuzovat tři božské ctnosti při mši svaté, při svatém přijímání, v pokušení a v nebezpečí smrti. (Ostatní o božských ctnostech je v článcích k prvnímu přikázání Božímu.)

Ctností mravní. - Duch svatý vlévá do duše s milostí posvěcující nejen ctnosti božské, abychom mohli nadpřirozeně v Boha věřit, doufat, ho milovat, ale i ctnosti mravní. Jsou to schopnosti, abychom se chovali k sobě a k bližnímu vždy nadpřirozeně tak, jako se to sluší na děti Boží, jak je to Bohu milé a pro nebe záslužné.

Duch svatý nám vlévá jen schopnosti k takovému jednání. Teprve, když pěstujeme tyto vlité schopnosti, získáme si časem dobrý návyk, náklonnost, pohotovost a zručnost konat dobro vždy a všude, a to ihned,

snadno a s chutí. A takové zručnosti v konání dobra říkáme ctnost získaná. Je to něco podobného, jako když někdo pěstěním vloh k hudbě se vycvičí ve vynikajícího hudebníka. Tak pěstěním vlitých mravních ctností nabýváme s pomocí Boží vlastním přičiněním i získaných mravních ctností.

Tak například navykáš-li si na pravidelnou modlitbu ráno i večer a na pravidelnou účast na službách Božích, získáváš ctnost zbožnosti. Navykáš-li si vždy poslouchat svých rodičů a představených, získáváš ctnost poslušnosti. - Navykáš-li si nikdy nebrat cizí věci, byť to byly jen maličkosti, získáváš ctnost poctivosti.

Navykáš-li si mluvit vždy pravdu, i kdybys měl z toho někdy nepříjemnost, získáváš ctnost pravdomluvnosti. - Navykáš-li si svědomitě se učit a pracovat, získáváš ctnost pilnosti a pracovitosti. - Navykáš-li si vykonat nejprve své povinnosti, a to vždy důkladně a teprve potom si dopřeješ zábavu, získáváš ctnost svědomitosti. - Navykáš-li si na uctivost ve své řeči i v chování ke všem lidem, získáváš ctnost zdvořilosti.

Podobně můžeš získat ctnost laskavosti, vytrvalosti, pečlivosti, ukázněnosti, dochvilnosti, čistotnosti, stydlivosti, spolehlivosti, ohleduplnosti, opatrnosti, spravedlivosti, statečnosti, umírněnosti a mnohé jiné ctnosti. - Ctnosti mravní nás uschopňují užívat věci, sil a času tak, abychom byli pokud možno spokojeni na světě a stali se užitečnými členy lidské společnosti. Těchto ctností je mnoho, ale nejdůležitější z nich jsou "čtyři ctnosti základní; ctnosti, které jsou opakem sedmera hlavních hříchů a ctnosti, které Pán Ježíš zvláště velebil ve svém kázání na hoře.

Ctnosti základní jsou: opatrnost, spravedlnost, statečnost a umírněnost. - Opatrný (moudrý) pamatuje na smysl svého pozemského života a na věčný cíl. Proto používá vhodných prostředků, aby toho cíle také dosáhl. V jednotlivých případech rozvažuje, co má dělat, aby jednal bohumile.

Spravedlivý dává a nechává každému, co mu náleží. Spravedlivý byl Tobiáš, neboť dbal svědomitě toho, aby neměl cizí majetek. - Statečný se nedá odstrašit při konání dobrého žádnými překážkami a raději se všeho zřekne a vše vytrpí, než aby se dopustil hříchu. Stateční byli všichni mučedníci. - Umírněný je, kdo ochotně všechny hříšné žádosti v sobě potlačuje a věcí dovolených užívá vždy s mírou.

Opakem sedmera hlavních hříchů jsou tyto ctnosti: opakem pýchy je pokora, opakem lakomství je štědrost, opakem smilstva je mravní čistota, opakem závisti je přejícnost, opakem nestřídmosti je střídmost, opakem hněvu je tichost, opakem lenosti je horlivost.

Chceš mít otužilé tělo a silné svaly? Pak nestačí dobře jíst, je třeba také pravidelně pracovat, pěstovat zdravý sport, cvičit. Chceš mít silnou duši? tak je třeba nejen se modlit, chodit na mši svatou, k svaté zpovědi a k svatému přijímání, nýbrž je nutné v sobě přemáhat, co je zlé a cvičit se v tom, co je dobré. Tak budeš odkládat špatné vlastnosti a budeš získávat pohotovost konat ochotné dobré, staneš se ctnostným. Ctnost se jmenuje latinsky "virtus", to znamená "síla". Jen ctnostný je silný! Získávej ctnosti, tak budeš posilovat svou duši do životního zápasu. Přitom pamatuj na slova apoštola svatého Pavla: "Tělesné cvičení je užitečné k málu, zbožnost však je užitečná ke všemu" (I, Tim 4, 8).

97. NÁSLEDUJ PÁNA JEŽÍŠE, NEJKRÁSNEJŠÍ VZOR VŠECH CTNOSTÍ

285. Kterými slovy vybízí nás Pán Ježíš k následování?

Pán Ježíš nás vybízí k následování těmito slovy: "Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi denně kříž svůj a následuj mne!" (Luk 9, 23).

286. Které ctnosti zvláště velebil Pán Ježíš v kázání horském?

V kázání horském velebil Pán Ježíš zvláště ctnosti, které jsou obsaženy v osmeru blahoslavenství:

1. Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské.
2. Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou za úděl zemi.
3. Blahoslavení lkající, neboť oni budou potěšeni.
3. Blahoslavení, kteří lačnějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni.
4. Blahoslavení milosrdní, neboť dojdou milosrdenství.
5. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou viděti Boha.
6. Blahoslavení pokojní, neboť oni budou slouiti synové Boží.
7. Blahoslavení, kteří trpí příkoří pro spravedlnost neboť jejich je království nebeské. Blahoslavení jste, když vás budou pro mne tupit a pronásledovat a mluvit všechno lživé proti vám. Radujte se a plesejte, neboť vaše odplata je hojná na nebesích (Mat 5, 3-12).

Následuj Pána Ježíše! - "Příklad zajisté dal jsem vám," praví Pán Ježíš nám všem (Jan 13, 15). Vybízí nás, abychom jej následovali. "Zapři sebe sám!" Máš si odpírat to, co vede k hříchu. Vezmi kříž svůj!" Je to práce, bolest, zármutek, křivda a vůbec všechno, co tvé povinnosti k Bohu a bližnímu vyžadují, nebo co Bůh sesílá a je ti to snad obtížné. Nejvíce se uč od Pána Ježíše pokore, neboť pokora je strážkyní všech ctností. Častěji se modlívej: "Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého!"

Osmero blahoslavenství. - "Blahoslavení" znamená: blažení, velmi šťastní již zde na zemi a zvláště po smrti v nebi. - "Chudí duchem" jsou ti, kteří užívají svého majetku podle vůle Boží. "Tiší" jsou pokorní, nenároční, skromní, přemohli v sobě pýchu, nehledají slávu, žijí tichým životem. S jinými jednají přívětivě a příkoří snášejí trpělivě. Tak byl i Pán Ježíš za svého pozemského života "tichý a srdce pokorného" (Mat 11, 20). —

„Lkající“ jsou ti, kteří litují svých hříchů a rmoutí se nad mravním i hmotným neštěstím jiného a svůj kříž nesou trpělivě jako pokání za hříchy své i jiných. - "Lačnější a žízní po spravedlnosti" ti, kteří se horlivě přičiňují plnit, co Bůh přikazuje, a usilovně se snaží žít v milosti posvěcující. "

Milosrdní" jsou ti, kteří ze slitovné lásky pomáhají bližnímu v potřebách duchovních i tělesných. - "Čistého srdce" jsou ti, kteří se chrání hříchů vůbec, zvláště pak zachovávají stud a mravní čistotu v myšlení, v pohledech, v řeči a chování. - "Pokojní" jsou ti, kteří se snaží žít s ostatními v míru, pokud je to bez hříchu možno, usmířují rozvaděné a snaží se šířit kolem sebe pokoj. - "Trpí pro spravedlnost" ti, kdo pro Krista a křesťanskou víru trpí a ochotně pro Krista obětují majetek, zdraví i život. Následuj svůj nejlepší vzor - Pána Ježíše - co nejvěrněji! Abys to dovedl, uvažuj, jak asi by Pán Ježíš mluvil a co by dělal, kdyby byl na tvém místě. Pán Ježíš to od tebe chce! I tobě praví: Následuj mne!" Abys věděl, jak to máš dělat, čítávej denně aspoň něco z evangelia a také čti knížku blahoslaveného Tomáše Kempenského "O následování Krista", která je po Písmě svatém nejrozšířenější knihou na světě.

98. BUĎ S PÁNEM BOHEM

Začínej s Pánem Bohem každý den! Když je ráno čas k vstávání v hodinu pevně stanovenou, udělej svatý kříž a vstaň bez prodlení. Pomodli se ranní modlitbu, vzbud' při ní dobrý úmysl a zajdi si, možno-li i ve všední den, na mši svatou a pokud možno i k svatému přijímání. Není-li ti to snad možné, ucti Pána Ježíše ve svátosti oltární aspoň návštěvou nebo vzpomínkou. - Svaté ráno - červánky svatého dne.

Pracuj s Pánem Bohem ve svém povolání! Promysli svou práci dobře, začni rychle, pracuj pilně! Obnov při práci dobrý úmysl, zvláště, když je obtížná a namáhavá. Pracuj jako služebník dobrý a věrný svědomitě! Bůh se dívá, Bůh odplatí. - Na roli, byť nejčizejší, sobě pracuješ!

Osvěžuj se s Pánem Bohem! Vděčný před jídlem a po jídle děkuje Bohu. Rozumný si dopřává osvěžení tak, aby se posílil k další práci. Prozíravý používá odpočinku i k potřebnému sebevzdělání. Opatrný se varuje zábav mravně nebezpečných. - Svatý se raduje vždycky v Pánu (Filip 4, 4).

Trp a snášej s Pánem Bohem, co je ti těžké, smutné a bolestné. Říká se: "Není domečka bez křížečka." Zapři sebe sám, vezmi na sebe kříž práce, bolesti a jdi, odevzdán do vůle Boží, trpělivě za Pánem! Z trpělivosti blaho ti vzejde.

Ukončuj den s Pánem Bohem večerní modlitbou. Nejdůležitější část večerní modlitby je zpytování svědomí s dokonalou lítostí a s upřímným předsevzetím. Nezapomeň vykonat také duchovní svaté přijímání a modlitbu za šťastnou smrt. - Znamením kříže se odevzdej pod ochranu Boží. Prožívej týden s Pánem Bohem. V den sváteční "pozdvihni se duše z prachu, zalet' k rajským končinám!" Ať bez důležité příčiny není pro tebe sváteční den bez mše svaté a mše svatá bez kázání. Pokud možno přístup každou neděli k svatému přijímání. Jaký den nedělní, takový den poslední. - Pátek, památný den smrti Páně a ostatní přikázané dny svěťvej církevním postem! - Považuj ten předpis za vyznání víry a za důtklivé povzbuzení k postu duchovnímu.

Bud živ s Pánem Bohem v posvěcující milosti! Pozor na všední hříchy zcela vědomé a dobrovolné! Zvláště pamatuj: Raději zemřít než těžce hřešit! Nedej se svádět špatným příkladem a klamnými slovy. Drž se v pokušení Boha a odoláš. Smiřuj se pravidelně s Bohem dobrou svatou zpovědí a pokládej si za čest přicházet co nejčastěji ke stolu Páně. "Pamatuj na svého Tvůrce za dnů mladosti své!" (Kaz 12, 1). Dobrými skutky skládej si poklad pro nebe! "Bud věrný až do smrti" (Zjev 2, 10) a živ budeš s Pánem Bohem na věky.

99. PROŽÍVEJ ROK S CÍRKVÍ - DOBA VÁNOČNÍ

Každého dne nás volá Pán Ježíš opět a opět do své služby. K této službě chce nás Církev povzbudit a posvětit. Proto slaví denně památku buď některého ze světců Božích nebo, a to zvláště, památku některé události ze života Pána Ježíše. To se opakuje každoročně. Dny a časy Bohu církevně zasvěcené se jmenují dohromady "církevní rok". Začíná první nedělí adventní a má tři hlavní svátky: Hod Boží vánoční, velikonoční a svatodušní. Na každý ten veliký svátek nás Církev připravuje po nějakou dobu již předem, načež o Božím hodu slavnost vrcholí a po několik týdnů doznívá.

Církevní rok se přehledně dělí na dvě hlavní období: vánoční (od první neděle adventní do 13. ledna - svátek Památky křtu Pána Ježíše), velikonoční (od neděle Devítník do svátku Nejsvětější Trojice). Neděle po Zjevení Páně a po svatém Duchu se nazývají „během roku“ a netvoří samostatný celek.

Advent. - Dobou adventní začíná příprava na Hod Boží vánoční. "Ejhle, Hospodin přijde" (Zach 14, 5). Rozeznáváme trojí příchod Páně. - Na první příchod čekali věřící Starého zákona, když si jeho příchod toužebně přáli. To si máme připomínat v adventě. - Druhý příchod se děje, když Pán Ježíš přichází do srdce svou milostí nebo osobně při svatém přijímání. V čas adventní máme jemu otevřít své srdce. "Je tu hodina, abychom už ze spánku procitli" (Řím 13, 11) . Třetí příchod se stane, když nás přijde Pán Ježíš soudit hned po smrti a v soudný den. Na to se máme v adventě připravit „neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte!“ (Luk 12, 40).

Adventní neděle jsou čtyři. Vhodně připadá v adventě 8. prosince zasvěcený svátek Neposkvrněného početí Panny Marie, která jako krásná "Hvězda jitřní“ zasvitla lidem před východem slunce - Ježíše Krista.

"Připravte cestu Páně!" (Mat 3, 3). - V adventě se modlíváme více než jindy, a to zvláště radostný růženec, společně doma. I ve všední dny chodíváme na mši svatou. Ta se slouží časně zrána ještě za tmy a říkáme jí roráty, protože začíná slovem "rorate". "Vyros nebe Spasitele!" (Iz 45, 8). - Svátek svatého Mikuláše, 6. prosince, vybízí všechny k milosrdné lásce k jiným. - Fialová barva mešního roucha v neděli vybízí: "Čiňte pokání!" (Mat 3, 2). - Po třetí neděli adventní jsou Suché dny zimní. Církev zve všechny věřící k svaté zpovědi a k svatému přijímání. "Kdyby Kristus v Betlémě tisíckrát se narodil, ale nezrodil se v duši tvé, pak spásu svou jsi zahodil!" Děti chystají k vánocům „betlém“. Co si umíníš pro dobu adventní?

Štědrý den. - Je den přípravy na Hod Boží vánoční. Říkáme Štědrý den, poněvadž si připomínáme, jak štědrý byl k nám Otec nebeský, že nám poslal svého Syna na svět, aby se stal člověkem a nás vykoupil. Proto i lidé jsou si štědrí navzájem a dávají si dárky, zvláště rodiče dětem. V rodině bývá také štědrá večeře u vánočního stromku s "betlémem". Začíná společnou modlitbou a končí vánočními koledami.

Svátek narození Páně neboli Hod Boží vánoční se světí 25. prosince. Služby Boží začínají již velmi časně ráno, někde o půlnoci, poněvadž Pán Ježíš se narodil v noci. Z radosti a na oslavu narození Páně slouží se v každém kostele trojí mše svatá. První "andělská", druhá "pastýřská", třetí "slavná". Od svátku narození Páně se zpívají v kostele a doma krásné vánoční koledy.

Svátky povánoční: svatého Štěpána, prvomučedníka, svátek zdobrovolněný (26. prosince), svatého Jana, miláčka Páně (27. prosince) a svatých Neviňátek betlémských (28. prosince). Vzpomínej a čti ke každému z těchto dnů v Biblických dějinách. V poslední den občanského roku (31. prosince), o svátku svatého papeže Silvestra, konají se k večeru děkovné bohoslužby. Projdi v duchu minulý rok a najdeš mnoho, zač bys měl Bohu poděkovat a zač jej odprosit. - Na Nový rok (1. ledna) je zasvěcený svátek "Obřezání Páně". Dne 2. ledna je svátek jména Ježíš. Začni ve jménu Páně. Snad je to poslední rok tvého života na zemi.

Svátek zjevení Páně, lidovým názvem "svatých tří králů", se světí 6. ledna jako zasvěcený na oslavu, že novorozený Vykupitel se zjevil zvláštní hvězdou mudrcům a hlasem Boha Otce po svém pokřtění. Za prvních dob křesťanských se toho dne uděloval dospělým slavně svatý křest. Proto se v předvečer světla křestní voda. Dosud se světí v onen svatvečer voda k žehnání, kadidlo a křída. - Svěcenou křídou se píše na dveře příbytku nápis tříkrálový K+M+B+ s letopočtem, aby nás Bůh na přimluvu svatých mudrců chránil od zlého. Dne 13. ledna je Památka křtu Pána Ježíše. Kristus Pán byl od svatého Jana Křtitele pokřtěn v řece Jordáně a z nebe zazněl hlas: "Tento je můj milý Syn, v němž se mi zalíbilo" (Mat 3, 17).

Dne 2. února, čtyřicátý den po Hodu Božím vánočním, je svátek dobrovolně svěcený. Jmenuje se Obětování Páně na památku, že Pán Ježíš byl podle předpisu zákona v chrámě Bohu představen neboli obětován. - Jmenuje se také Očišťování Panny Marie na památku, že Panna Maria přinesla tehdy předepsanou oběť očištnou. Také říkáme tomu dni svátek Hromnic, protože se světí svíce zvané "hromnice". Světí se na památku, že Simeon nazval Pána Ježíše světlem k osvětlení národů. S rozžatými svícemi se koná průvod kostelem. Kromě toho se rozžihá svěcená svíce, když katolický křesťan umírá, když leží mrtev v rakvi a při bouřce s hromobitím. Proto se říká i té svíci "hromnice". "Já jsem světlo světa,"

řekl Pán Ježíš, "kdo mne následuje, nechodí ve tmě, nýbrž bude míti světlo života (Jan 8, 12).

100. DOBA VELIKONOČNÍ

Příprava vzdálená - začíná nedělí zvanou Devítník, neboť je to devátá neděle před Hodem Božím velikonočním. Poněvadž je to před dobou svatopostní, říká se této době předpostní světským názvem "masopust a třem jejím posledním dnům "ostatky". V ty dny bývá smírná pobožnost před vystavenou Svátostí oltární. Zač bys měl Pána Ježíše nejvíce odprosit?

Příprava bližší - začíná Popeleční středou, která je prvním dnem doby svatopostní. V kostele světí kněz popel ze spálených ratolestí loňské Květné neděle, tímto popelem dělá věřícím na čele kříž a říká přitom: "Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se vrátíš." Tento svatý obřad se jmenuje "popelec". Popelcem Církev připomíná: "Musíš umřít, čiň tedy zavčas pokání!"

Doba svatopostní je čas od Popeleční středy do syátků velikonočních. Trvá celkem 46 dní. Z těch je 6 neděl a 40 dní všedních. Po první neděli svatopostní jsou Suché dni jarní. K pokání nás vede Církev tím, že doporučuje půst na památku 40 dnů, které strávil Pán Ježíš na poušti. Uvádí nám živě na paměť umučení Páně (nad hlavním oltářem bývá obraz trpícího Vykupitele) a koná služby Boží, zejména nedělní mši svatou, v rouchu kajičné fialové barvy.

V době svatopostní máme činit pokání. To znamená: Máme zanechat hříchů, z nich se očistit a za ně si ukládat tresty. Máme chodit do kostela pokud možno i ve všední dny. Ukládáme si oběti, sebezapírání, konáme skutky milosrdné, modlíváme se bolestný růženec pokud možno doma společně, chodíme na křížovou cestu a postní kázání. Také se připravíme dobře k velikonoční svaté zpovědi a svatému přijímání. Nejkrásnější slavnost vzkříšení s Pánem Ježíšem v duši! - Co si uložíš za pokání pro dobu svatopostní?

Příprava nejbližší začíná Svatým týdnem. "Svatý týden" se říká poslednímu týdnu doby svatopostní. První den Svatého týdne je Květná neděle. Jmenuje se Květná, protože se světí kvetoucí ratolesti (u nás květy

jívové "kočičky") na památku slavného vjezdu Páně do Jeruzaléma. - S posvěcenými ratolestmi se koná v chrámové prostora průvod. To jako bychom provázeli Pána Ježíše při jeho slavném vjezdu do Jeruzaléma. Ve Svatém týdnu se čte část evangelia o umučení Páně neboli pašije na Květnou neděli, v úterý, ve středu a v pátek. - Nejpamátnější dny Svatého týdne jsou: Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílá sobota.

Zelený čtvrtek je památný den poslední večeře a smrtelné úzkosti Páně. Proto mše svatá je až večer. Církev se raduje z ustanovení svátosti oltární, ale nemůže se radovat úplně, protože Pán Ježíš brzy potom začal své poslední utrpení. Proto je mše svatá jen zpočátku slavná. Při Gloria se slavnostně odzvoní a potom zvony mlčí až do Gloria Bílé soboty. Slouží se mše svatá toliko jediná. Ostatní kněží jdou s druhými věřícími ke stolu Páně. - Po mši svaté zůstane svatostánek pootevřen, prázdný a oltář se odstrojí na památku, že Pán Ježíš při svém umučení všechno za nás obětoval a byl ode všech opuštěn. S Ním se modlí, k Němu v tyto svaté dny přicházej a o Jeho utrpení zbožně uvažuj, rozjímej .

Velký pátek je památný den smrti Páně. Pán Ježíš zemřel za nás na kříži odpoledne o 3. hodině, a proto v tu dobu začínají posvátné obřady. Oltář je bez světla a bez ozdob. Kněz se klade tváří k zemi na stupně oltáře. Potom čte pašije. Nato se modlí za všechny lidi a stavy. Modliteb je devět. Pak odhaluje kříž, zastřený černou rouškou, a zpívá přitom: "Ejhle, dřevo kříže, na němž pněl světa Spasitel" a uctívá trojím pokleknutím a políbením. - Toho dne se mše svatá neslouží. Uctívej políbením svatý kříž a Spasitele v Božím hrobě.

Bílá sobota neboli velikonoční vigilie je památný den odpočinku Páně v hrobě a slávy jeho v předpekli. Za prvních dob křesťanských byly služby Boží až večer a konal se při nich slavný křest dospělých. Ti byli potom oblečeni v bílé roucho. Odtud pochází název "bílá" sobota. Proto nyní se konají také v ten den služby Boží až večer. Církev se chystá radostně oslavit vzkříšení Páně. Kněz u kostela světí nový oheň. Posvěť svíci velikonoční a zasazuje do ní pět ozdobných zrn kadidla na památku oslavených ran Páně. Potom v kostele světí křestní vodu se zajímavými obřady, vykonává se slavně obnova křestního slibu a potom se modlí litanie ke všem svatým. Pak je mše svatá s Gloria. Při Gloria se opět rozezvučí zvony, načež se poprvé ozve radostné Aleluja, tj. Chvalte Pána na oslavu jeho zmrtvýchvstání.

Boží hod velikonoční. - "Veliká noc" Starého zákona byla slavena na památku té noci, kdy Izraelští vyšli z Egypta a byli vysvobozeni z otroctví svých utlačovatelů. Velikou noc novozákonní posvětil Pán Ježíš tím, že slavně vstal z mrtvých. Je to největší a nejslavnější svátek celého roku. Dobrovolně světí věřící i velikonoční pondělí. Po velikonocích je šest neděl. Od neděle Vzkříšení se ozývá při službách Božích a v kněžských hodinkách "Aleluja". U oltáře hořívá při slavné mši svaté po čtyřicet dní svíce velikonoční, jež představuje vzkříšeného Pána Ježíše. Místo modlitby "Anděl Páně" pozdravujeme Rodičku Boží třikrát denně chvalozpěvem "Raduj se, nebes Královno!" - Církev opět a opět vybízí věřící k velikonoční svaté zpovědi a svatému přijímání. "Probud' se, ty spáči, a povstaň z mrtvých a osvíti tě Kristus!" (Efes 5, 14).

Křížové dny. - Čtyřicátý den po neděli Vzkříšení, ve čtvrtek, je zasvěcený svátek Nanebevstoupení Páně. Ve dny předtím, zvané "křížové", se konají někde prosebné průvody do polí. Jako bychom provázeli Pána Ježíše než odejde do nebe, přednášíme mu přitom své záležitosti a potřeby. Ty jsou vyjádřeny v litanii ke všem svatým. Prosebný den na vyprošení úrody je také na svátek svatého Marka 25. dubna. Jdeme do pole, abychom při pohledu na obilí se vroucněji modlili: "Abys úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil." Pohled pak vzhůru k nebi vybízí: "Hledejte to, co je shůry, kde Kristus sedí na pravici Boží! Usilujte o to, co je shůry, ne o to, co je na zemi!" (Kol 3, 1).

Po Nanebevstoupení Páně připravovali se apoštolé s ostatními učedníky a s Pannou Marií, Matkou Boží, po devět dní na seslání Ducha svatého. To si připomínáme zvláště devátý den po tomto svátku, v sobotu. Za prvních dob křesťanských býval v noci nato slavný křest dospělých.

Hod Boží svatodušní se světí v neděli desátého dne po svátku Nanebevstoupení Páně, na památku, že Pán Ježíš seslal Ducha svatého. Mešní roucho je barvy červené, protože Duch svatý se tehdy zjevil v podobě ohnivých jazyků. V chrámě biskupském se ve dnech kolem toho svátku uděluje svaté biřmování. V den seslání Ducha svatého působili apoštolé ponejprv místo Pána Ježíše a začala Církev. Chvála Bohu! Jsem také údem svaté apoštolské Církve. Slibuji znovu, že budu věrným vyznavačem a bojovníkem Páně. Přijď, Duchu svatý, osvět', posilni a posvět' mne! - Pondělí svatodušní světí věřící dobrovolně jako svátek

zasvěcený. - Potom následují neděle po svatém Duchu. Bývá jich 24 až 28. První je zasvěcená Nejsvětější Trojici, kdy u nás končí doba pro velikonoční svaté přijímání. Nespokoj se však jen s tím, že jsi vykonal své velikonoční svaté přijímání, k němuž každý katolík je vázán pod těžkým hříchem, ale přistupuj k svatému přijímání co nejčastěji.

101. OBDOBÍ "BĚHEM ROKU"

Svátek Božího Těla se slaví jako zasvěcený ve čtvrtek po neděli Nejsvětější Trojice na oslavu Pána Ježíše, přítomného ve svátosti oltární. Po mši svaté je slavnostní průvod, jenž se zastavuje u čtyř oltářů. Průvod Božího Těla se koná proto, abychom vyznali svou víru, že Pán Ježíš je ve svaté hostii přítomen, abychom mu slavnostně poděkovali, že mezi námi osobně přebývá a konečně, abychom jej společně odprosili za urážky, kterých se mu ve svátosti oltární dostává. Mimo to chceme uctivým doprovodem vyprosit Boží požehnání pro sebe a pro zemskou úrodu. Pojd'te, klaňme se jemu! V pátek, osmý den po svátku Božího Těla, je svátek Božského Srdce Páně. Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň mé srdce podle srdce svého!

Z kalendáře letního. - Dne 24. června je svátek Narození svatého Jana Křtitele. - Dne 29. června je zasvěcený svátek svatých apoštolů Petra a Pavla, kteří v jeden den skonali smrtí mučednickou roku 67. Dne 2. července je svátek Navštívení Panny Marie. - Dne 5. července je svatých apoštolů slovanských Cyrila a Metoděje, na Moravě zasvěcený. Svatý Cyril zemřel roku 867 v Římě a svatý Metoděj zemřel roku 885 na Velehradě. " Jazykem rodným Boží chválu pěli, mateřskou řečí knihy svaté psali, získali láskou Kristu národ celý, život nám na vše věky zachovali." - Dne 15. srpna je zasvěcený svátek Nanebevzetí Panny Marie. - Dne 22. srpna je svátek Neposkvrněného Srdce Panny Marie. - Dne 8. září je svátek Narození Panny Marie. Po 14. září (Povýšení svatého kříže) jsou Suché dni podzimní.

Z kalendáře podzimního. - Dne 28. září je svátek svatého Václava, který zemřel roku 929. "Ty jsi dědic České země, rozpomeň se na své plémě, nedej zahynouti nám, ni budoucím!" - Měsíc říjen je zasvěcen Panně Marii, Královně posvátného růžence. - Dne 2. října je svátek Andělů strážných. Třetí neděle v říjnu je v našich krajích svátek Posvěcení chrámu na vděčnou památku, že náš kostel byl posvěcen a stal se příbytkem

Božím. Poslední neděli v říjnu je svátek Krista Krále. Dne 1. listopadu je zasvěcený svátek Všem svatých na počest všech svatých v nebi, ať jsou podle jména světa známí nebo neznámí. První všední den nato je Památka dušiček, abychom s účinnou láskou pamatovali na ty, kteří nás předešli se znamením víry a trpí v očistci. - Poslední neděli po svatém Duchu se čte evangelium o konci světa a posledním soudu.

102. MODLITBY

1. Znamení kříže

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

2. Modlitba Páně

Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvět' se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuved' nás v pokušení. Ale zbav nás od zlého. Amen.

3. Pozdravení andělské

Zdravas, Maria, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého, Ježíš. Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

4. Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země. I v Ježíše, Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny, trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest. Sestoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího. Odtud přijde soudit živé i mrtvé. Věřím v Ducha svatého, svatou Církev obecnou, svatých obcování, hříchů odpuštění, těla vzkříšení a život věčný. Amen.

5. Desatero Božích přikázání

- 1 1. V jednoho Boha věriti budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.

8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému..
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statků jeho.

6. Patero příkázání církevních

1. Svěť zasvěcené svátky.
2. Bud' v neděle a zasvěcené svátky zbožně na celé mši svaté.
3. Zachovávej ustanovené posty.
4. Zpovídej se aspoň jednou za rok.
5. Přijmi svátost oltářní aspoň v čas velikonoční.

1. Anděle Boží

Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj. Mne vždycky ved' a napravuj, ke všemu dobrému mne vzbuzuj. Ctnostem svatým mne vyučuj, ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj. Tělo, svět, ďábla přemáhám, na tvá vnuknutí pozor dávám. A v tom svatém obcování ať setrvám do skonání, po smrti pak v nebi věčně, chválím Boha ustavičně. Amen.

2. Zdrávas, Královno

Zdrávas, Královno, Matko milosrdenství, živote sladkosti, a naděje naše, bud zdráva! K tobě voláme, vyhnání synové Evy, k tobě vzdycháme, lkající a plačící v tomto slzavém údolí. I protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči, a Ježíše, požehnaný plod života svého, nám po tomto putování ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria! Oroduj za nás svatá Boží Rodičko, abychom hodni byli zaslíbení Kristových.

3. Pod ochranu tvou

Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko. Nezamítej v potřebách proseb našich, ale od všeho nebezpečení vysvobod' nás vždycky, slavná a požehnaná Panno, paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše. Se Synem svým rač nás smířit, Synu svému rač nás poroučet, k Synu svému rač nás přivést. Oroduj za nás svatá Boží Rodičko, abychom hodni byli zaslíbení Kristových!

4. Anděl Páně

Anděl Páně zvěstoval Marii, a ona počala z Ducha svatého. Zdrávas Maria . . . I řekla Maria: "Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého." Zdrávas Maria . . . A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Zdrávas Maria . . . Oroduj za nás svatá Boží Rodičko, abychom hodni byli zaslíbení Kristových. Modleme se: Milost svou prosíme, Pane, rač v myslí naše vlíti, abychom, kteří jsme andělským zvěstováním vtělení Krista Syna tvého poznali, skrze umučení a kříž jeho k slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

5. Raduj se, nebes Královno

(Od velikonoc do svátku Nejsvětější Trojice.)

Raduj se, nebes Královno, aleluja! Neb ten, jehož jsi nosila, aleluja, vstal z mrtvých, jak předpověděl, aleluja! Oroduj za nás u Boha, aleluja! Raduj se a plesej, Panno Maria, aleluja! Neboť vstal Pán, vskutku, aleluja! Modleme se: Bože, jenž jsi z mrtvých vstáním Syna svého, Pána našeho, Ježíše Krista, svět oblažil, dej, prosíme, abychom skrze jeho Rodičku, Pannu Marii, dosáhli radosti života věčného. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

6. Vzbuzení dobrého úmyslu

(Při ranní modlitbě.)

Cokoli dnes budu myslet a mluvit, cokoli činit a trpět, obětuji, Bože, ke cti a chvále tvé. Také chci dnes získat všechny mně možné odpustky. Tobě chci já sloužit bez ustání, ty mně k tomu dej své požehnání. - Dobrý úmysl můžeš vzbudit také krátce: Pane Ježíši, s tebou a pro tebe! Maria pomoz! Přijď, Duchu svatý.

7. K večernímu zpytování svědomí krátké vzbuzení dokonalé lítosti, s duchovním svatým přijímáním a s modlitbou za šťastnou smrt

Pane Ježíši, byl jsi dnes se mnou spokojen s tím, co jsem myslel, mluvil a dělal?... (Zpytování svědomí...) Můj Ježíši milosrdenství! Pane Ježíši, já tě miluji, svých hříchů lituji a polepšení slibuji, zvláště, že . . . (Umíníš si, v čem se chceš nejvíce polepšit) . . . Otvírám ti srdce své. Přijď ke mně, Pane Ježíši, a posvět' mne, přijď ke mně, Pane Ježíši, a posilni mne, přijď

ke mně, Pane Ježíši, a živ mne k životu věčnému. Svatý Josefe, vypros mi šťastnou hodinu smrti.

8. Vzbuzení tří božských ctností

Víra

Věřím a vyznávám všechno, cos ty, Bože, pravdomluvný, zjevil a skrze Církev neomylnou mi k věření předkládáš. V této víře chci žít a zemřít. Bože, rozmnož víru mou!

Naděje

Doufám v tebe, Bože můj, že mi hříchy odpustíš, svou milost mi udělíš a na věky mne spasíš, protože jsi všemohoucí a dobrotivý, milosrdný a věrný. V této naději chci žít a zemřít. Bože, posilni naději mou!

Láska

Bože můj, tys nejdokonalejší,
a proto hoden lásky největší.
Od tebe mám všechno dobré.
Tys mě stvořil, vykoupil a posvětil.
Ty o mne ustavičně otcovsky pečuješ.
Miluji tě nade všechno.
Tobě chci věrně sloužit
a raději všeho se vzdát,
než tebe hříchem ztratit.
V této lásce chci žít a zemřít.
Bože, rozněcuj lásku mou.

9. Modlitba k Duchu svatému před zpytováním svědomí

Duchu svatý, osvět' a posiluj mě,
abych své hříchy náležitě poznal,
srdečně jich litoval,
upřímně se z nich vyzpovídal
a opravdu se polepšil. Amen.

16. Modlitba lítosti

Svatý Bože, hříšné trestáš činy,
trestů tvých se hrozím za své viny.
Dobré všechno dostávám z tvé ruky,
podstoupil jsi za mne kříže muky.
Nebe otevřels mi smrtí svou,
a já zlobou splácím lásku tvou.
Hříchů je mi z hloubi srdce líto,
polepším se, svatě slibuji to.

Lítost můžeš vzbudit také krátce:

Pane Ježíši, já tě miluji,
svých hříchů lituji.
Bud milostiv mně, hříšnému.

17. Modlitby k hlavní částem mše svaté.

K obětování

Otče nebeský! Přijmi od nás svaté dary, které ti tu s knězem přinášíme.
Také obětujeme ti sami sebe. Tobě chceme sloužit bez ustání, ty nám k
tomu dej své požehnání.

K proměňování (pozdvihování)

Pán můj a Bůh můj! Pane Ježíši, s tebou jsem ukřižován. - V tebe věřím, v
tebe doufám, tebe nade všechno miluji. Amen.

Pán můj a Bůh můj! Pane Ježíši, s tebou chci se modlit, pracovat, trpět a
umírat. - Tobě žiji, tobě umírám, tvůj jsem živ i mrtev. Amen!

K přijímání

Pane, nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena. (Třikrát.) Otvírám ti srdce své. Přijď ke mně, Pane Ježíši, a posvět' mne, přijď ke mně, Pane Ježíši, a posilni mne, přijď ke mně, Pane Ježíši, a živ mne k životu věčnému. Amen.

18. Tajemství růžence

Růženec radostný:

1. kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala.
2. S kterým jsi, Panno, Alžbětu navštívila.
3. Kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila.
4. Kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala.
5. Kterého jsi, Panno, v chrámě našla.

Růženec bolestný:

1. Který se pro nás krví potil.
2. Který pro nás bičován byl.
3. Který pro nás trním korunován byl.
3. Který pro nás těžký kříž nesl.
5. Který pro nás ukřižován byl.

Růženec slavný:

1. Který z mrtvých vstal.
2. Který na nebe vstoupil.
3. Který Ducha svatého seslal.
4. Který tě, Panno, na nebe vzal.
5. Který tě, Panno, na nebi korunoval.

19. Obnova křestního slibu

Děkuji ti, Bože můj, že se mi dostalo svatého křtu. Odříkám se znovu zlého Ducha i všech skutků jeho i veškeré nádhery jeho. Věřím v Boha, Otce všemohoucího, stvořitele nebe i země. Věřím i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho. Věřím i v Ducha svatého. Věřím všechno, čemu učí svatá Církev katolická. V této víře chci žít a zemřít. Trojjediný Bože, tobě žiji, tobě umírám, tvůj jsem živ i mrtev. Amen.

20. Modlitba při příchodu do kostela a při odchodu.

Při příchodu: Ježíši, v tebe věřím, v tebe doufám, tebe nade všechno miluji. Amen.

Při odchodu: Ježíši, tobě žiji, tobě umírám, tvůj jsem živ i mrtev.

MEŠNÍ ŘÁD

Recitační zkratky: K.= kněz, L.= lid, S.= sbor (schola), V.= všichni (kněz i věřící). S. může nahradit předčítatel (recitátor) nebo kněz.

I. BOHOSLUŽBA SLOVA

Stupňové modlitby

- K. Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.
Přistoupím k oltáři Božímu,
L. k Bohu, který mě oblažuje radostí.
M. Naše pomoc je ve jménu Pána,
N. který stvořil nebe i zemi.
K. Vyznávám se Bohu všemohoucímu . . . ,
přimlouvejte se za mne u Pána, našeho Boha.
O. Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, - hříchy ti odpusť - a přiveď tě
do života věčného.
K. Amen.
- L. Vyznávám se Bohu všemohoucímu, - blahoslavené Marii vždy Panně, -
Svatému archandělu Michaelovi, - svatému Janu Křtiteli, - svatým
apoštolům Petru a Pavlu, - všem svatým i tobě, otče, - že jsem velmi
zhřešil - v myšlenkách, slovech i skutcích: - má vina, - má vina, - má
veliká vina. - Proto prosím blahoslavenou Marii vždy Pannu, - svatého
archanděla Michaela, - svatého Jana Křtitele, - svaté apoštoly Petra a
Pavla, - všechny svaté i tebe, otče, - přimlouvejte se za mne u Pána,
našeho Boha.
K. Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, - hříchy vám odpusť - a přiveď
vás do života věčného.
L. Amen.
K. Prominutí, rozhřešení a odpuštění hříchů uděl nám všemohoucí a
milosrdný Pán.
L. Amen.
M. Bože, obrat k nám svou tvář a dej nám nový život.
N. A tvůj lid se bude v tobě radovat.
O. Prokaž nám, Pane, své milosrdenství.
P. A dej nám svou spásu.
Q. Pane, vyslyš mou modlitbu.
R. A mé volání přijď k tobě.
S. Pán s vámi.

T. I s duchem tvým.

K. Modleme se: (s tichou modlitbou vystoupí k oltáři a políbí jej).

Vstupní zpěv

Kyrie

K. Kyrie, eleison. Pane, smiluj se.

U. Kyrie, eleison. Pane, smiluj se.

V. Kyrie, eleison. Pane, smiluj se.

W. Christe, eleison. Kriste, smiluj se.

S. Christe, eleison. Kriste, smiluj se.

K. Christe, eleison. Kriste, smiluj se.

S. Kyrie, eleison. Pane, smiluj se.

K. Kyrie, eleison. Pane, smiluj se.

S. Kyrie, eleison. Pane; smiluj se.

Chvalozpěv – Gloria

K. Sláva na výsostech Bohu – S. a na zemi pokoj lidem dobré vůle.

L. Chválíme tě. - S. Velebíme tě. - L. Klaníme se ti. - S. Oslavujeme tě. -

L. Vzdáváme ti díky - pro tvou velikou slávu. - S. Pane a Bože, - nebeský

Králi, - Bože Otče všemohoucí. - L. Pane, Jednorozený Synu, - Ježíši

Kriste. - S. Pane a Bože, - Beránku Boží, - Synu Otce. - L. Ty, který

snímáš hříchy světa, - smiluj se nad námi. - S. Ty, který snímáš hříchy

světa, - přijmi naše prosby. L. Ty, který sedíš po pravici Otce, - smiluj se

nad námi. - S. Neboť ty jediný jsi Svatý. - L. Ty jediný jsi Pán. - S. Ty

jediný jsi Svrchovaný, - Ježíši Kriste, - L. se svatým Duchem - ve slávě

Boha Otce. - V. Amen.

Modlitba dne - kolekta

K. Pán s vámi. - L. I s duchem tvým. - K. Modleme se: . . . skrze našeho

Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě

Ducha svatého, Bůh, po všechny věky věků. - L. Amen.

Čtení (epištola)

Čtení z ... - To jsou slova svatého čtení (neříká se, když se čtení zpívá). -

L. Bohu díky.

Zpěv mezi čtením

Evangelium

K. Pán s vámi. - L. I s duchem tvým. - K. Slova svatého evangelia podle Matouše (Marka, Lukáše, Jana). - L. Sláva tobě, Pane.

K. To jsou slova svatého evangelia (neříká se, když se evangelium zpívá). - L. Chvála tobě, Kriste.

Homilie (kázání)

Vyznání víry – Krédo

K. Věřím v jednoho Boha, - S. Otce všemohoucího, - Stvořitele nebe i země, - všeho viditelného i neviditelného. - L. Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista, - jednorozeného Syna Božího, - S. který se zrodil z Otce - přede všemi věky: - L. Bůh z Boha, - Světlo ze Světla, - pravý Bůh z pravého Boha, - S. zrozený, ne stvořený, - jedné podstaty s Otcem; - skrze něho všechno je stvořeno. - L. On pro nás lidi a pro naši spásu- sestoupil z nebe. - S. Skrze Ducha svatého přijal tělo z Marie Panny - a stal se člověkem. - L. Byl za nás ukřižován, - za dnů Poncia Piláta byl umučen a pohřben. - S. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. - L. Vstoupil do nebe, - sedí po pravici Otce. - S. A znovu přijde, ve slávě, - soudit živé i mrtvé - a jeho království bude bez konce. - L. Věřím v Ducha svatého, - Pána a dárce života, - který z Otce i Syna vychází, - S. s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován - a mluvil ústy proroků. - L. Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, - apoštolskou Církev. - S. Vyznávám jeden křest - na odpuštění hříchů. - L. Očekávám vzkříšení mrtvých -S.a život budoucího věku. - V. Amen.

Přímluvy

K. Pán s vámi. - L. I s duchem tvým. - K. Modleme se: (kněz říká úvod a závěr, jednotlivé prosby může přednést i recitátor nebo schola). L. Prosíme tě, vyslyš nás.

II. BOHOSLUŽBA OBĚTI

Zpěv k obětování

Výzva k modlitbě (Orate, fratres)

K. Modlete se, bratři a sestry, aby se má i vaše oběť zalíbila Bohu, Otci všemohoucímu. - L. Kéž přijme Pán oběť z tvých rukou - ke chvále a slávě svého jména - a k užitku našemu - i celé své svaté Církve.

Modlitba nad obětními dary (oratio super oblata)

Preface

K. Pán s vámi. - L. I s duchem tvým. - K. Vzhůru srdce. - L. Máme je pozdviženo k Pánu. - K. Vzdávajme díky Pánu, našemu Bohu. L. Je to důstojné a spravedlivé.

Sanctus

V. Svatý, - svatý, - svatý Pán, - Bůh zástupů. - Nebe i země jsou plny tvé slávy. - Hosana na výsostech. - Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. - Hosana na výsostech.

Závěr mešního kánonu

K. Per ipsum et cum ipso et in ipso est tibi, Deo Patri omnipotenti, in unitate Spíritus sancti, omnis hónor et gloria per omnia saécula saeculórum. - L. Amen.

Skrze něho a s ním a v něm patří tobě, Bože Otče všemohoucí, v jednotě Ducha svatého všechna čest a sláva po všechny věky věků.

Modlitba Páně (Otče náš)

K. Modleme se: Podle Spasitelova příkazu a podle jeho božského učení odvažujeme se říkat:

V. Otče náš, jenž jsi na nebesích, - posvěť se jméno tvé. - Přijď království tvé. - Bud' vůle tvá, - jako v nebi, tak i na zemi. - Chléb náš vezdejší dej

nám dnes. - A odpusť nám naše viny, - jako i my odpouštíme našim viníkům. - A neuved nás v pokušení, - ale zbav nás od zlého.

K. Zbav nás, prosíme, Pane, všeho zla - minulého, přítomného i budoucího - a na přímluvu blahoslavené a přeslavné vždy Panny, Boží Rodičky Marie, tvých svatých apoštolů Petra a Pavla, Ondřeje i všech svatých, uděl milostivě pokoj našim dnům, abychom s pomocí tvého milosrdenství byli vždy bez hříchu a bezpečni před každým zmatkem; skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna, který s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého - Bůh - po všechny věky věků. - L. Amen. K. Pokoj Páně bud vždycky s vámi. - L. I s duchem tvým.

Agnus Dei

V. Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, - smiluj se nad námi.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, - smiluj se nad námi.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, - daruj nám pokoj.

(Ve mších za zemřelé: . . . dej jim odpočinutí.

. . . dej jim odpočinutí věčné.)

Přijímání věřících

K. Hle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa. - L. Pane, nejsem hoden, - abys vešel pod mou střechu, - ale řekni jen slovo, - a má duše bude uzdravena. (3krát)

K. Tělo Kristovo. L. Amen.

Závěr

K. Pán s vámi. - L. I s duchem tvým. - K. Jděte ve jménu Páně. - L. Bohu díky. - K. Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec i Syn i Duch svatý. - L. Amen.

K. Dobrořečme Pánu - L. Bohu díky.

Ve mších za zemřelé: K. Ať odpočívají v pokoji. - L. Amen.

POKOJ TOBĚ!

OBSAH

ČÁST PRVNÍ

Věř v pravdy Boží

1. Náš věčný cíl: Nebe.
2. Boží pravdy - zjevení Boží
3. Kdo je Bůh
4. Jaký je Bůh
5. Bůh - nejvyšší spravedlivý, dobrotivý a milosrdný
6. Bůh trojjediný
7. Bůh svět stvořil, udržuje a řídí
8. Bud vůle tvá
9. Andělé
10. Jsem člověk, obraz Boží
11. První lidé a jejich pád do otroctví hříchu
12. Bůh se smiloval a slíbil Vykupitele.
13. Kdo je slíbeným Vykupitelem
14. Skrytý život Páně
15. Veřejný život Páně
16. Umučení Páně
17. Ježíš Kristus vstal z mrtvých
18. Ježíš Kristus vstoupil na nebesa
19. Věřím v Ducha svatého
20. Založení a počátky Církve
21. Nástupcové apoštolů
22. Znaky jediné a pravé Církve Ježíše Krista
23. Církev Ježíše Krista je svatá
24. Církev Ježíše Krista je obecná neboli katolická a apoštolská
25. Úkol Církve
26. Povinnosti k Církvi katolické.
27. Věřím v obcování svatých
28. Uctívání a vzývání svatých
29. Smrt a soud soukromý
30. Církevní pohřeb, hrob a hřbitov
31. Očistec
32. Peklo
33. Nebe

34. Soudný den

ČÁST DRUHÁ

Žij v milosti posvěcující

35. Milost Boží
36. Milost posvěcující
37. Milost pomáhající
38. Svátosti a svátostiny
39. Křest - svátost znovuzrození pro nebe
40. Křest je svátost nejpotřebnější
41. Biřmování - svátost posilnění ve víře
42. Příprava k biřmování
43. Pán Ježíš ustanovil svátost oltářní
44. Ve svátosti oltářní je přítomen Pán Ježíš
45. Oběť Nového zákona
46. Užitky mše svaté
47. Části mše svaté
48. Mešní obřady: Bohoslužba slova
49. Mešní obřady: Bohoslužba oběti
50. Svaté přijímání
51. Příprava na svaté přijímání
52. Pokání - svátost Božího milosrdenství
53. Zpytování svědomí
54. Bez lítosti není odpuštění
55. Lítost dokonalá a nedokonalá
56. Opravdové předsevzetí
57. Vyznání hříchů - zpověď
58. Dostiučinění
59. Odpustky
60. Pomazání nemocných - posila pro nemocné
61. Svěcení kněžstva
62. Svátost manželství
63. Svátostné manželství je nerozlučitelné
62. Příprava na šťastné manželství
63. 65. Modlitba
66. Modleme se správně
67. Kdy a zač se máme modlit
68. Otče náš - Zdrávas Maria

ČÁST TŘETÍ

Plň zákon Boží

69. Přirozený a zjevený zákon Boží
70. V jednoho Boha věřit budeš
71. Jak máme věřit v pravdy Boží
72. Hříchy proti víře
73. Doufej v Boha
74. Miluj Boha
75. Bohu patří úcta nejvyšší
76. Nevezmeš jména Božího nadarmo
77. Přísaha a slib
78. Pomni, abys den sváteční světil
79. Cti otce svého i matku svou
80. Poslouchej státní úřady
81. Miluj bližního svého
82. Milosrdné skutky
83. Milujte své nepřátele
84. Nezabiješ
85. Běda světu pro pohoršení
86. Nesesmilníš - Nepožádáš manželky bližního svého.
87. Zachovej si vždy mravní čistotu
88. Nepokradeš - Aniž požádáš statku jeho
89. Nepromluvíš křivého svědectví
90. Církevní přikázání
91. Církevní posty
92. Povinnosti stavu a povolání
93. Pokušení
94. Těžký hřích a jiné druhy hříchů
95. Dobré skutky
96. Ctnosti
97. Následuj Pána Ježíše, nejkrásnější vzor všech ctností
98. Bud s Pánem Bohem
99. Prožívej rok s Církvi - Doba vánoční
100. Doba velikonoční
101. Období "během roku
102. Modlitby